PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL 248 F95A17 1850
Fuzulî, Mehmet
Külliyat-ı Fuzuli

223

LIBRARY
JAN 2 1973
UNIVERSITY OF TORONTO

PL
248
F95 A17
1850

دولتلو عنایتلو مرحمتلو

دولتلو عنایتلو مرحمتلو ولی النعم

دولتلو عطوفتلو

[illegible]

٢

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد بیحد اول متکلم نطق آفرینه که سفینهٔ امید سکان بحار بحور نظمی تموج استغراق
والشعراء یتبعهم الغاوون مستغرق گرداب ایتمش ایکن سلسلهٔ استثنای الا الذین آمنوا
براقوب شعرای اسلامی صحیح و سالم ساحل نجاته چکمش و سپاس بی قیاس و اِنعام
اسما و رعینه که سنبلهٔ نظمن اسرفرق فقدان ایدوب مزرعهٔ قلوب اهل عرفانه نهال

موزون کلام تبیّت موزون ایکمش	زهی صانع که نقش خامهٔ کلک حسن توفیقی
ازلدن اقتضای نظم قصائد جاهر و دررقیم قلمش	کمال شعر کبی ممکن اولمزاولمدن آن
آنکا منت که طبع نظم لطفاً اتمش کرم قلمش	مبدعی کر خامهٔ توفیق لطف خاص اوست
نیت چون ذکر مقدور کسب این کمال	نسبح من اهدی النفوس الی المنی وقدر

اشکال الامور جلها نقدس من لولا امانة فضله لما علم الاسماء آدم کلها

اگر تحصیل معارف صالوب رغبت کسب ادب قیلدقده وکل تحشم کسب هنر
هوسیله آچلدقده سعد جواهرات کتابن کالم هر دو بستان جنت نشان ایدر که صحن لطیفی صحف
علمانیله خلدبرین دن خبر ویردی و مطلع اختر حصول آمالم هر کتب مهذب ایدی که نشئه مصحف
فضائی شرفی سروقد صنملر برله حاجیان مژده سی یتور ردی قطعه صحن لطیفی درو خوبان

دیدارشان مبارک همچون خطوط مصحف		خورشید لوح چون مه هر بک نهاده در نقش
برک کتاب چون گل هر بک کرفته بر کف		اما هنوز اول نورس لره تراکت طبیعتن

تاب کتابت دقایق علوم وطاقت شفقت تعلیم حقایق حدود و رسوم اولمامغین مهمل
بهشت آثارلرنده همیشه اشعار عاشقانه دن غیرنسنه اوقونمزدی و مطالعه لری
اوراقده جگرسوز غزللردن غیری خط بولنمزدی شعرهر معشوقه درحسن عبارتدن بوری

جان و دلدن نازنین محبوبلر عاشقلری		اول طایفهٔ کرامی مدامت صنایع اشعار ایله

طیبت لطائف لغزیات ایله هم حسن جمالاتندان وقوف بولشلردی وهم عشق کمالاتندن خبردار
اولمشلردی قطعه

خوبرولر وقف مضمون اشعار اولهلر		انجوش اول کیم طبع موزونیله بحث شعر ایدر
عاشق بیچاره حالندن خبردار اولهلر		دیدن فهم ایده لر کیفیت اسرار عشق
		من که صفحه جبینمدن رموز ازلدن

بو حالە مقارن نشاطئە همت روا گورمدی کە مخدرۀ نظمی پیرایۀ معارفدن خالی
دهرده جلوه قیلیه وصرف استعداد علو رفعتم رضا ویرمدی کە رشتۀ سلک شعرم جواهر
علمدن عاری گردن بند عالم اولور زیرا کە علم سز شعر دیوانەسز دیوار دیواردا سکینز
دیوار غایتده بی اعتبار اولور پایۀ شعری علوم حکمتدن معرا موجب اهانت سلوب
وعلم سز شعرده شان قالبی روح کبی تنفر قلوب بیرتمد نقد حیاتم صرف کتب آباء فنون علوم
عقلیه ونقلیه وحاصل عمرم بذل اقتنای فوائد حکمیه وهندسیه قیلمغین مرور ایام ایلە اصناف
هنردن شان هنده نظمیه پیرایەلر مرتب قیلدم وبدیع بحلیه تتبع تفاسیر واحادیث ایدوب فضیلت
شعرە منت اسنادی تهمت اولدغنیک حقیقتن بیلدم شعر ذوقندن اولمین واقف
اهل نظمه منت ایلمیوبان کندوجهیله اعتراف ایمیوبان هر کرامته بحر تولمیوبان
القصه اسباب اختراع فنون نظم جمع اولدقده مقتضی ظهور آثار اولدوغندن زمانلرده
که هردم دقت ایله رقم مخترعات مصنوعه دن گردن کانیاته پیرحمایل آثار دوهر ساعت
سیاح طبیعتم حدائق مولفات بدیعه دن پیرگلستانه قدم باصردی پرکون پرکار
شکین خط کە دانۀ خال مشک ختن دیمک خطای ایدو زلفی رشکندن نافۀ تاتارنک
رودکاری قرار ایدی سرو نازکبی خرامان اولمقدن افتاده نە سایۀ مرحمت صالدی

قرابتده الکریم عمید وعمده دوران کرده
یعنی عالم کریم مفتاح نظم ونثر تحریرن کمال
ذات بیرابر اما مالک فنون نظم دم
تحریر نه اثر اراده بوقتی تمام
اولی شاکرینمان نماوای برده بونما
الفی اما شاعرانه وجین نصب ایده دم
دیوان کلی نه قاطع بورد کوکلوم

یکانه کامل جو قدر امام تجمیع نمره فا
جمع فنون نظم ونثر بوقدر عالی کبی شیخ
زبانک زکر دور نکار ده ابوا قیص جمعه
وعوام طبعک خاص وعام دریا فصاحتن
جواهر جفا ردیب جمعده دریا عالمدن

٤

بعضی بلبلان تنات وعما ایلکدن فیض
بعضی عولانک نغمت ضمیر بید بعضی بدی
علمک وقتی نبید عاجز زیک اراده محمدی
نظمدن ابتدا اولدیلر وبعضی
زاولی اوبان کلامه شکوه ودیوان
بولبلیه وجبیر دن طرح بنا قابلیت قابل
قصورا اولدوبودوا بطلا ودن تبدیل بتری
کمالیک ازد بوله قطعه
عملدر صنعا بخش اهل زمان
عملدر عمل بعضی ان نرم
غزل بعد الجمیع ان ایل
غزلیب کبری اهل عرفان دیل

غزل

غزل سلیدور رشاعرنک قدرتن	غزل آرتورور ناظمنک شهرتن
کونکل کرچه اشعاره چوق رسم دار	غزل رسمن ایتدی جمله دن اختیار
که هر مخلصنک زینتی در غزل	خردمندلر صنعتی در غزل
غزل دیکه مشهور دوران اوله	اوقونمغده یا زمغده آسان اوله

الحق بو کلمات دلپذیره که اولی بی نظیر دانشمندان متقدمینک کلامندن محض نصیحت کوروب ایجاب التماسنه اقدام ایتدم اما اقتضای زمان کمال استغنادن حضرت ویریدی که صراف خرد نقد اوقاتی صرف تصانیف معتبره ایتمکده ایکن بو جزویاته ضایع ایده طبیعت معظم صیدلر کوزه دورایکن هر مختصر شکار آرزو ایتمکده ناچار محل اعتبارده مختصر بوعلاوه لازمدر بو زمان طفولیتمده صادر اولان آثار آکثر مستغرق اولنان غزللرده جمعیتی دیوان جمع ایتمک اصلاحن کوردم و اول وقتده نیدن تماسیله آنلرک صورت جمعیتی اختصار اوزره اتمامه تیورمدم ایسه که ارباب فصاحت و اصحاب بلاغت مشاهده و مطالعه قلندقده نشأء مولودم عراق عجم اولوب تمامی عمرمده غیر مملکتده سیاحت قلندقده واقف اولدقده بو علت موجب سقوط اعتبار اولمسه لر محل و مقامه کوره رتبه استعداد حقارتله نظر قلیه لر زیرا اعتبار استعداد ذاته تأثیر ایمز و تیراغده یا یه معلیه

٥

سوز وکذار بر له عزیمت غربت ایتدی وجواهر معنی دیروب اتمغه تحسین آلتقه
فضای عالمه محمل تجارت یردیلر نیه کیم توفیق عنایت همراه ایدوب مضیق عدمدن
زمینگاه وجوده کتوردنک وتأیید مرحمت معاون ایدوب وادی غیبدن بادیهٔ شهوده
تیوردنک دیاره کتوره ونه ولایتیه مقدم شریفنی مبارک ومیمون ایتمش وهدیه لطیفه
خجسته وهمایون ایده سن آلهی بو محبوب زیبائی وشاهد رعنائی که مشاطهٔ لطفنک
رخسارنه زینت ویرمشدر وحلیهٔ توفیقنک پیرایهٔ حسن ورتبهٔ کماله ایتورمشدر
عموما جمیع اهل فسادندن خصوصا اوج طایفه بدنهاددن حسن حمایتکده محروس
ومصون ایده سن بری اول کاتب ناقابل جاهل که خامهٔ مخالف تحریری تیشهٔ بنیان
معارفدر وکلک تأثیری معمار بنای زخارف کاه بر نقطه ایله محنتی محبت کوستور

وکاه بر حرف ایله نعمتی نقمت ایدر شعر
معمورست بالعلم والادب
یستظهر العیب بقرا من الغیب
که سواد رقمی سوز ومی شور ایلر
کاه بر نقطه قصور ایله کوزی کور ایلر

ثبت یدی کاتب لو له ما ضربته
اردا من الحمر فی الفساد ونسخه
قلم اولسون الی اول کاتب مدبر تحریرنک
کاه بر حرف سقوطیله قیلور ناصر ناری
یاد سرکشته بسان قلم آن پیر دبا

ایدن

ایدن جاهلر حضورنده بیهوده بیهوده تعرضلر ایده و هرزه هرزه دللر ایلیه تا که شعردن ذوق استماع کیده مأثر حساد الکلام عظیمة مضرتهم محض الفضلة فی اهل التصنیع مراعات الصنایع منهم تسد منهاج الاصول الی العلی

آه ازان بادیه پیمای بیابان حسد	که ندارد دل ظلمانیش از عرفان نور
چون عناکب دوه میتی که بهم میبافد	خویشرا دیده به از بانی بیت المعمور
عیب باشد همه جا مطرح تد نظرش	کرده از کرد حسد دیده انصافش کور
خر اندر گلشن عرفانه حاسد	آکهی حاسدی خوار ایله دائم
ایشی در معرفت اهلنه آزار	آکهی حاسد زار ایله دائم

رحمت ایزدی ول حلال زاده پاک اعتقاده که نورسش هدرله شاهد قلمده
سنک اعلا سنک حلیه تحسین ایله جمال کمال زینت بوره وادیا
شانه مروت برله زلف خطندن عقد عیوبی جعد وب
آینه قدرتدن صیقل احسان ایله نقصان زنکاری
کوتوره والله المستعان والحمد لله
رب العالمین وسلم تسلیما

بسم الله الرحمن الرحیم

قد انار العشق للعشاق منهاج الهدی	سالک راه حقیقت عشقه ایلر اقتدا
عشقدر اول کامل کیم اندندر مدام	میده شور حرارت نیده تأثیر صدا
دار وحدت حقیقتده مقام عشقدر	کیم مشخص اولمز اول وادیده سلطاندن گدا
ایلر خلوت سرای سر وحدت محرمی	عاشقی معشوقدن معشوقی عاشقدن جدا
ایکه اهل عشقه سویلرسن ملامت ترکین ایت	سویله کیم ممکنمیدر تغییر تقدیر خدا
عشق کلکی چکدی خط حرف وجود عاشقه	کیم اوله اثبات حق آیینه سنده نفی ماعدا

ای فضولی آشناسن ذوق بولدنک عشقدن
بیله دور هر ایش که حق آدینه قیلسنک ابتدا

یا من عاط علمک الاشیاء کلها	نه ابتداسی متصور نه انتها

جنس مواده قویه فصولی صفت ایدر

بیت

یارب عنایت ایله طریق هدا بکا

زهی ذاتنک نهان و اول نهانده ماسوا پیدا
بحار صنعنکا امواج پیدا قعر ناپیدا

بلند دست عالم شاهد فیض وجودنکدر
وکل تهوده ولمق بو ایکن ارض و سما پیدا

کمال حکمتنک طفلات ردر قیلمغه ایتمش
غبار تیره دن آینه گیتی نما پیدا

دمادم عکس انوار مرآت عالم قهر و لطفنکدن
انکچون کیم کدورت ظاهر الرکه صفا پیدا

کهی تبراعه اهل حکمتنک منکت لقایهادن
کهی صنعنک قیلور تبراعدن منکت لقا پیدا

جهان طبعه تا اسرار علمنک قاسمه مخفی
قیلور حکمتنک کفار بخنده دنیا پیدا

اشرقت من فلک البهجة شمس و بها
ملأ العالم نورا و سرورا و بها

چقدی هرکون که ضیاسنده تمام رسل
اولدی محو ایله که خورشید شعاعنده سها

اولدی بازار جهان رونقی پردیر متم
که دکل ایچیهان عاملی ول دره کبها

رتبه حکمت معراج کمالیه کوره
حکما فرقه دون فلسفه جمع سفها

منهی معرفت حال البابه دایم
قیلور اهل حقه اسرار حقیقت انها

٩

کار گردوشنه خنده‌نک طعنهٔ دشمن بکا
ایلیم سنک ملامتدن کیم آلوب جوری
آندم رسوا که سیلاب سرشکم چاک ایدر
دمبدم شمع جمالنکدن منور اولمسه
هیچ مسندده قرارم یوقدر اولدن دقدن
باشده بر سر دیمه وصلینک سوداسی وار

کثرت بکانیک ایتمشدر ظهوردن تن
اولکه زنجیر جنون بر قلعهٔ آهن بکا
زخم تیغینک فاش ایدر دوگجه پیراهن بکا
ای کوزم نور کرکز دیدهٔ روشن بکا
کیم خجن کلخن سر کوینک اولمسن بکا
سود قیلمز باغباندن نظارهٔ گلشن بکا

ای فضولی اوداردن یا نو باط سلطنت
یکدر آندن حق پیلو بر گوشهٔ کلخن بکا

ای ماک سیما که سندان اوزکه حیران در سکا
دیرمین جانن سکا بولمز حیات جاودان
عالمی پروانه شمع جمالنک قیلدی عشق
عاشقه شوقنکله جا ویرمک لکین گلشن گل
هیچ مه یارم کیچه‌لر اغیار طعنه‌دن سقن
پادشاهم ظلم ایدب عاشق سنی ظالم دمش

حق بلور انسان دیز کیم که انسان در سکا
زنده جاوید آنکا دیرلر که قربان در سکا
جان عالم سن فدا هر لحظه بنک جان در سکا
چو مسیح وقت سن جان ویرمک آسان در سکا
سن اوج ملاحت ملاسن بو نقصان در سکا
خوب اولانلر دیمان کلمز بو بهتان در سکا

جان و تن اولدی و غنچه دهندن دوا ای کبک دری
غنچه جان کبی خاک اولدی تن نیجه جانا کرکیتن سنكا

بھمل بدر تن بنیمده تفت و بولمیسین جگدین
خط بهجت آمیز چون سنبل بیتشی ابروی دلکش سنكا

دود آه خسرو دربغا سرو بلکه کالای عنبر ان
بلبل گلشنی گلشن سنكا گلخن منكا

غیرة یغن جگر اودن آه غافل ای گوکلان
کیم مقرر دور بو کون ای اولنکا شیون سنكا

ای فضولی غنچه جان حقین طریق عشقدن
رهگذار اهل عشق اوزره قیلنکه مسکن سنكا

کمال حسن ویرمدی شراب ناب سنكا
سنکا حلال در ای مغبچه شراب سنكا

سنی ملک کوره لی یار مراد لکه عشقه گناه
ولی یار له بو بیوردن نشئه ثواب سنكا

بلنک سو آوره مز جواب عشاقنک
ملال اولکور بو سندن ندر جواب سنكا

جفا کونده سوزلمز خطا لرا ابدکنک
تیر فغان ایله بن ویردوکم عذاب سنكا

سنی قرار ملهقوم اولدی گردون ستگر
یری در آه ایله ویرسم انقلاب سنكا

صفای جوهر تیغندن اوتمه کام ابدل
ساغنمه سو ویره ای تشنه اول سراب سنكا

فضولی تا سنکا او سرو سایه سالدی بو کلشن
علو فطنتله تم آفتاب سنكا

دوستلر فاش اولدی تو کوتسبتی رسوای خلق
ایلدم هرجانده کیم اولسم گرفتار اولدین
بحره لولو دیشلارینک وصفین کم سویلدی صبا

وه که دشمن چکدی آخر دیده پرخون بکا
بربلادر کوزیمه آیرقدر دل محزون بکا
کیم قولاق دوتدی صدف بحره درمکنون

ای فضولی نادک آه آلدوم نقام
دودوب گرچه بیداد ایتدی چرخ دون بکا

غم دیارنده اجلدن یک کدر اتمز بکا
یار جور اتمز بکا اغیار تعنیم ایتمدین
داغ عشقی هر لحظه رخت ایتمز آهم سیلی
عشق ذوقیله جوشم ترک نصیحت قیل دیق
چرخ اندن آشور مدین یاد نگاه آتشین
نقد جانان تاراج غمدن اکتن خلقی دشوار در

یوق صانور وارم مکر کیم اعتبار ایتمز بکا
بالله اغیار ایلین احسانی یار ایتمز بکا
هانسی ناحق ظلمدر کیم روزکار ایتمز بکا
ان کتیر باکی مراجم زهر کار ایتمز بکا
قدر ایدیکی کرد اوسر زردن زرنگار ایتمز
عشق تا سنگ ملامتدن حصار ایتمز بکا

یاد لعلیله فضولی کوزلوب دعدم
وار بر مدبر اتما آشکار ایتمز بکا

جانمنک جوهری اول لعل گهر بار فدا
عمرمنک حاصلی اول شوخ رفتار فدا

اكلوب

اکلوب طرهٔ ناکوشه دردو ستطمی — یادو تاغنک دیه یا طره طرار سنکا

تا گرفتاریکم آزاد اوله غمدن بیلمه — هیچ کیم اومون ایسه و گرفتار سنکا

لعل یانینک هوسی باغرمنی قان ایلدی کون — آدیم قالمو یاشیمه قیلمدا اظهار سنکا

ای فضولی فلکنک وار سنکا نظری
که غم و محنتی ویردی یه کیم وار سنکا

غمزه سین سودکونکل جانینک کرکمی سنکا — تیغ اوردونک جسمه یانینک کرکمی سنکا

آتشین آهمله ایمدی سن بکا تکلیف نه — باغبان کلبرک خندانینک کرکمی سنکا

سیله دیده دانه هردم اما غلردان کتور — ای پری زلف پریشانینک کرکمی سنکا

ای کمان ابرو رقیبه ویرمه غمزنکدن نصیب — اوق آترسن تیر آهیکا نینک کرکمی سنکا

یاندرب جانم جهان سوزاتمه برق آتشی — آسمان خورشید رخشانینک کرکمی سنکا

کفر زلفندن منع ایلمک لایق میدر — صوفی فضولی ایله ایمانینک کرکمی سنکا

دو ته لوم کیم اشک سیلابیه یوقدر اعتبار
ای فضولی چشم گریانینک کرکمی سنکا

گرچه دنیا یا چون یوردو دیر بو ر محبت سنکا — ور قطع محبت قیلمدینک حکمت سنکا

١٣

دوشمس خوشاه قبه قصوری که الرده
اول شهدن تبعات نسبت بکا سنکا

شب که مفتاح مه نو اوله گنجینه کشا
کیزلیوب چشمهٔ خورشید سون کوزه چرخ
لاله رنک اوله شفقدن فلک مینا فام
مه نو جامنی دوره کتوره ساقی دهر
من همان روح فزا اتوکم ساغره کیم
دوتر اولسم نه عجب می آنکن درد صفت

قبله پیمانه کردونه جو اسیر هما
قطره قطره قیله انجم رشحات تسبیل
دیسره صبا الملش یه عکس می گلگون مینا
انجمی جیرخه صبا لا انشاء تاثیر هوا
نخل همت رشحاتندن آله نشو و نما
ایلیوب مدرنیجه نوبراغی بو اسیر طلا

جام دورندن قصوالی اوتو دوم و صفین
آتش خرمن غم آب حیات حکما

فقر ملکی تخت عالم ترک افسر دربکا
زلف دلداری خیالیدر مهالنک ملک
حور رو صهبوی صفصن اغیار بوکون ازلیه کیم
آرد اندن شیمه بر کوشه دوت کیم بو کجه

شکر لله دولت باقی میسر دربکا
سلیم کیم کیجه و کوندز برابر دربکا
همدم اول ملو مینرام دجوهر سکر دربکا
بزم مهر خورشید طلعتدن منور دربکا

[illegible]

١٥

هر زمان منظور بر شوخ ستمگردر بکا
خانه آباد اولسه بر بدعهددن مقرردر بکا

اول خم ابرویه قیلسم سجده هر ساعت نوله
قبله ایله اول خم ابرو برابردر بکا

غمزهٔ دل خسته‌مه کرسنک مست تار مژه‌سی
شحنهٔ بازار سودایم بو درزیور بکا

کوزده خون آلود پیکانک خیالیله چو
سربسر کویا که برک کل تردر بکا

اشک چشمم دامن کلکون ایله ول مه‌دن
مهرلردر اوزکیه جور و جفالردر بکا

خنجردن بک آغیز اچسه مراد ایدر اشکر انجو
هر او قونک بر نعمت غیر مکرردر بکا

عقل ارشاد ایله تو لتق کام ممکندر ولی
دام راه اول حلقهٔ زلف معنبردر بکا

ای نشاطی منزل مقصوده تیسم عجب
خدمت پیر مغان ارشاد رهبردر بکا

بنم کبی هیچ کیم زار و پریشان اولمسون یارب
اسیر درد عشق و داغ هجران اولمسون یارب

دمادم جورلر ایچکد کم بر رحم ایتلردن
بو کافرلر اسیر بر مسلمان اولمسون

کوروب اندیشه قیلمده دل یابو دردی
که بو اندیشه‌دن دل پریشان اولمسون

دمینک کیم غنچه‌نی یا چوق برچالیله اوله
کوکل تخته اونده غیر سلطان اولمسون یارب

جفا و جور ایله دم آلمزسه نولور حاکم معتاد
جفا جید و جور بی‌پایان اولمسون یارب

[illegible]

دمبدم تحریک تیغندن بولور باشلر صفا
ایله کیم سو موج آوردن ظاهر قیلور هر دم حباب

هر سر مو بیده بر باش دلسه موی سر کیمی
کسه وارن تیغ خونریزندن ایتمن اجتناب

کشف اسرار ملامت جوهر تیغنده در
کیم آلور باشلردکی سودا جهاندن نقاب

غصه سندن باشمنک قیل کیبی انگلمش تنم
کیم نیملیغ اورتانسده باشیم در حجاب

تیغ چابک سیرینه آهوی چین دیرسم نوله
سیر قیلدقچه توکر صحرای چینه مشک ناب

موی ژولیده مله تیغندن میدم کیم سرزنم
ای فضولی خالی اولمز برق لامعدن سحاب

صبح صالوب ماه رخندن نقاب
حیف که تماشایه حیف آفتاب

رشته جانم تر ایت پرگره
صالمه سر زلف سمن سایه تاب

مست چقوب صالمه نظر هر نگاه
گورمه روا کیم اوله عالم خراب

کسمه نظر جانب عشاقدن
نالۀ دلسوزدن ایت اجتناب

شام الم انجم صایرم صبحه دک
ای شب هجر نک بکا یوم حساب

دوزخه گتمز ستمکدن یانان
قابل جنت دگل اهل عذاب

صالدی ایاغندن غم عالمنی
ویر بکا غم دفعنه ساقی شراب

اون كه

گون کبی سایه‌نک دوشدیکی یردن دورر حجاب

اولمدن میخانهٔ عشقانده مست جام ذوق

نور خسانذراو مقصد که ایمان املنه

غالبا مقصد لنک وصال درکه دوکون ذی ذوب

بنه زنجیر شوقنکدر نسیم تر مزاج

گل عالیقدر ابرفقرا ق دورهٔ قدر آد

دوزندین بزم فلکده زهره قانون طرب

قیلمه روز حق جهنم آتشین اولدر سبب

چرخ سرکردان اکدنبلمز درنج و تعب

تشنه جام صبا ولنکدر محیط خشک لب

قیلمه فیض نعمت دماننک نفشی ویلدن دریغ

بوقدر اوزکه مقصد سنه شندن الدیر طلب

۱۷

سن یور نکدن عماری روشن فیکو صالنه نقاب

سن نه نور باسن ای مظهر صنع اله

عکس رو سویه صالمش سایه زلفنک تیر اغم

بیلده بوسی بور زلفنک سوده عارضنک عکسی

لعلکون الندة ساغر سیمین اوله مستدر

کلک قدرت لوح سیمین تن قیلمش رقم

ای فضولی هر عمل قیلسنک خطادر غیر عشق

یارنه سالون بوکونی سو نکره نورن آتش قباب

لیم اکر شمع رخکدن آتشن و باده تاب

غیر اتمش تو بیرآغن آدن نیک سوء اسمن بیرآب

کیم بیلیر باغرنه باقه سویه کورنکمن حباب

باکین لعلدر رنک لبنکدن بولدی آب

الیوب محبوبلر مجموعهٔ سندن انتخاب

بو دررن بسلدی و کم والله اعلم بالصواب

پرتو خورشید صبا مکتب کیم قبا باغبان
پرتو خورشید صبا پرده کیم دور فلک

سوی صبا لش سروی سرو خرام نکوروب
پیرداور پیش آفتابن ماه تابان کوروب

ای فضولی سن کراول کل عارضی کورمش
اولکه عیب ایتمه بر چاک کریبانم کوروب

روز کارم بوکه دوران فلکدن انقلاب
شعله آهیله یاندردوم دل سرکشته
لعلنک یادیله باده تحت ایتمشم [illegible]
ویرمز اولدی آه و صبا هیچ نفسک
اولماد اولماهرو یاندم غم هجران کونی
کوزکه [illegible] چهره یار سر

قان ایچر اولدوم ایاغن چکمه برمدن آب
پیراوداولدم جفرکین جورنده اولمی
اولکه وجه املک اول ای ادبدن [illegible]
نشنه [illegible] دوران ایچر واید آب
یاندوغن شب تا سحر شمعنک [illegible]
[illegible] قطره یاره [illegible]

کم ای بندرسر کوی نیک آرزن رقیب
ای فضولی نه جنت ایچره کوردرا غم

درد عشقم دفعه رحمت چاره دارم رقیب
[illegible] شرح غم [illegible]

بکریم اولش آنک رحمت [illegible] نصیب
[illegible] کل کوزی فغان عندلیب

۱۸

[illegible]

ای فضولی موئی‌نچه کیم دوتدنک نهان حال اوزلنک
عاقبت فهم ایتدی ال چاک گریبانک کوزب

غیره ایلربی اسبب منک التفات اول کوشلن
جوراولور عادت غضب وقتنده عادتدر اونکیم
توله غم نک فکری دوشیدن دل سوزانه
دمبدم گردون دوشلم دوشیه گوزن دوجهی دوار
خورکو تکلمدر چکن گوردر کورن زرخانه‌ی
یارمیداد ایلر عشاقه فریاد ایتدیرن

التفات ایترسنکا مطلق مدر چکلمن سبب
جور آزایلرسنکا اول ماه چو ایلر غضب
ظالمنک گراولور آتش سنز اولور عجب
یاش اوشاقلردر یتیم المرده یوق رسم ادب
الله الله کام آلین کیمدر چکن کیمدر تعب
هرنچه روزی مقدر اولسه واجبدر طلب

١٩

مصرب اعلا تمه سرو دنکله فضولی خته‌نی
سل آتسکدن سقن تومیایه مباد وطرب

وصلنک بکا حیات ویرور فرقتنک ممات
هجرانکا تحمل ایدن وصلنکه بولور
مهرنکدر اقتضای مقاصد وسیله‌سی
توکمش ریاض طبعمه باران سو قبتنکله

سبحان خالق خلق الموت والحیات
طوبی لمن ساعده الصبر والثبات
ماشاء من اراده النور والنجات
من انزل المیاه واحیابها النبات

[illegible]

[illegible]

عکس رخسارینکا اولدی مزین مرآت
نکزدردوم قد موزونکادی اکر
خط بوموزونسیله درطرف رنجدانکده
کاکلینک قیلدی مقرر بیکا سرکشتالکی
غمزه پیکان ایدر تقنغا چشمنک صدقه
آفرین جوهر مقبولنکا کیم عالمده

بدن مرده یه فیض لعل نینک بیرور حیات
جان بخشیده الف ایتیدی قبول حرکات
که بوزندانینک اسیرینه یوق امید نجات
دیمنون کیم که یوق کردش دورانه ثبات
ایله کیم مردم مغنم ویرد محاجه زکات
ممکن ولمز بوصفا تیله که سنن بیرذات

ای فضیلتلی ورع وزهد ایله معتاد اولدینک
بیلمدینک حاصل بیهوده کیچردینک اوقات

۲۰

ای اسیر دام غم بیر کوشه میخانه دوت
دیشلاسه لعلانک ای قائم توکن قهر المیه
جز کوزکن باشنکا شمع رخنکدن جامی
کر سنکا افغانی بیهوده دیر سه مدعی
دونمه بیر لفظ ترکن ای ناصح سنی
ای دولت سلطان دین باده ایلند غیرق

دونمه زهادنک مخالف پندینی پیمانه دوت
دوتکی تن فانی ایدم عدالت ایله فانی دوت
منع قیلمه آنی هم اول شمعه بیر پروانه دوت
اول سوزه دوتمه قولاق بن چکدکم افغانه دوت
خواه بیر عاقل خیال ایت خواه بیر دیوانه دوت
سن بنی بیر جغد بیل دنیانی بیر ویرانه دوت

[illegible]

[illegible]

شربناب

شراب نابِ ذوقدن خارج چون کل باقی
چونه جمشید باشنه ربقا کیفیتن جسم

ریاض عمره بکزر بوده آخر بوزندکدن دوات
بو بزم ایچره جم و جمشید الندن جام دوتنکات

فضولی قیل قیاس حالنک اهل دردحالندن
قمار دوکرتدویری حیل اهلینه دوتنکدوات

مرده جسمم التفاتندن بولور هردم حیات
اولورم کر قیلمسک هردم نگاه پر التفات

یاره بیلمزلیلرنک وصفین تمام عمرده
آب حیوان ویریه کلکه خضر ظلمتنده دوات

من فقیرم سن غنیی ویرکل زکوات حسن کیم
شرع ایچنده هم نگاهدر هم نگاه واجب زکوات

کورمنیجه عشقنگی ایمانه کلمز عاشقنک
بو پیمبر جمع اوکو کوثر سلرینک معجزات

مظهر آثار قدرتدر وجودکا ملنک
فیض فطرتدن غرض سنسن وجود کاینات

جوهر ذاتکده در مجموع اسباب کمال
بو صفاتیله که سنسن خانده در بیر پاک ذات

یوز یوزه عشق بخش دایم نقشدن نجات

عشقه مادونیمک فضه عشاقنک دنیا عمن

قیلدیجان لعلنک الین فیض تیورمک تحسن
دوشرادو شمع دلینه بو سببدنکه قیلور

جان لب لعلنسی دوت ای کونکل ایت جان ایله
دیل اوراد کیجه لراول مه تابانیله بحث

صفت حسنک ایدر خته فصولنده عجب
حسن کفتارده کرا ایله حتانیله بحث

جهان ایچره هر فتنه کیم اوله حادث
مدارس ده تحقیق موی میانک
موقدارده قیلمه انکار زرا بد
ایکی دیده سبز عالمه بوغن و سن
میانکا جمع اولور خانه کیم وار هر غم
تاوک اشک کونکده وصلنک دیلرد تل

آنکا سرو قدنکدر البته باعث
دقایقده اورتایه صالمش مباحث
می وجد سنی صانمه ام الخبائث
سیزه یوق جهان ایچره امکان ثالث
منم ملک عشق ایچره مجنونه وارث
ساحر نقصون دانه تیراغه حارث

عذار ولبنک وصف ایلر فصولی
آنکا هم منقر دره‌م محدث

ای عبار قدمنکه عرش برین تاج
منقصی شرعنکادر تمامی رسل

شرف ذاتنکادر تمامی مراتب معراج
بحر حسن سال یرار بابت ارلت امواج

ای کونکل

ای کونکل یاری ایسته جاندن کیچ
یا طمع کس حیات ذوقندین
ملک تجرید ور قناعت ایوی
لامکان سیرینک عزیمتین ایت
اعتبار ایتمه مال دنیایه
اهل دنیانینک اولغرا آخرتی

سرکوین کورت جهاندن کیچ
یا لب لعل دستاندن کیچ
ترک مال ایله خانماندن کیچ
بو خراب اوزه جق مکاندن کیچ
اعتبار علو شاندن کیچ
کر بونی ایستیرسین آندن کیچ

مسکنینک بزمگاه وحدت در
ای فضولی بو خاکداندین کیچ

کونکلم آچلور زلف پریشانیکی کورکیچ
باقدقچه سنکا قاشینی چلور دیده نم
رعنالیغ ایله قامت شمشادی قیلین یاد
چوق غنچه هوس ایدی کوردوم که هواسین
کاذر که دکل معترف نازچه سنم
نازک لک ایله غنچه خندانی ایدن دکر

نطقم دوتو نور غنچه خندانیکی کورکیچ
باغریمه دلونور ناوک مژکانیکی کورکیچ
اولمز خجل سرو خرامانیکی کورکیچ
ترک آیدی سونک عاشق نالانیکی کورکیچ
ایمانه کلور آتش هجرانیکی کورکیچ
آتمزمی حیا لعل درافشانیکی کورکیچ

اوزون داله فجه عشقدنکه کرم ولور آتشکم بو کورده
غمنک هر نخته کیم جانم دیلرکو تکلم قیلور افغان
رواج نقد عالم سکه ندر بوله قدر ایسه
بن دیرد آیل هم جور ایدر سن جور قیلله فجه

اکرچه سوبرو دوت کبی ایلر هوا کورکج
بعینه آینه کیم فریاد ایدر آتش یار کنه اکدرکج
منکا ایلن جسم عریانمده نقش بوریا کورکج
کیم ایلر ظلم منعن پادشاه هم بن رواکورکج

نقد ایسنه یا شورای ضعف مهوشلر جفاسندن
که مهوشلر قیلورلر بنک بلا یه مبتلا کورکج

کردکل بر ماه مهرلن بنم تک زار صبح
کون کل هر کون برآتی مهر له کوکسن چاک ایدب
تیغ خورشید ایله رفع اولنه بر یدر کیم مدام
صبح شام و شامی صبح اولمش بنم عاشقنه کیم
کورنه عاشقدر که هر خورشید وصلن بولمعه
عقده صادق فلق اظهار ایده داغن کوتروب

باشن آچوب بنفشه هر کون یاده سن هرلا
تازه تازه داغلر در کیم قیلور اظهار صبح
یاندرب پروانه نی شمعه ویرد آزار صبح
شام شمع بزم اولوب آیرلدیغندن یار
صرف ایدر هر لحظه بنک بنک لولو شهوار
غالبا دیرکه کاذب قتیله آیدن تار صبح

هجرانمده غم ایتمه مقصودی تقدجان
اولمسه مرحمتدن مراد روی غنچه صبح

[illegible]

مژده خورشیدی ویرمشدر مگر باد سحر عاشق صادقدر اظهار غم ایدر سحر	گیرمش آبرنگا نورینک در شهوار صبح آهیله نقشی و توشنه قیلوبدر صبح

ای فضولی شام غم انجامنه یوقدر امید
بر تسلی بکا اولدر که دیرلر وار صبح

دل شکوه غزاله انفاسیم فیه واضح دلنجه حبیبه واصل بن ذهیم اوله غافل یوزده سرشک دوشوبدر غم نهانی بن تنبه هجران بندن ایراغ جانان	نفخ صبا ما مسکیة الروایح لا تقطع الرسائل لا تکتم السوانح قد ظهر المعانی فی الخد واللوایح والعمر کیف کان کاشف التاریخ

عشق فضولی راز [illegible] تملک والده دشوار
یا عارفا بما صار انک النصایح

کیمسه خبر بکا طاق نظاره یوخ تیقید یم یاشمه دهر غمین بیلمولن دهرده همتاسنکا وار بر یوخ دیمن گوزده گزر رخ گیوب قطره اشکم	عاشقه اولدی شوق بر نظره [illegible] باده عشقده بن کیمی آواره یوخ درکونا چوق ولی کیمسن چوخواره قطره اشکم کبی چرخده سیاره یوخ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

رنگ رو نیکدن دم اورمش ساغر صهبایه
شمع تابان شبندهٔ چهرشک دود شمع کاکلنک
بلدی عشقنده بوش داغم آینه دارک
سینهمی چاک ایله کوردک اضطراب عشقده
ای دین کیم شام قبالنکنه یوزدن تیره در

آقشاملر قیلور دعوی گیسوکه آیه باخ
بیله کوته عمر ایله باشنده کی سودایه باخ
رحم آیدب هر کریه کا باخمز بو استغنایه
روزن آچ هر دم هوادن موج ادرن دریایه باخ
سایه صالمشدر آیه اول گیسوی عنبر سایه باخ

ای فضولی هر نچه منع ایلسه ناصح سنی
باخمه آنک سوزینه بر چهرهٔ زیبایه باخ

٢٦

لبلرنکک لعل نطقنک درشهوار یوخ
سنده آیین جور وار لطفنک یوق دیب
کیمه اظهار ایلیم پنهان بو دردیمی کیم
دور مست شراب غفلت ایتمش عالمی
خلقی مدهوش ایلمش خواب جهالت
دور زیبا خلقه یوخ دیمن نجه باده

لعل کبی هر جوهر لبنک لعل کوهر یوخ
ذوق مستی شوقنک ایم هر دریانده وار
وار یوز در دیهان قدرت اظهار یوخ
صبح تحقیق علا مایینه بر بیدار یوخ
بونجه بر مستنک تماشاسینه بر هشیار یوخ
وار چوق آه تسکا بنکر بتب بو خواری یوخ

آچلور

آچلور کوڭلم کبی کیم گریهٔ تلخم کوروب
خاک راهنکدن تیتنه قالدی ذره مر سایه
جام دولت دیر ساقی کلبهٔ زاهد ترک می

آچراول کلرده تبسم بر لعل نوشخند
قبله کردن آفتابنک هر شعاعن بر کمند
ای کوڭل فکر ایله کور کیم هانسی دوردن تالوند

ای فضولی صورت فقرنک قبول دستی در
هیچ درویشی سنک تک کوردم سلطان ایند

کور خطکدن مردمن محو ایتمیدن بولمز مراد
اوله بیلمز چین زلفکدن جدا کوز مردمی
کوڭلدن آهم ترحم صورتن کوستردی لیک
اشک وآهم نقرتی قطع ایتدی ایلدن القسم
کیجه‌دن تا اولزنک شهاب آتا کوڭل دردی
چاک سینه‌دن کوڭل حقیقه شاد اولسون نوله
شیوهٔ شمشاد قدنک کورسه ایلر باغبان

ضایع ایلر حسنکی خطنک سوادوزه سواد
جاری اولمشدر بو عادت طره سیر اولمز مراد
موجدن سن تفته چوق ایتمک اولمز اعتقاد
خبر کن چورمده یا گرداب دریا کردباد
ناله لر ایلر کیجن همدملرن ایتدکچه یاد
ایله آفندن نقاشین قورتولن اولمز شاد
اعتدال سرودن آلسته ترک اعتقاد

تو منه ناقص اهل دردی اجره فضولی طبیب
ایله بر درمان که دردن ایده کون کوندن زیاد

ای فضولی عالمک کوردوم ...

وعده لطفک که چوق آه تعب یار اولمزسه بود
تا زلفکدری خسار ایکمد جانلر مسکنی

گل گیتور آب شیرین ویرمک ایله آفاق شهره
یار قیلش پرده پریچ و خم گلزاره

اول سرکو آتشی بیرا ابجره فضولی یوق یرم
بس نکا یاتم سرای خانه‌دن دهاندن بره

یاتن عشق آتشینه آتش دوزخدن امین
براقدم دورق دل التنک بحرینه نقش اماد
دهانک درجنی خال لبنک گوردن نهایتمش
غمناسیکیم توکدی قانم دامنه کن اولدو عشق بیکدم
جگرده خسته مرهم اولدی سنک الحمد لله
زخسکدن نور او عرکر شمع کسه لر جانه

بیکیم هرگز یار یا مندق آتی غیر مکنه
تموج دیره سوداسن شویش الکا کیم آنمه سیاه
امانت گور که هند و مخزن اوله اوجیار در
که خلوت جگه که تاثیری کشف اسرار باطنه
سعادتلی کوکبینه اختر نجم سفارند در
بودور بیر قول سرانجامی که سلطاندانسه

فضولی حالی اولمز دستور دل دوست فکر ندن
بو معنیدن که حب الله دیرلر قلب ممنده

چشم دستور یاره مژکان [illegible] نکا در
[illegible] هر دم علا [illegible] قامتدن [illegible]

قانه باتش هر زخم [illegible] کلنون جا در
قایتمش [illegible] عجب علامه در

صحیح

صبوح ایچون بکا دردی شبانه یتر
جفا اوقن بکا یاغدیردی انجم ای افلاک
بیانه حکمه دردوغم فسانه لرسی
قویاردی مردم چشمم کوزیکی باشن کیم
بنک حیالی ایله پاره پاره دلدرکی
حریف بزم غمم خون دل شرابم اولور
رقیب قبلیه جفادن وفاوکی شادم

اثر کوار خراب دلمغه بهانه یتر
دیمنک که یدی کماندار دپر نشانه یتر
زبانم آتش دلدن چیقن زبانه یتر
حباب اشک هو نقدینه خزانه یتر
کواه حال بکا اشک دانه دانه یتر
ترانه حلزم آه عاشقانه یتر
که بختی بختیا وغریبانه یتر

نفعولی ایستمزم مسند جم و جمشید
بکا نشیمن دولت شرابخانه یتر

که کوزده که کونکلده خدنکک مکان دوتر
دل حیچنه بوله جان و تنی خاک کوینکا
ذکر لبنکله نغمکا جان بولکدی دسترس
دل دوده سی غنچه ایله برابر دماغکی
خورشید خرمننه اورر شعله شعلهٔ وت

هر جانده کآه قانلو نی پیسته قان دوتر
خار و خس اترانده که قوش آشیان دوتر
انکه کیسی کیا و قوبوب فسون ایلیان دوتر
بو عقل یا قصیا اوزن خرده دان دوتر
آهم که لحظه لحظه ره آسمان دوتر

١٩

دمادم مردم چشمم ایچره قان لفظ و خانگدن
بلی اکثر معاشی اهل دریانک قرادندر

دیمه فرهادفانی توکنش انجق عشق شمشیری
بنم کورقانلو یاشم کیم بو هم اول ماجرادندر

معنبر سنبلنکدن آلمدن بوا و لمد دم رسوا
بورسوالیق بکا بندن دکل باد صبادندر

حباب شکل ایچنده مورولیدمله خوشحالم
باشمده بو همایون سایه اول عالی بنادندر

وفا رسمن اونوتمش سن دیو انجمزم زیرا
بوکیم سندن جفا کلمز ایلمزسن هم وفادندر

بکمال حسن شرب عارآ اولمقده تعرضدن
ریا اهلینه هم چوق اعتراض اتمک ریادندر

فضولی توکمه چوق یاش حقایت ایتا کیمسونا که
کوزنکدن سرمه کیم کرد ره اهل صفادندر

قرم ظاقه کیم عم اودندن زمانه در
طعن اوقن آتمه کیم خطر چوق نشانه در

ایلمز قدح زمانه غمن دفع غالبا
دور قدح مخالف دور زمانه در

قالدر داشک دوشتی اول آستان نه د
کیم مقصدم بم داخی اول آستانه در

واعظ سوزینه دوتمه قولاق غافل اولمه کیم
غفلت یوقو سنینک سببی اول فسانه در

قدر آتشیم فراقنکا کیم یوق نهایتی
نقد سرشکمی که توکمز خزانه در

جاویزیم می غربته کیم بیم طعنه دن
یاد وطن فغانیله سسن بیز بهانه در

٣٠

سواد

سواد نقطهٔ گردابه بکزر مردم چشمم
که دایم غرقهٔ گرداب اشک چشم تر خوندر

خمیده قامتم کیم داغ دلده قانه غرق اولمش
ایچینده نقطه‌سی گویا که قان آغلشده گوزندر

ایشت دردلم فسانه مجموعهٔ سیل آهیمه
کیم اول افسانه دن هم اکلانان مطابق بو مضموندر

فرح بخش دل معشوق اولور شرح غم عاشق
سرود بزم شیرین نالهٔ فرهاد محزوندر

کمند چین اغنک ذمی تمزار کوکلمدن
بکا اول رشته‌نی ازدرقلن سلمن ... فوندر

فضولی دیرمدی طعن ودکی گوز یاشنه تسکین
اوکن بند ایتمک اول نهر خار د خاک ایله جیحوندر

غبار سجدهٔ راهنک خط لوح جبینمدر
سجود درگهنک سرمایهٔ دنیا و دینمدر

اگر عزم رهٔ ایتسم شوق وصلنک دلی راهیم
وگر آرام ایتسم دوست خیالنک همنشینمدر

هوای روضهٔ کوینک بهار گلشن جانم
بهار قامتنک سروم عذارنک یاسمینمدر

غنیمدر که مقصودم اولور حاصل شکایتسم
تحمّل ایله بکا سندن شکار مهر یقینمدر

طلبکار دعا لم مژدهٔ وصلنک سماع ایتمیه
کیم دل مژدهٔ فرح بخش دل اندوهگینمدر

نوازش ذوق وصلنک خاطرم شاد ایتمدی
سوزنک گوشترم سوز محلنک خلد برینمدر

سنکا یور گوستر هر لحظه یورنک شاد دولت
جو مرآت رخنک منظور چشم پاک بینمدر

٣١

ایلی عارضنک جوانا ایدیب کوزیم کریه‌ده
زخننک کوریکچ اودر سوز دردو درد دل اهل
ایراغ اولنوزیان کوزده خوشاعت اول انتیز
ریاز خسکسک ساعندن بولور حاصل
قیلور کوز بیرده سن خوب جسیجا هر دم کیم

نجونکیم موجلنمش سوده عکس آفتاب اوزیر
بهار ایا سحر بر برق رخشنده سحاب اوزیر
که غایت قیله معشوق ایلیوب باز دو عتاب اوزیر
خوش اول کیم رند میخانه ایچوب جام شراب اوزیر
زخنکده لذت دیدار دو قدن نقاب اوزیر

تصور ایلی کسکدن تیرردل پرخون عشاقینک
نا کوشنده یار نک سرر تاکیم لعل ناب اوزیر

آه ایلدوکم سرو خرامانک ایچوندر
سرگشته لکم کاکل مشکینک ایچوندر
بیمار لکم نرکس مستانک ایلمندن
یا قدم تمنی وصل کونی شمع تنکناتا
قوتار معه نیمای غمکدن دل جانفی
جان دیرکو نکل اول غمزه کیم موتجه زماننه
داخی سیره دوران ز دور وصف سیدی فضا

قان ایلد و غم غنچه خندانکک ایچوندر
آشفته لکم زلف پریشانک ایچوندر
خونین جسکرم لعل در افشانک ایچوندر
بیل کیم توبداری شب هجرانک ایچوندر
سعیم نظر نرکس فتانک ایچوندر
جانیله سنی بسلد وکم آنکنک ایچوندر
اول وصف سنینک کلبه احزانک ایچوندر

٣٢

تمنك كرچه يانديرر آتش ترك ايلمه بابند
آخر اولور نتيجه كيم كوزه باشى اغر سه هما

كيم غافل تمنكين ذخى البته تر دور
كه دما دم نكا اداد قيلن جون جيكر دور

سرسرى بابمه قدم عشق طريقنه فضولى
احتياط ايله كه غايت ده خطرناك سفر در

حسنك او لنجه ذروه عشق اطوارتوق ز ار اولور
عشق دردندن اولور عاشق مزاجى مستقيم
زاهد نجوده بيلمون دوقنده عشق المنكه
جنت ايچون منع ايدن عاشقلرى ديداردن

حسن هر مقدار اولسه عشق اولمقدار اولور
عاشقنك دردينه درمانى اتيه لر بيمار اولور
هر محبت مبتدى محبت كيم ايچن هشيار اولور
بيلمكمز كليسم جنتى عاشقلرينك ديدار اولور

عشق سودانيه صرف ايلر فضولى عمرنى
بيلمزم بوخواب غفلتدن نه چن بيدار اولور

اى كل نه عجب بلبل شيده بركت رنك وار
انجده بنى آجى سوزنك تنده نكاهنك
بيكانه لرى ايله دولود رخشمه بر آيم
اول سكدل نالده زارم اثر اتمنش

اى سرو نه خوش بشان آليجى غمزه لرنك وار
اى نخل حت طره نه بلا تلخ ثمرنك وار
اى بحر سور سنك انجى كهر نك وار
ايدل سكا بو ذوق تير تا اثر نك وار

٣٣

[illegible]

توکدکجه قانی اوقنک اول آستان ایچره
اهل زمانه قانینه چوق تشنه در زمین
می ایچمه دین آچلمز ایش باب مغفرت
عقبی ده کوثر استیمونک پیر میکده
غمزه نک کورنموب کوزه قانلر ایچره دام

سر بردام ایرکه توپراغی قان ایچره
قانن کیمنک توکرسه فلک اول روان ایچره
سوکندلر بو باب ده پیر مغان ایچره
دنیاده بس دکلمی می ارغوان ایچره
زاهد کیمی که باده فنی ایلدن نهان ایچره

سینه‌ن اگرچه توبه ویرور ایل فضولیه
ایسروسن قدح صونر اولسنک روان ایچره

گیر میخانیه مغ مشربله کیم که خواب ایلر
مگر دیوانه در سودا ایدر دسینه زاهد کیم
دیدیم کیمدر پریشان ایلین عاشقلر احوالن
دمادم قطره قطره قانن یاشمدر کیم جگر گوزدن
ره عشقده ن اول من تنکدل سودا ایچره

اولوب مؤمن بهشته کافرم گر آرزو ایلر
باقوب محرابه دایم اوراد ایله عشقو ایلر
صبا کو سرد تاری سنبل زلفن که بو ایلر
ویا پیکانلرنک کیم آتش دل آتنی سو ایلر
طریق سلطنت هر کیم دوتر غوغایه جو ایلر

فضولی زلفنکا باغلندی آنا ایله ایچلدی
که کویا ضعف آتنی هم زلفنکا بیر تار مو ایلر

[illegible]

[illegible]

ایله

[illegible]

ایله بر حالمه که احوالم کورنده داوللور
کزمه ای کوز تشکلمو عاقل قضاسنی عقده

هر کیمنک کیم دور جورنده دل ناشادی وار
کیم بو صحرانک گذر گه‌لرده چو صیادی قیسی

ای فضولی عشق منعن قیلمه اصحاب عقول
عقل تدبیرنده در اول صانمه که بر چاره‌سی وار

منقوش قاشلرنک کیم وسمه بیرله رنک دوتمشلر
قیلوب تغییر صورت وسمه‌دن ایما قیلورلر دل
کوزل مرآتیدن ایلر مکدر عقل تکلیفی
قضا عمردن کویا دکللر غنچه تک واقف
نی کیم سنکسار محنتم بازار عشق اجره
بنک دورنده راهلر دوتوب میخانه‌لر کنجن

قیلیچ لردر که قانلر توکمک ایله رنک دوتمشلر
حرامی قاشلرنک رسم رهزنلک دوتمشلر
خوش اول لبلر که کیم ترک نام و ننک دوتمشلر
اولر کیم اولرین دل ایچون لعل تنک دوتمشلر
بلاد اغیاری چکین فرهاد ایله همسنک دوتمشلر
قیلوب تسبیح مارین ترک زلف چنک دوتمشلر

سحر بلبل افغانی دکل بیهوده کلشنده
فضولی ناله دلسوزنه آهنک دوتمشلر

آشیان مرغ دل زلف پریشانکده در
عشق دردیله خوش ال چک علاج جیه طلبدن

حانده او بیسم ای برکو نکلم سنک ماتمکده در
قیلمه درمان کیم ملالکم رهبر درمانکده در

٣٥

[illegible]

بنی ذکر ایتمز اهل فسانه مجنونه مایلدر
بیابان کرد مجنونم غم و دردم سؤال ایتمک
بنم تک والهٔ سلم شهرهٔ شهر ملامت مجنون
نه مشکل حالیدر آه عاشقک معشوق ایدر چاره
فراق ایامی سیلاب سرشکمدن خبر ویرمز
فقیه مدرسه معذوردر انکار عشق ایتمسه

نه بکزر اول نگارک دردی انکک درمانه قابلدر
نیلسون بحر جانک اولکه منزلکاهی ساحلدر
قبول ایلرمی بو رسوالغی هر کیم که عاقلدر
گر اول بیدرد بولمز بو حالی حال مشکلدر
قیامت یا جزا سندن کور اول ظالم نه غافلدر
یوق اوزرکه نعلمه انکاریمز بو علمه جاهلدر

فضولی ایل نکا مجنوندن افزون دیر ملامتده
بو نکا منکر دکل مجنون دخی معقوله قایلدر

اول پریوش کیم تماماً ملکت عشقک سلطانیدر
کیجه‌دی مجنون نوبتی شمدی نم رسوایی
نه لحظه لحظه کوکلمک اودن شررلر دن حقن
خوار یاقمنک کرکوکک کل جای اولسه تیغ غنچه

حکم انک حکمیدر نکا فرمان انکدر فرمایید
دوغروی دیرلر هر زمان بر عاشقک دوریدر
قطره قطره دوکلن صانسز غم قاتیله
کیم جنون کلشنن نو برکل خندانیدر

فضولی اوله کیم رحم ایده افغانکه یار
آغلیه کل زار انجه کیم زار آغلمغ امکانیدر

تقریر اشکم

قطره اشکم قطاری سینه چاکیدن کوروب
تن اوینه دیشره دن بار غم محنت چکر

ای فضولی باقیم باغیره هر خونین مژه
آتشین هر میلدر کیم چشمه غیرت چکر

هر کتابه کیم لب لعلین حدیثین یازه لر
بو نه سردر سر عشقنک دیمیدین هر کیم سیه
شجر میخانه دن یوز دوندرلر مسجده
چاک لر کوکسمده صانکیم آچوبدر تیغ عشق

رشتهٔ جانبرله ذوقیله آنی شیرازه لر
شهره دوشمش تن سینه سودوم دیوب آواره لر
بی جر تقبیل کورن کیم دوغر دیولدن آره لر
کونکلمنک شیرینه مهر ماک کیرمکه دردا نه لر

ای فضولی یارا اگر جوراتمه آندن ایچمه
یار جوری عاشقه هر دم محبت نازدلر

سیر قیل کور کیم کلستانک نه آب و تابی وار
غنچه برگ چنار آتمش مهیا شانه لر
راحت ایچون ورش صالمش سبزه تر کلشنه
غالب اولمش حلقه ذوق سیر کلشن عاشقلر
کلدی کل آچیلدی نرگس لاله دولدی ژاله دن

هر طرف نک سرو نرونک کل سرایی وار
آلتلمش کوبا که سنبل کاکلنک تک تابی وار
نرکسنک کوزش کورن مخمور صانی نک خوابی وار
چلمکه غنچه نغمه زلفنک قلابی وار
ایچوش اولکیم عشرت و عیش ایتمکه اسبابی وار

٣٧

[illegible]

خیالمده بودر کیم بولمشم عالمده بر خلقت
جنون فیضیله آزاد اولمشم قید علایقدن
بنم شمع وصاله یانمدن پروانه‌وش وارن
طبیبا قیلمشم تشخیص درد عشقده دردم
هوادن موجه گلمش بحر دردم بر حالم

نه عالم جانسی خلقت صاندوغم باطل خیالمدر
کمال و فضل کیمی رتبهٔ فضل و کمالمدر
فنای مطلقم جانانیله بزم وصالمدر
علامت آه سرد و روی زرد و اشک آلمدر
دل پراضطرابم ناله بی اعتدالمدر

فضولی عالم فقر و فناده منعم و قسمتم
دیار مسکنت نقد قناعت ملک و مالمدر

شفای وصل ایدن هجر الیله بیمار اولنه صور
لبنک سرّن گلو گفتاره بند اولکیه سوزن
خبر سیر اولمه قان کوزلرنک جورن چکنلردن
غمکدن شمع تک یاندم صبادن صورمه احوالم
خراب جام عشقم نرگس مستنک سیلور حالم

زلال شوق ذوقن تشنه دیدار اولندن صور
بو پنهان نکته‌نی پیر واقف اسرار اولندن صور
خبر سیر سلسبیلدن هشیار اولندن صور
بو احوالی شب هجرانده بیدار اولندن صور
خرابات اهلنک احوالنی خمار اولندن صور

محبت لذتندن بیخبردر زاهد غافل
فضولی عشق ذوقن ذوق عشقه وار اولندن

٣٨

[illegible]

آنک بولنده

[illegible]

انک یولنده خوبلر سورسه‌لر یوز یوله امر ایتکلی
قالی کوکلیله یاغری داغلرنک دوشمش غم عشقنک

ملک خیلی سجود آدم ایتمک نقش قرآندر
براده درعشق نورنک که داغلر یکجره بهاندر

کلدر کوکلده هرباچوق کریبان چاک کلرخلر
بور نکیله فضولی اول سرکوپر کلستاندر

صبرم آلوب فلک سکایوزنک طلادیرد
دوشدم بلای عشقه خردمند عصر ایکن
صانمک عجب طرب برنیه دیرسن لعل تر
خاک درنکدر اول که دودکون صوایکن
قیلم قبول صورت اقبال آنچه کیم

ازاوله برمتاع آنکا ایل چوق بها ویرور
ایل سمدبندن آلدوبندی بکا ویرور آغی
برنخل کیم یاتوم آنکا نشو دنیا ویرر ور
هم آیه سرمه هم کوزشه توتیا ویرور
آیینه وجودمه جوزنک جلا ویرور

هر دردیه ز دن اوته فضولی دوا اردرد
صبر ایله اولکه درد ویر یدر دوادیرور

ازل کاتبلری عشاق بختن قاره یازمشلر
خواص حسنک یانک شرحنی تحقیق ایدب هردم
کلات سرکونیک صفاتن باب باب اکلیا

بومضمونیله خط اول صفحه رخساره یازمشلر
غبار ایلن بیاض دیده سیداره یازمشلر
خط ریحانله جدول چکوب کلزاره یازمشلر

٣٩

[illegible]

[illegible]

[illegible]

تخم قدیله آغلرم اول طرهٔ طرار سیز
سینه چاکمدن اکوک ایتمه تیر غمزه کبی
ساغلرم دم باد کن کوزده کلاس حکمیه
یول آرارسن ظلمت حیرتده یدن اول وقف
گریه زار ایله خوشحالم دیار عشقده
بانه آزار حد نکنک خوش کلور ای وفا تشنه ها

گرچه ویرلر چنکیدن چیقمز ترنم تار سیز
ای گل رعنا سیلکورسن کیم گل اولمز خار سیز
بلمزدم سوویرسون اول تجلی کیم دربار سیز
زنجیار اولکه ویه وارمه آتشبار سیز
اشکنیز کوزرسه صدف در لولوء شهوار سیز
پیر عارش بیت آیه نیرده کیجمسون ازار سیز

زهدون تحجر وعذ ایلمز ترک ریا
ینده چوق دیردم آتشیمز عارسیز دریا

طریق فقرده تسیم طبع تابع نفس رام اولمز
دهانکدن اثر کورمن بیلکدن نشان وه کیم
مقیم کوی درد ایلر آه جگر سوزم
مریدا قیم کیم لطف اهل ذوقه د...
عشاق دیدمده جور آیه دید اول حرم نشا
لبکدن قطره قطره فا اجر لو نکلم کرا

تغافلده تبسم طلب اسباب جمعیت تمام اولمز
بنم کامه عمر مد میسر تیغ کام اولمز
بو آهنگ ملال افزا ایله بوندن بک مقام اولمز
نه حاصل اهل هر نگ شفقتدن کیم مدام اولمز
سیاست اولمینجه عشق ملکنده نظام اولمز
شکرون اولیجی می قطرهسی گویا حرام

۴۰

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ای نقصور ... بهمین ... همه
درد عالمه ... اولیان ... عوز ...

حاجتیم اول خدنگ غمزه‌دن اوزر نثار
عشقدن پر دم تن سوزانی دور آهیم فلک
عالمی شیدا قیلور کر اولسه هم کوزدن نهان
ایلرم چوق فغان کوردکجه کوی یاری

ایچ خوشین کیمسنه تیر بادن ساقلنز
ده نیجه فانوسن در شمعی هوادن ساقلنز
هر پریوش کیم سر زلفن صبادن ساقلنز
آشنادر دو نهان آشنادن ساقلنز

ای غشقنک ساقلرم ایلدن نهان اسرار
خوبلر محراب ابرونه میل ایتمز فقیه

کتبه باشم شمع تک ملکی کل افشانی ایلر
اولسا کافری سلمانلر انکا قیلمنک
ای بر و دوبا ... بچون کیسن اولکا چاره ساز

دایم کوروش تهی بوملک ویلر پر پاره روح
بن خود اولدوم ای ترا مجد او کن ساغر مدام
خوب صوتلر دای صبحی ... کیم

برق آهیم کیم کلن پیکانکا ویرش کداز
زلرینبن کور و بر سر تیر یندن نیاز
پرتو انوار خورشید حقیقتدر مجاز

۴۱

فنا ملکنه چوخ عزم ایتمه ایدل که رحمت کیم ناصح
سنی کوکلم نیترین بنده دم ادرمه ای
دهانک اوزره لعلک استمز دل ذوقی مشکلدر
دعالر ایلرم سنده نکاه سرکز کدار اتمز

بو تدبیر ایله دفع درد هجران ایلمک اولمز
هوای نفس ایله هر ملکی ویران ایلمک اولمز
کوروب هیچ حجر یوق یره فتا ایلمک اولمز
نه چاره سحر ایله سرو خرامان ایلمک اولمز

فضولی عالم قیدی ایچره سن دم ادرمه عقلدن
کمال جهل ایله دعوای عرفان ایلمک اولمز

نیجه ایللر در سر کوی ملامت بکلرور
ساکن خاک در میخانه ادر شام و سحر
جیفه دنیا دکل کرکس کبی مطلوبمز
خواب کور چشمم اندیشه اغیاردن
کاروان راه تجرید و خطر خوفن چکوب
صانمکز کیم کیجه لر سهو در فغانمز
یاتدلر فرهاد و مجنون مست جام عشق اولوب
صورت دیوار ایدر حیرت عقلمنک بزی

لشکر سلطان عرفانوز ولایت بکلرور
ارتفاع قدر ایچون باب سعادت بکلرور
بز ملوک عقلار اوز قاف قناعت
اسیابز کنج ایچون کنج محبت بکلرور
کاه مجنون کاه بن دور ایله نوبت بکلرور
ملک عشق ایچره حصار استقامت
ای فضولی بزلر ایادوقجه صحبت بکلرور
غیر سیر باغ ایدر بز کنج محنت بکلرور

خازن

[illegible]

خازن گنجینهٔ اسرار در هر دم جگر
اولمیان غواص بحر معرفت عارف دگل

رشتهٔ اظهاره بنك بنك گوهر اسرار
کیم صدف ترکیب تندر لؤلؤ شهوار سوز

گرچه اسیرین فضهٔ نغز تنك آرایت سوزی
کیم چوق اولمقدن ایدر چوق عزیزی شعر خوار

بکا باد صبا اول سرو گلزن خبر ویرمز
توکوب گوز یاشمی سنسیز هلاکم استرم اما
گوزمده مسکن ایتدی خیال [illegible] اختیار آزاده
اگر جان آلمغ استرسن تنمدن تیغکی حکمه
قیامت ایتمشن معدوم ایله چرخن انقلابندن
بلا ضمننده رحمت اولدیغن اظهار ایدر خلقه

آچلمز غنچهٔ بختم امیدم نخلی بر ویرمز
اجل پیکیه گرداب آتشکم رهگذر ویرمز
گل خندانه هر دم خاره یار اولمق ضرر ویرمز
که پژمرده نهاله ویرمینجه سو ثمر ویرمز
کیم اول باش آلمغه قصد ایتمینجه باج زر
فلکلی هوده خار خشکدن گلبرک تر

فضولی دهردن کام آلمغ اولمز اولمدین گریان
صدف سو آلمینجه ابر نیساندن گهر ویرمز

غم اشکم مکدر خاطرندن دفع غم قیلمز
خم ابروی مشکیننك گورر زلفی هدر گیجن

بور دوشتندر که غم آیینه دن زنگارکم قیلمز
دخی طاعت سجود گوشهٔ محرابه خم قیلمز

۴۳

گوبکن گوزدن گورر گوهر دانه ارتش سوز
اول نگار آتش رخساری آنلك که وار سوز
چکدی مجنون باغمن بادیه دن لیك دیدار
قامو گلزار اباغمدن چکلن خار سوز
واد غمکده سودا ایله سرگشته ایدم
گلدن گردشه بو گنبد دوار سوز

[illegible]

مرهم وصلیله بولدی قمو درده دوا
بو فضولی المی هجر ایله بیمار هنوز

ای کونکل اول خنجر مژکانه ایکرسن هوس
قصد جان ایتدنک تقاضای عمردن یوقدر کس

چکه غربت غمنه ای ساربان محمل عشق
کیم بو یولده هم غریبدر افغان جرس

حال زارمدن سنی فریادم آگاه ایلدی
شکر ایتدم اولدی فریادم نهکار فریادرس

پیر بر بیه سنجلوب هر یان تنده اوقلر
مرغ روحم قیدینه اولمش مرتب هر نفس

طعنهٔ اهل ملامتدن نه نقصان عاشقه
برق لامع دفع ایلر می هجوم خار و خس

سوز عشقک تنده نا که بولسون نقصان دیو
جان جیقیجه ایسترم حقیقتا ایتدن هر نفس

ای فضولی بن ومات غمت ملکنین سلطانیم
سلطنت اسبابی کهنه پلاس فقر بس

خاک ره ایتدی عاشق سکنیی اول هوس
کیم بای کوس یاره جحن بوله دسترس

زار درونی وشیر صبا الماس رواد کل
بو درکنی کیم آصلو متصل جرس

دیدار دردارایکی عالم تیجه
یوق آندن اوزکه عاشق عالمده ملتمس

سینم هواسی عشقک ایله دولدیکیمی
دم اوردغنجه آه فغاندر حقیقی نفس

٤٤

سکن ای بلبل سنکا که شلخ کلدر که نفس

یارکو بنده مسلمانلر کراولسه یدیر رام

کوه فرهاد صدا ایسن ویردی فرهادنک بنک

ناقه لیلی محملن چکمش بیابان بیرینه

بیر نفس قالمش جیاتمدن جسیم صبحه دیک

خالی ایتدم دل اوی اصلا غیردن

نیجه عاشق سن که آهنکدن توتوشمز خار و خس

کافرم کر روضه رضوانه ایلردم هوس

نقش شیرین دیر ور آوازه تو فرهاد بس

ایله مجنونی بو حالتدن خبردار ایجرس

نوله کر بیر مهر کوسترسن سکا آخر نفس

بزم غمده یوقدر همدم سکا فریاد رس

ای فضولی کر سکا جمعیت دلدر مراد

باغله بیر دلداره دل سن غیردن هوندکس

ایچمش اول مستکه بیلمز غم عالم نه ایمش

بیر پریشان سلسله زلفه دوشدم تاکه

اوچی کوکسمدن و بو قالمش ایکن بکا

واعظا اوصاف جهنم او قور ای اهل ورع

نه چکر عالم ایچون غم نه بیلور غم نه ایمش

ثمدی بیلدیم سبب خلقت عالم

آه بیلدیم سبب آه دمادم نه ایمش

وارانک محلنه بیلکه جهنم نه ایمش

ای فضولی مزه ساقی وجهب بیلدونک

توبه قیل بیله سن زهد ریا نه ایمش

۴۵

باغبان چمن دهره خیال دهنک
آدم اول سر کوینک ویروب جنت آلمش

سبب تربیت غنچهٔ خندان اولمش
اثیب طعن ملک صنعی نکره پشیمان اولمش

ای فضولی بنم احوالمه پروقف یوخ
سله کیم عالم انک آیینه حیران اولمش

حباب اشک خونین ایلدن جسمیمی پنهان آتشین
کونورسن خاک که طغیان اشکم خار و خاشاکی
بوکوب یوکندن قدی جیحمش تمدن جان محنت
سنکله ایدیجون دعوی تقویم حسن الجره
مکر ترکیب عیسی کرد خاک درکهکدن در
کزن پیکانلر کمد رسنده یا جاباغنه عشقنک

غم عشقنک نیسی رسوای بی نام و نشان اتمش
باشیم اوزره ملا و شکر منتی چون آشیان اتمش
طواف کوینک اتمک تصدی طی مکان اتمش
فلک تغییر ایدیب لیلینی رسوای جهان اتمش
که دورسن خاکدن قدیله عزم آسمان اتمش
بلا سرچشمهٔ سنده هر طرف سولر روان اتمش

فضولیدن مزاجین منحرف گوردم بوکون یارک
مگر فرصت بولب رشتهٔ حال دل بیان ایتمش

تب کورسم نمازه شوری زر او عجب اولمش
اثر قول عتالات آنکا دیرمش ایله حالت

بونه دینیدر الله الله تبه سجده واجب
که قلوب اهل حاله حرکاتی جاذب اولمش

تا که طاق زرنگارین چرخ ویران ایلمش
کاتب تقدیر خط سبزی تحریر ایتمکه
قطع ایده فصل خزان آب روان شیرازه سین
دور جورن کورکه زینت بخشش اوراق ایکن
الماس تدبیر تشویش خزان آثار اجنه
روزکارن تیره بختی پاره نطقی آب

تخت زرین صبا فرش گلشن ایلمش
لوح گلزاری خزان ابرکی زر افشان ایلمش
نسخهٔ گلزار رنگ اوراقن پریشان ایلمش
جویبار گلشنی زنجیر زندان ایلمش
ناله رنگین زبختی داغ ایچره نهان
ماتم گل بلبلی زاغیله یکسان ایلمش

ای فضولی دهر حالن شرح گلدن قیل قیاس
کیم ویروب اول تحمل صوکره عریان ایلمش

جسمی باندرمه رحم آیا شمهٔ ای باغ دادی
خوش کیچر نظارهٔ حسنکله عمرم وار ایسه
طوف کوینده باغدن باشه ایرمش پر مدد
فتنه باین قورمغه آتشمی اولمش احتیاج
ای حباب اشک نابت ایتن عریانی
پاره پاره کونکلمک سوزی درونه بکه یوخ

احتیاط آیا نمون که قورویانده یاتیش
کیم ایده مقبول کار درهنک بی حسن معاش
نوله کر قدم بوکوب هر دم ایا غم اولسا
کیم اولدرسن عالمه آتش چاپوب بستیق
کیم بورسوا پرده حباب اتیدی کرم قلیدی
کوز یولند قطره قطره قان اولوب

[illegible]

رحیب اولسیدیکی عرض زیاده تعبیر سیر دخلق
عارف اول سودای عشق نکارن آتمیه تحکیم

عالبا کیم حلقه‌سی بیهوده عبث غادر عرض
کیم دیده دحلقه انجق بو سودادر عرض

قیل فضولی ترک ابرام تکلم کیم بتیسر
صورت حالنک کراظهار تمنادر عرض

قیس صبا کوی تکلم تربیان اولدغی جانانه عرض
درهم اولمش سنبلنک کویا که قیلمشدر آنکا
تنده جانم بر بر حنیک در امانت صلرم
فلق کفر اهلینه ایمانی عرض امدرین دمبدم
صورت پیجانه جنت دولتخانه تک
منعمنک عرض تحملدیر اشیمی فقرا اهلنه

صورت حالن بو ویرانملکنک آسیتانه عرض
موبمو حالی دلم دیلراوراق آدیشانه عرض
ادلر باندن کیم آیت آما قیلدیلرنهانه عرض
کفر زلفنک اهلی هم کوکسمدکی ایمانه عرض
قیله‌لر جنتده تصویرنک حکومت غلمانه عرض
نوله کردل قیله هردم دردعشقنک جانانه عرض

ای فضولی سیله پنهان دردتنهانک آلنکی
ایله هر رنکیله کیم وار اول کل خندانه عرض

قیلمکل محکم کوکل دنیایه عقد ارتباط
بو چمنده غنچه‌لر کللر کورن عارف سلور

سن هراواره فرسن بو ویرانه سیر رباط
کیم ثبات او تستنده قالمز هیچ فیض انبساط

[illegible] بی‌عمل ... نحی ... نفعوا لفعط
... جدو ... کرس ... اظهار لفعط
... نفسم ... عرض ...
کی ... نفعا ... لفعط

[illegible] ... نطعکلی ... لفعط ...
... واللفظ ... بطلق ...
وجهدر کوبا ... سیم ...
ی بعنک ... نفعل ... لفعط
... العلدن واشوان ...
ی ... ابیعی ولیعلی ...
... ینعقد ... لفعط ...

[illegible]

[illegible]

دشت دوتمق معادن عقوتمیده مجنون عشقدم
زردی دریاده بیرخاشاک درکیم حرز کبور
کیچه دکم دنیا دعقبیدن سنکیچون ولدی فاش
اول تب سرکش کلوصاش جماندن نقاب
ن اول دوبیر عمر درتیغکیجون ایکرجدل

شهره شهر و ملغنکت سمن بن ایتدم اختراع
صوفی هشیارکیم دورادن دوتوب ایلر سماع
دوعدیرلرکل تیر جاودر الاثنین ساع
ای سلا الفراق ای عقل وایمان الوداع
کیر ینه تیغنک سنک اوی تا یه قطع اولمز نزاع

ای فضولی آخرت ملکنه لازم در سفر
سیله فارغ کرمه تقویدن مهیا قیل متاع

یار وصلن یاتستین کیماکرکک جانده جمع
آرزوی وصل جانان جانه آفتدر کونکل
چونکه سن بیر ذره یوقدر تاب تماشای وصال
عاشق اولدر کیم تمنای بلای هجر ایده
رشته طول امل دام بلادر نیلیم
عارضنک کورمک حیاتم تازه قیلدی عجب
اسیر اولنک حسرت حرمانه هردم دوشمک

هرکیشی کیم وصل یار استر کسن آندن طمع
یا تعلق جاندن ایت یا وصل جاناندن طمع
من کیمیم مستغرق اول خورشید رخشاندن طمع
یوخسه چوخدر مهر ایدن اول ماه تاباندن طمع
اورمک اولمز اول سر زلف پریشاندن طمع
گر گدا وجه معاشن قیلیه سلطاندن طمع
کس فضولی هردم امید دوراندن طمع

۴۹

[illegible]

بکا ظلم صریح اول کافر ایلر کیمسه منع ایمز
فضولی کفر اولور کر دیسم یوخدر مسلملغ

ساقیا مے صو بکه دام غمدر هشیارلیغ
واریوخ فکری غمین چکمکدر هر جا میبلیه
جان تماشا عینک بهاسیدر کیم دوران ایدرو
زمن آخر چوقیلور بزار لیغ اسبابدر
طعنه اغیار در چکمک ایشم بیر یار ایچون
چکمه زحمت حک ایدرد مندن لنک ای بیر طبیب

مسلکدر کیم قیلور غم اهلنه غمخوار لیغ
نجبر قیل کیم بکا بیر اوله یوخ عیار لیغ
طرفه بو کیم صانورم شفقدر اول عداولیغ
دهر اسبابندان اول یک کیم قیلم بیزار لیغ
کیم اولور غبار ایره یار ایلر بکا اغیار لیغ
کیم کل سن بیلدکنک بن چکدیکم بیمار لیغ

ای فضولی ایلدم ترک تعلق جمله دن
بو طریق ایچره بکا توفیق ایدر سه یار لیغ

عیش ایچون بیر فرصت طالبلر بهارایام باغ
غنچه لر آچیله سیر باغ ایدو ای اهل دل
سن ای بلبل فرو نمذ بنده محنت فصل کل
باغنه دیم کلدکن بیلمش سحر دن شاخ کل

آنده دوستون غنچه دن شوش هر کیم که عیش ایترایاغ
کیم کورر دو کللر کونکلر آچلن چاغدر بو چاغ
سن دوتنک کل تازه چابن دونبک تازه داغ
روشن ایتمش نشر بکدار اودر ره هر بانک چراغ

[illegible]

۵۰

محنت عشق

محنت عشق ایله آسانمی دیو جوج ادر مزاتلاف | عشقه بر یوک کیدر خم بولمش انک آلتنده قاف
اولمه حائل دردکشلر صحبتندن ای کوکل | کر دیلرسن ایده سن آیینه ادراکی صاف
صبحدم زلفنک دایما شام عرض عارضت اضطراب | قومیه صبح ودم ارسنده طریق اختلاف
رشک رخسار زنکدل خورشیده صالمش | غیرت قدنک مزاج شمعه ویرمش انحراف

ای فضولی زاهدا ردعوی عشق ایلر نه سود
بولمدن ذوق عشق قدر جهلینه عین اعتراف

اولور رخسارنکا کون لعلنکا کلبرک تر عاشق | سنکا اوسون کوکل کوکدن یر یرده حجر عاشق
بنکا مقصود رشته عشق ایده دم کیم می جسنک | اولیکون کوندن افزون قیلدی کوندن کوندن تبر عاشق
تماشای جمالکدن نظر اهلنی منع ایتمه | نه سود دل جویی یوزدر کیم انکا قیلمز نظر عاشق
خمیده پابوسندن اولیدر سبزه لر حرام | هما پیرزه ده اولمز عالمده تیر عاشق
قیلور حسنک بیر قاهر سنکا باقدقجه اظلم | نه باحمقدر بو سر دهر ندالسن آلو نیک حکر عاشق
باتور سن ایل عشقنه دو تکولوم ایلنک دو تمز | نه اشدر بوکر کم می سنکا ای سیمبر عاشق

نه پروانه دوزر بر شعله یه نه شمع بر آهه
فضولی صانمه کیم سنکا عالمده بر عاشق

٥١

کیجه‌لر شمع بار اشکنی توکر صبح کلیجه
سنسز آتشته جکرپاره‌ی کورم یا بیر دم

جان ویرور صبح کلن دهده عاشق صادق
عشق حکم ایتدی نیجه جاری اوله عادت سابق

ای فضولی اوزنکی کورنیشین ایت خرم قیلک
اولانا کاولسنک کاشف اسرار حقایق

ای فراق لب جانان جکرم خون ایتدینک
جکرم قانن کوز یاشینه توکدینک ای دل
هجر جعلی سنی لبینه نسبت قیلیم
سو ایلدینک کیم دو ترعه شا وکونکلرده مقام
خمیدیلدنک که جفا کسمیه سن عشاقتن سعد
جرعه جرعه ایچوب رسیل حمام آینه‌نک

چهره زردمنی خونابه بیله کلکون ایتدینک
وارده وارده اقلزمنی بونی جیحون ایتدینک
سیمبوب تندمه زر کبی مجنون ایتدینک
شاد ایکن بو سوز ایله کونکلمی محزون ایتدینک
عاشقنی وعده‌ی عشاق ایله ممنون ایتدینک
ذره ذره کوزمنک نورینی افزون ایتدینک

ای فضولی آه بیدل سیرتک اعلاملی
درد اهلینه فغان اهلی قانون ایتدینک

تیشه‌ده الفکا تاک پرین جان لشاشلی لنک
سندی تا شکلین کوزنک لیکل اول سروقدنک سایه‌سی

بیر کون ای پیر دصور مدرجا نشن لنک
اغلیکم دمادم تبدیل اولدی اوقات سنک

٥٢

[illegible]

ای فضولی نه مراد اولدی آنسیم
سونجه کیم حسرت لعلینه جکر خون ایتدنک

جان ویرور رائحهٔ تربت پای کی ایتنک
حرمت ایتدنک سنی تعظیم ایدنک
سرکوینده غریبم نه پیه همدم یوخ
صفحهٔ دلده بونیمز اثر صورت غیر
ره عشقنده کوتور غیرنی ایدل رغبت
خواب غفلتده کونکل وصلندن اولدنک محروم

نور الله لک الارض سقی الله ثراک
عظم الله لک الاجر علی الله جزاک
طال ما آنس الحق جعلناه فداک
بین ما حل بنفی الغیر عن القلب سواک
فاذا شئت رفیقا الم العشق کفاک
فارمن حالی لی الا دهم و یا خواب سواک

ای فضولی نه بیلور اهل ورع ذوقن
انکر الحکمة من لا یک جهلا و نهاک

شمع رونیک آفتاب عالم آرادر سنک
سن اول کوهر که درج کاینات ابجره یوکون
جان ویرور لعلنک تماشینده آب حیات
سرو و کل نظارهٔ سین ایلر سکا حیران اولان

نور حق خورشید رخسار نکده پیدادر سنک
ممکن اولمن عیبدن آتنک مبرادر سنک
فضولک تشنه نور خضر و مسیحادر سنک
کیم قدنک سرو ور خنک کیبرک رعنادر سنک

۳ ه

[illegible]

[illegible]

داغ هجرانیله یانتن قفد کونکلم قان اوله یک
تاکه دل غم مسکنی اوله قبه ویران اوله یک

یاری اغیار یله کورمک عاشقه دشوار در
سیله کورمکدن آی درد هجران اوله یک

سینه مه پیکانکی کوندر کونکل وغنچه کیم
سینه ده سوزان کونکل اوغنچه پیکان اوله یک

بر می رسوا غم فاش ایتمه دین عالم لرده
زار جسمم اشک کرد آبنده پنهان اوله یک

داغیده سه نوله عقد لفینکی باد صبا
فتنه اهلی اولانک جمعی پریشان اوله یک

دودن فضولی سوا ایدیب کمیش می معشوقدن
توبه ایدیب پیمان ایشده پشیمان اوله یک

قیدونکت کن کونیک اولیه پیکانک
بیر رحم سوایله یاد ایلمه نامعانک

ناوک غمزه دریغ ایلمه عاشقلردن
کسمه ارباب وفادن نظر احسانک

استکنک جانیده خاک رهنکا تا نبود
تیدی اول خود بر نیه سیمه نذر فرمانک

جانه بیده ما لم هجر نکا ای ظالم
رحم قیل جان بنکچون وار ای بیر درمانک

دود خواهم سکا دامن جگر سندن
یوخمی دیمنک که دوتم جیبر کونلی دامانک

ظالم اولسنک عجیب ای سکا دوزخ و جهیم
سکا خو دیتمیه جان سنک اوز هجرانک

وصل ایا روز تی یاره فدا ایلمه زنک
ای فضولی غم هجر ایله چیخون جانک

٥٤

[illegible]

دیدیر

دیدیلر یار عشاقنک کلوب جمع اتیه کونکلن مکر کیم پاره عشاق پریشاندن خبر ویردی تک

فضولی زور کارن تیره کوردن شام هجراندن
نسیم صبح تک خورشید رخشاندن خبر ویردی تک

بقا ملکن دیمک سن فانی ایت وار ایکن دنیا تک
تعلق ظلمتن تجرید خورشیدی قیل مقصد تک
کونکل هر صورت شیرینه ویرما هیچ معنی تک
رفیقنک اولدی بیلمیر جانور رسم صبا خلدی راز تک
تیردنک دوستنک تجبیله قیل آیت صورت تک
که تنک قیلمه تغییر طبیعت دل لربا غز تک

اتک چاک کورد کنکدن آفتاب عالم آرا تک
اکر عالمده هرکون کورمک ایسترسن مسیحا تک
خدر قیل داد آچلمه شیشه نک ورها د شیدا تک
سقن سرنک دخی شرمه دیلر مجنون شیدا تک
وجود نکدن کچب عالمده هر آدیله عنقا تک
قرار ایت هر هوادن اولمه شورانکیز دریا تک

۵۵

فضولی کاینات اسبابنک قیلدم تماشاسن
نه بهتر نعم یوخ تصرف هر تماشا تک

دهن درد درمان دیدیلر جانانک
اولدی مجوبلرنک عشقی جهنم سببی
کیچدی میخانه ده زاهد مست عشقنک اولدی تک

سیلدیلر دردی یوخ دیدیلر درمان تک
حور و غلمانی قالور کندونه رضوان تک
نه ملک سن که هجر اتیدی آدین شیطان تک

ای کونکل چوخ سپهر قبله گنبد دوّار تیک
ساکن اول نیم سیردن بیر نقطهٔ پرکار تیک

اول دیر ور جان رشته سی خم قامتدن ای حکیم
یل کوب چنک ای سته آوازه کلش تار تیک

سینمی نی اوخلار تیک ایله دوم اوزره کونکل تحفه
اول دیر ور هر یره تولوکیدن ناله موسیقار تیک

عارضنک اوزره خم زلفنک آلوب شب تا سحر
دولانور دودم هر طرف اوولاره دود شمع تار تیک

جسم زارم تیغ بیدادنکدین ای کیم جاک جاک
تنده سوزدن خسته لر بیدا قیلین دیوار تیک

بلموب بهبود جون زنکلان ایتدم احتناب
تلخ شیر بلردن اکراه ایلین بیمار تیک

خاطرم جمع ایلمه وه ان دماکو یکشن یوزو تنک
پیر عمارت یامغه بنک اوی نیخن عمار تیک

بی لقادر دمی دوقین ایتدم امتحان
هیچ دو باده اولمرش دیدار تیک

ای فضولی خاطر اهل صفا آیینه دور
چرخ جوهردن اوز آیینه ده زنکار تیک

وار امیدم کیم کوروب جوکان اولسم هلاک
کرد نعل باد پاینک اوسته تیسیم اوزره خاک

اولدوکم شهر لده دفنم قیلمه حاشا تحمه
بر کوروب غربتده احوالم کریبان ایتدی آهنک

مست جان ویردم مزارم اوزره تعظیم ایلیوب
قبه یاپو دانه انکور ایوان یا بدی تاک

جون جفا معتادیم بلمن نه دیب دود وفا
بیلمه مهر و وفا رسمن جفا کارم نه باک

٥٦

ذخوشدر عارضنك دورنده زلف عنبرافشانك
بو دورانده نه خوش جمعیتی وار اول پریشانك

زنخنك دورنده پر دیوانه در سوداگر زلفنك گیم
پریشان ملغه اولمش بن کبی مشهور دورانك

هوادن کاکلنده هر بری بار رشته جاندر
که هردم جور دیلور با اسیر اوله قربانك

مسلسل زلف مشکیننك دو آتش رخنك روشن
زهی سنبل که اولمش پور کلبرگ خندانك

فراقیله توتوشمك روزکارم دل زماننده کیم
تنم خاشاك او دلرا اودیدر برق هجرانك

ایشتمك ن پردیره یور روزاوا کومن
که باشمده کیمدر به سایه سرو خرامانك

فضولی یاغمدن جان تاب نه بار محنت عشقنك
نجون دوتمش ای کافر الینده پر سلیمانك

ای مصور یارك تمثالینه صورت ویرمدك
زلف و رخ چکدك لیك دیبات و براوت ویرمدك

عشق سوداسندن ای ناصح بنی منع ایلمه کیم
بو خمیش عقلك نکانجسه نصیحت ویرمدك

دونکه وصلت دوشدی جادر کهندن کام الم
نوالدی ای کوز یاشی کوزه آچمغه وصلت ویرمدك

کوز یومدم عالمده هر دم آچم رخسارنکا
جانم آلدك کوز یومغه آنجه مهلت ویرمدك

بومیدر هرکه جانك ایلر اکین قصد جان
حقده خطك کیم آنی منع ایده رخصت ویرمدك

ویره حسن ایله یارك رسم جفا
چون جفا چکمکده عشق ایله طاقت ویرمدك

٥٧

آهنی ایاه عشاقنک توره کوکلره
کردیلر شمع تک غیرت اودینه یانمیم
عادت ایتمه خوش دکل بیداده رحم ایت انکری
عاشقی رسوا کوروب منع ایتمه ای زاهد بنی

دردا ابنک شان تیر آهی اولمکله
شاملر اغیار شمع بزمکاهی اولمه کل
کاهی ولکل مایل بیداد کاهی اولمه کل
منکر آثار تقدیر الهی اولمه کل

ای فضولی ایلمه طاعتده ریا بی ترک بیت
توبه قیل من بعد مشغول مناهی اولمه کل

بسکه ضعف روزه دن دهر کون تابار تغیر حال
قیلدی ماه روزه دن خورشیدی کون کوندن ضعیف
پیر جیان ایتمه ضعف روزه یاری سیلرم
دوته بیلیدم سو ایچردم قیلوردم دم فغنی
آی دو تلون روزه ایاد کوندن کس دوشون بزه
قانی ایچک دیلر اول لعل میکون بیر کجه
بیکا ایچک ذکرن ال روزه دکس ای کونش
روزه تکلیفن فضولیدن کوتور ای محتسب

اوله جقدر عید ایچون ماه تمام بیر هلال
ذره ذره آیه ضیا کوندن کوره ایلر انتقال
یوخسه یاری کورمیوب بن کوردم کیدر خیال
روزه تک کیم کوره خورشید مه ایتر زوال
کیم بو آی کوندن بولیدر مهر ایله ماهم ملال
روزه دوتمش غالبا افطار ایچون اتیر هلال
بیر ثواب ایت صبحدن شام قیل عرض جمال
ناتوانیدر آنده بو تکلیفه یوقدر احتمال

دلودیریم نوله عاشقنه کلچهره لرنک
سنی جانا صانورم جنبع بدنمدن ایجان

اوزرنده کوز کوره اوده لازه صیالورمی عاقل
من و جانانم ارانده جوخ اولمه حائل

ای فضولی یارمه کیم نیچون اول یوزی کل
بکا یار اودا اولور اوزکیه شمع محفل

هیچ سنبل سنبل زلفنک کیمی مشکین دکل
وارکل برکنده هم انجق جلا او بیرله رنک
مهر بادیرلرنی اغیاره لیکن من آنکا
خوبلر محراب ابروسنه قیلمس سجود

نافه چینی یا خنک دیرلر آنا چین دکل
لیک جان پرور لب لعلنک کیمی شیرین دکل
بادر اتیمین کیم سنکا مهر ایلیک آیین دکل
دینیکسی دوندر کل ایراهد که بخشیده دین دکل

نافضولی قامت رعنا رنکادیرش سوکنکل
مایل سرو و هوا خواه کل و نسرین دکل

یوزدنکی کوز کوبه غیبتدن اوخشیدن غافل
برزن نقاشکه سیلمز کمال صنع کورد ب
حدیث وحی دنسنک ضایع ایتمه اغیاره
حریم کوینکی کوستر نمونه ایله ثواب

توتونه یوزیوزه اولمزمی آره پرده خجل
فرشته خلقت ادمده آتشه بی باطل
روا امید رایده مس قدر وحی ایله نازل
کیم اوله جنت ایچون خلق طاعه مایل

عجب کوز یوب ایدر عیاره سنکا بد انسن
حسن وزنده اول وجهده اودور بل
قلبیمه نقش جبایت نقاشی یلمدور
فاما به نرار انکا اغتفار تاج ایلمل
هم هن فضولیه انجق البده اولمغه
دیلمه جان الدر ایجی بن اولمغن فارغ

دولتک عاشقنه کل یارنه بزه
نیچون اکا بیزم جوکورز کفن
قاما بیز آنجق آیرلز جان ویروب
دوه اولماییک جکه او در
دوه ایکسی اکاده سونبه
تبراتمه روب کول کوره دینه اولمز

بادر بیز جسیم اقیا کل ور سنکه بلا
یوخ بولنده دوده کل و درمنده فرخ کل
مردم چشمی بیرها او کاکلنه عشق صادر
اول انجم یار له دونخ نکاه او حسب
ای او کل کل یوح اول نقش فعلدن
فائده ایمرز عزلک اقسیل سوواده باغ کل
ود ایده بیز عمر

رحم ایدر دهان اولوک ازقدن دوز کوز فیض ازده دل
یوخ قول الابله سویرانده زه که تا ضرر نیسه
دوکولوک بیزان دولو بی دول
قدر افاد اودن سیحادن برمه
بیلم بیامه توغیر امر ادمی به زیب
عمر اداره او کا بخت ابل کمال معنی بر

حاصلنك اوّل غم جانا ندر آخر ترك جان
بو ايش قيمت فضولى خواه آغله خواه كل

رهرو عرفانه سبدر عزو سافى دليل — كيم مه و خورشيدن بولمش تمناسن خليل
اولسه استعدادِ عارف قابل ادراك وضح — امر حق آثارِ لنه هر ذره در بير جبرئيل
هر كيمنك تقديردن مقصودى اور قدر نجه در — اهل عشق استير زلال وصل رايه سلسبيل
جنته زاهد سلور جاويدن تميز و تبلى — جانه قيمز اور تمنا سنده در مسكين بخيل
اى قيلن اظهار ذلت مژده عزت سكا — كيم بودر كعبده مقرر در عزيز اولمق ذليل
وعدهٔ وصلنك منى صنايش لشن خيال انكا — كيم دلر طول امل سرمايهٔ عمر طويل

اى فضولى خوبلر ذكر جماليله خوشم
شكر كيم كسب ايتمشم عالمده بر ذكر جميل

دكلسه چشمدن اكر دودن جهان سيرده نولدى — نوله خم اولدى قدم سندن آرتوقدر بنم باشم
ترازوى عيار محنتم بازار عشق ايچره — كوزوم هر دم دوكوب نكدان آب اشك هر سادكرمنشم
شكم آل اغرم باره بير كوره بلا كيم — همشه لاله وعليه رنكين در ايچم داشم
بكا نامه بر ديوانه صورت باغلمز كويا — قلم سندرد وتصويرم چكندن صونكره نقاشم
فضولى فارغ كنج وفايم اول سببدندر — كهر اتوكدكى هر افيله چشم كهر باشم

٦٠

غمکین

غمکدن شادون حسرت ایله اولقدر راودم
که صبح اولنجه مرده جسمی تپراغه تاشوردم

بو کلبه قدم همت آتدی خورشیده عشق ای مه
که محنت اوپکی غنچه اغلدم غم بابی قوردم

دهنک مخمور نه عاشقیم شاده توتمش یوه دو
نه عاشق که سیل اشکی باشمدن آشوردم

کلامن مرتب ایلدی برهان اثبات سن
نه صبا کبی کیم درج دهانک سرتی چوردم

تجرد سیرنه سایمدن اوزرکه بو مدم همدم
طریق عشقی اتپه چوخمار یله دوردم اوتوردم

هوای عشقی سر کرد آنی ادمش کرد بادم کیم
صادردم کوکلره سیرا هر بر دیده غمی کیسم دوردم

فضولی عشقی مهلکدن بردم اول مهوش اینانمزدی
بحمد الله که جان ویرمک طریقیله اینانردم

دهنک شوقنی جانفزا نکان ایتمزدم
یوخسه هر دم آنی مونس جان ایتمزدم

وصل خال لبنکی بیلیدم تا مقدور
آرزو سنده قرا باغر قان ایتمزدم

خوبلر عاشقه مشتمل ایتدوکن بیلیدم
اوزومی عشقیله رسوای جهان ایتمزدم

دو شمیدی کورونمنک باشنه فیض نظر
آنی هر سرو ایاغنه روان ایتمزدم

صاملیده دل ویرانه عمارت طرحن
آنده کنج کهر عشقی نهان ایتمزدم

ستم طعنه اغیاره دکلدم واقف
یوخسه یازمک سرکوینده مکان ایتمزدم

٦١

[illegible]

اول حور و عده سینه بهشت و صفا ایچون | ذاتنجه اعتبار ایدرم حاصل کلام
عکس جنک ار اوغرولیدغیچون دونه دو | آصله سی کورکو شهرده ایلدن سورکله عالم
دشت او زره کرد بادی پاکلدکم کوروب | مجنون غبار یدرکه دوبار ایلر احترام
دور غمیه بولترن بوکور بسته دوای تنک | اول سروایدنده نازایله سندن بنکا خرام
همصحبت اوله دانه انکور زا بده | اصلی بودرکه او خود یله باده لی خرام

میخانه درجهانده فضولی مقام امن
جهد ایله سن حباب کیمی آنده دوت مقام

پنبه داغ جنون ایچره نهان در بدنم | دیری اولدغنچه لبا سم بودر او لسم کفنم
جانی جانا دیلش ویرمک اولمز ایدی | نه نزاع ایلیم اول نه سنکدر نه بنم
داشدیلر آهم اوخی شهد لبنک ذوقندن | نوله زنبور ایو نه بکزر سه چیت الکرنم
طوق زنجیر جنون دایره دولت در | نه روکیم بنی آندن چیقره ضعف تنم
عشق سرکشته سی ام سیل سرشک ایچره یرم | پر حبابم که هوادن دلو در پیرهنم
بلبل غمزده ام باغ بهارم سنسن | داهن دقد زخنک غنچه سرو سمنم
ایده من ترک فضولی سرکوین یارک | نقد زخم تیر سنه بکا خوشدر وطنم

[illegible]

٦٢

[illegible]

[illegible]

[illegible]

نوراندر

سوزاندر اودمدن شمعه ساجلین اوجلم	پروانه ام ای شمع تو توتمش پروبالم
ساقی غم دورانله غایتده ملولم	بر جام فرح بخش له دفع ایله ملالم

لطف ایله فضولی یه نم احوالی عرض ات
اول سروه که سویلشمگه قویمدی مجالم

هر حباب اشکمه بر عکس صالمش پیکرم	شاه ملک محنتم دوشمش حبابه لشکرم
اهل قدرم یانمغه عشق اوده پروانه کبی	سرمه چشمم اولمش اهل وفا خاکسترم
جسممی یاقدقجه یاتا هتمه کونکلمدن سقن	کلخنم اکسوک دکل خاکسترمده اخکرم
عشق سرکردانیم کوکسمده ننک داغلر	بر سپهر پرم ثابت جمیع اخترم
چشم تار جسممه دورمشدر اشکم کوهرین	آه کیم چرخ ایرشمش اول آه رد اغلمش کوهرم
بوله بر عتاب وداوداستنده توتشسم عود تک	عود بزم عشقم آتشدر بساط بسترم

ای فضولی چوخ ملامتدن نی منع اتمه کیم
من نهال کلشن دردم ملامتدر برم

عقل یار اولسیدی ترک عشق یار اتمزمیدم	اختیار اولسیدی راحت اختیار اتمزمیدم
لحظه لحظه صورتن کورسیدم اول تن زرین تنک	سن کبی ای بیوفا من هم قرار اتمزمیدم

٤٣

بولدوم بردن نومیدبن عز آزاده م
دوق ترکنی فضولی بانی کبن
یابن دوق آزودن کنمن آزاده م
نیجه دوزن نعمی کیم دور دن غم فال

ای فضولی دور شبدن آله تعلیم وفا
تاکه ار مرقد مجنونه دو شرسه کذرم

زلفی کیمی یاغین قوپمز او یم نکارم
انصافه خوشند رای عشق انجق بنی زبون ایت
یلدی تمام عالم کیم دردمند عشقم
وصلنکدن آیرو نوله قائم توکلکمسن
دور ستمین زمانی من شن آنمدن

بو قدر آننک یانده پر قیلیجه اعتبارم
تا پیلم محنتکیله کیچون مه روز کارم
یارب هنوز حالم بیلمزمی او یارم
بن کیبین بلایم بو فصلده بهارم
تیراغ امدنده یار دردمی ایت غبارم

رسوا ازدن اولمه سائر نی فضولی
نولور دیوانه اولیمی دنیاده بو عارم

در ددوش سرکشته جام شراب باده ام
هیچ رنکیلن بنکا آبادلیق ممکن دکل
دیرم دکمز بنکا غم زنکی حد یاد کر
آب چشمیم جز کنور عالمده نا قدر یوخ
زاهدا منده ن عمل کیم او خور شسن مسجده

اعتبارم یوخ ایاغ تیراغی بر افتاده ام
بن خرابات باده صاف و عذار ساده ام
دکمه قیدین هکرم عالمده بر آزاده ام
همسو بو دوردی کیمسه که مردم زاده ام
منده طاعت یوخ سنا الا آتش سجاده ام

٤٥

بر دورد تنکده عاشق تر شم
رحم ایله بنه بنکا عاشق بیمارم
شهرانه ووصل ایله عاشق دوز بیمارم
هیچ دردو غمینکه بولدوم شم
عالم دوبدم بر غم ایله بیمارم
بر بنده ام که درکه سلطان بیمارم

باری

[illegible]

در عجب بنیه که بنزه یار اولمز
یعنی ابن وفا قید دام ایله
بن نه بجب که قیلمدم دلم یاده عیان

بن وحشی نه که غریب بنیه ده یدوم
یعنی دل دامه کرفتار بلیه بسوزم
قنو دل وارید بنیه ده بسوزم

یار مصحبتم اولمز نه قنوسی عجب
اوزره صحبتی عار بلیه بسوزم

خوش اول زمان که حریم وصاله محرمدم
کذردم ایتدی یکی حجره فضای کوی نکده
همیشه سجده کهیم خاک آستانکدی
کدای کوینکده بیله دلتم نو قدسی
زمان زمان اثر ترحمک تمنا ایدن
زیاده غمزده هجر ایله نه خوش اول کونلر

نه قبلا امانی مقید غمسه ده دم
بو عجب سمایله بر بلندی لمرادیم
یرم بهشت برین ایدی بن برادم
سریر سلطنت قرده معظم ایدم
معالجه دل پر دردیدوم پرنم ایدم
که بن بو غمزده لکدن زیاده خرم

قنوسی دلمزامش محنت واده غید
بو ذوق ذکری که آه قت دیار ابمدم

نه کیمی بر کیه بزم وصلنکی یاد ایدیم
تا نفس وار در تور و حسیمده فریاد ایدیم

٦٥

[illegible]

عمانی زده اولدی قلب ... دم [illegible]

آه ایله کم ... [illegible]

تون جانم فدا ... کلکر ... [illegible]

بهمنان اودم عالمه کاکل ولد ... [illegible]

سن فضولی قیل کمال فضل کسب یوخسه بن
کامل عشقم دخی اورکه کمالی نیلرم

باغه کیردم سر کوینک آکوب فغان ایتدم
کل کوریب یادینکله چاک کریبان ایتدم

باغی خون ترک بهار کوزنک قیلدم یاد
نرکسی لاله دغانله حیران ایتدم

غنچه لاله دیه داغ قراسین توپار
آل واله یه صاروب سبزه ده پنهان ایتدم

کل ترا اوزره دوشن شبنمه دوشدی نظرم
کوزمی شوق جمالنکله درافشان ایتدم

برک کل صفحه سنه خونابه توکن دیده کوزوم
ینجه پراغنه جکر قانی صاچوب قان ایتدم

کوریجک سنبلی آنکدم شکن کاکلنی
سنبلی کریه و آه ایله پریشان ایتدم

ای فضولی روش عقل ملول ایتدی بنی
سهو قیلدم که جنون دردینه درمان ایتدم

هجر ایله یار کیجه لر نشئه جانم
روشن اوله شمع سکا نور نهانم

هر شمع شبستان بلایم که دکل کم
تابن ویریم سوز دل و اشک روانم

ای خلوت شمع خنده دن براحت نور
دیدارنکا تشنه دی چشم نکرانم

سنسز کیجه آه و فغانم نه ایسته دی
آیه سنکا یتدی اوله آه ایله فغانم

٦٦

[illegible]

چمنی کم

چمن کیم قامتکدن آیرو سیر بوستان ایتدیم
گوروردم گردباد آه ایله خورشیده تا به نشوردم
نشان صورت خدنک دیده تیر سجودنده
اولوب سرمست قتلیدم نشاط ذوق ذکرندن
گوروب دیوارده کوهکن نقشن دمین عاشق

قوپاروب اشک سیلابیله بنک سیره روان
غبار رهگذار خسروان گوزدن نهان ایتدم
فساد عشقادن کا ذهنک خاطرن ایتدم
منه ز غب اولانلر کفری خلقه عیان ایتدم
نم عاشق که دوتدم دشت دریک خانمان ایتدم

فضولی شاهباز اوج استغنا ایکن بیلمن
نه سهو ایتدم که بو ویرانه دیر آشیان ایتدم

مخالف دوردن گلگون شرابی قانه دکشوردم
دخی ذوق وصال دوست شوقن آتشمکندن
بنی ای باغبان معذور دوت گلزار سیرندن
گوکل ویردم وفا نقده ترک اعتبار ایتدم
نقاب صورت حال ایلدم خون جگر سلن
گوز نکلندن ذوق بولمردم جنجاردم جاگکو
فضولی بنده دوغافیت آرایه کیم جو

سرود چنک وعودن ناله و افغانه دکشوردم
که بن ذوق وصالی محنت هجرانه دکشوردم
که بن گلزار سیرن کلبهٔ احزانه دکشوردم
بحمد الله که آخر کفری ایمانه دکشوردم
عیار سودا درد و غم نبهادن لغی دکشوردم
قاشی یالر خدنکیله کلن پیکانه دکشوردم
من آتشنی آرزوی طلعت جانانه دکشوردم

٦٧

ای کمان ابرو شهید ناوک مژگانکم	بولمشم فیض نظردن سنک قربانکم
کاکلنک تارینه پیوند ایتمشم جان رشته‌سین	باشکنچون پر ترحم قیل که سرگردانکم
نوله قیلسم ترک می منت قیلوب بدلره	سکرم نشئه‌سی بن کیم سنک حیرانکم
شانه‌وش یوز ناوک غم سینه‌ده جا ایلمه	تا اسیر حلقهٔ گیسوی پریشانکم
ال چکوب قطع نظر قیلمش عطا خیمدن طینت	بیلدی گویا کیم چراغ کیس فتانکم
چاره مسلکنکدا سیده حکم ایله تسلیم ایدیم	پادشاهم بن سنک بر بنده فرمانکم
ایلده پیران باسر خلق عالم عید ایدن	دمبدم سیم عبث بخت بن سنک دربانکم
غنچه‌نیلمه دو گل حمرا دکلمش کوکلمی	آرزومند رخ آل و لب خندانکم
قان ایدر باغرم سنی تشیم اتمه افلاک بر دم	حرمتم دوت بر ایکی دم کیم سنک مهمانکم

ای فضولی آتش آه ایله یاندرمک نه بی
غالبا همانند که شمع کلبهٔ احزانکم

زائر میخانه‌ام مغبچه‌دیر رهنمم	عشقدر پیرم نقد جان نذرم توکل خیمم
هرنکا یا خصم همراه انک جود تیماک اشم	مانده اولمیم باده دوشمک یا غمه عادتم
طورمه زاهد اگر دورمده المز عمر آنی	اختلاط ایتسم آنکله شرمنده اکسر یرتم

٦٨

یا قمه جانم یانه بی اختیار مدن سقن | توکمه‌ی قانم آب چشم اشکبار مدن سقن

سودیره‌ور هر سجده‌مه کور یاتیغ آهمه | جوخ تنی انجمه تیغ آبدار مدن سقن

جور ادوی یاخدی بی یانده دورمه | هر نونوش تیشمش آتشم [illegible] مدن سقن

تن ایودن رفتنکی جهدلیه ایجاد [illegible] | آفت سیل سرشک [illegible] قرار مدن سقن

کلمه قهرم ادرزه‌ای عشق ایحر [illegible] | طعنه دایه‌دن [illegible] سقن

شاه ملک محنتم خیل سپاهم درد و غم | خیل سجده و سپاه بی شمار مدن سقن

کرچه هر حاره [illegible] کیمه [illegible] | جوق خمار [illegible] عیار مدن سقن

ای فضولی حاشی محبوبه که سوسن رحمی وار
قیل حذر اول [illegible] بیرحم یار مدن سقن

کرم قیل کیمه ساقی التفاتنک میوا اردن | انکدن کلکه خبری [illegible] اتمه کدا اردن

هر غریبه بیر نیکدن اوز که آشنا [illegible] | ایا غنک کیمه [illegible] بیرم محنت سرا اردن

صبا کوینده دلدار [illegible] | بیرم [illegible] کلکور سن [illegible] اردن

دیدی زاهد که ترک [illegible] | نی کیم [illegible] اردن

کیرب سجدلره کر مقتدا [illegible] | بودر [illegible] که هرکز کورمه‌دوم [illegible] مقتدا اردن

٦٩

زاهدا طعنه یلن دوندریوزین محرابدن	موجه بولمز اجر بنک کافر مسلمان ایلین

دردهجران ناتوان ایتمش فضولی خسته‌یی
بو حمیدر یارب دوا درد هجران ایلین

نوله زاهد سینه کفر زلفک کان اولدغن	شمدی کورشدیمیدر کافر مسلمان اولدغن
بن اگر عاشق اولوب دین ویرسم غارته	کیم سیلوردی عشق ملکن کافرستان اولدوغن
قیل نوا ای کوز توکوب وقت اعانتدر کیی	میل ایدنلر عشقه سیلونلر باغرقان اولدوغن
داشته کتکزر قاتلو سیرکاله کیم کوزدن خنجر	آندن ایتدم فهم کونکلم شهری ویران اولدوغن
وعده وصلینه اولکونده که ویردم کونکلمی	من بنک بیلمیدم آخر پشیمان اولدوغن
غنچه‌یی آن اکوربد اولدم ای طفلکن	بیلمدم کلدوکچه بر آشوب دوران اولدوغن

ای فضولی خوبلر وصلینه ایتدن هوس
کویا بیلمزسن اول وصلک هجران اولدوغن

سپهر نیک فارغم وصلنده باده واقشاندن	غرض عید وصالنکدر بو آیدوکون جانبندن
تماشای رخنک غنچه خنجیده آفتابا تا	کلورکن سیرعیله دودسنده یور نیشان طعندن
فلک مجهدبر هم رخکدن یاندرب جرخی	خنجر من سهر آنی شعله آهم حجابندن

٧٠

شاهد مقصود نوای چنگ ایلمک پرده نشین ... ساغر عشرت حباب صاف صهبا تک نکون

تفرقه حاصل طریق ملک جمعیت محجوب ... آه بلمن سلیم یوخ بر موافق همون

چهرهٔ زردن فضولینک دوتیدر آل

کور آنکا نه رنگلر دکمش سپهر نیلکون

چراغ کویدر یجک آتش نهانمدن ... فتیلهٔ سینه قیلور مغز استخوانمدن

آچلدی کیر یکه غم جان ایو یه روزنلر ... چکنده اوخلرینکی جسم ناتوانمدن

اوقنک تصرف ایدب جسمی قصد جان ایتدی ... تو لیدر رحم قیلیب کیجدی آیدی جانمدن

بیرا کیمه آتیدنی ضعف رشتم اول قادر ... که متصل تو کلور چشم خونفشانمدن

اوای شکرخند نکدر اول صدا که چیخر ... زبان زمانه توکلی قطره قطره قانمدن

اوخنک مصاحبیله کیچر خوش اوقاتم ... هلاک اولوردم اکر تیر ایندی یانمدن

غم نهانی ایلر فضولی ایلده فاش

آیین غدا بده ام ناله و فغانمدن

اوجلدنک قبرم ایی دردلر سنک ملامتدن ... که معلوم اوله دردآلینه قبرم اول علامتدن

مزارم اوزره قوییل اگر گوینده جاوید سمنک ... تونیک بر سایه دوشسون تا اول سرو قامتدن

۷۱

اى فضولى بن ملامت كوهرينك گنجيم
ارزو دريم يا تور جور دهر بحر خشوان

بيره دوشمز بيزه اوخ كيم آتار اول ابرو كمان
كوكن شعلهٔ آهنگ چرخ فرقهٔ دارای سمان

عشق ناموسى بن مجنونه دوشمشدى جرم
غم يوكن چكملدى اوزرن بيره اولان ربها

يوخ ره عشقده بر منزل ره مقصودمه
يوان تيور شديراشى مرشته كرمدر بهان

كام مكندر اوزن زلفندن وله
بولمق اولمز دور خار زنكده خطنكدن امان

تيغ كيم به ده نك عمرا اولعيسى لنك
عالمى غوغايه سالمشد ر مجرد بركمان

شمع رخسارنك بن دوت چشمه خورشيد دن
نور چشم احترازاولمز يا كوزن دويان

اى فضولى چكمه كل راه تو كلدن قدم
منزل مقصوده تمكدر تقرين نيهان

كوروب مدمالك تمه جور مدد بحر عشق طغيان
تاجوب بر دم غمه چقمش كوهكن قورترمغه جان

براقش بارهٔ بارهٔ آهستلرينه كوكلمى اول
اولشدمش كيوت ارباب احتقاق قربان

بنم جاكر يانم كوروب منع ايلمز اول كيم
كورور مست چيخد غنچه نك جاك كريبان

كوكلده غم همه درقان اى كوز مردمى توكمه
بيلورسن قانه قاندر غم سكا ويرانك قان

كورسم

[illegible]

کورسم هرکوز آچنده اول کل رعنا یوزن
کرچه کافرلک سکا ای بت تیر بو اجرا کیم
پرده چشممده نقش جوهر تیغنک سننک
اولدی ای صحرانشینان غل دگل هر سو سراب
یاد رخسار ایله اولدی کوزم قان یاشی تنک
نار ایدب دوندرمز ای دردی یوز مه عشاقن

کوزیم نجه اشک کلکونم دوتر دریا یوزن
رغبتنک میخانه ده دوندردی نور ترسا یوزن
موجه بسکر زکیم دوتره تحریکه دریا یوزن
موج اشکم کرم مجنوندر دوتن صحرا یوزن
هر کورن عبدده خورشید جهان آرا یوزن
مو نجه کیمه کوترمه عشق اهلینه استغنا یوزن

ای فضولی دود آهم تیره ایلر عالمی
کورمسم هر لحظه اول ماه ملک سیما یوزن

صنع معماری بنا ایتماه کردون منحنن
کون ماتو بولدور جبهه صاکه کوک هقا منک سنک
کوز توکر اصرار فیله خونابه لعلن کویا
دورمک اولمز تیغ بیداد شیرین لبلر نمک

دود آهم حقیقه آچمش کواکب روزنن
کیجه آهم داغیدر کوندر نعلیش خرمنن
کیم جکرده اول اعلاک بولیدر معدنن
کر فلک فرهاشی دوش دلش ایتیه عشاقک تنن

بسکه چاک ایت فضولی پیرهن عشق الجرده کیم
یلمیه کریباندن آنک دامنن

۷۳

[illegible]

سیلاب سرشک ایتدی بنی غرقه فضولی
تا دور قیلدی بت سیمبرندن

کوهکن نیک تیشه‌سی کندلمش سر داغ ایلن
غم بولنده بن قالوبن کتیه مجنون عجب
کرد راهنک ویره‌سه کوز یاشی تسکین نوله
غم او عزلر عشق بازنده نقد عمرمی

بن توباره‌دو صالمشم نیک داغی سر دزماغلن
سایروبه دشوار اولور همره ایتمک میغلن
دوتمق اولمز سیلاب اوکن تراغ ایلن
قیلمغ اولمز سود اده یمان اورتاغ ایلن

روضهٔ کونیکده بولمش فضولی پر مقام
کیم اونکا جنت قوشی تیمز نیک اهل غمن اوچا

تا سرشک و دیدهٔ فرهاد کوردی لاله کون
تا علم قالدی رواداتی آتشیم شرم ایده
داش بغرلو اولسه بیستون فرهاد ایچون
ای کوبران داغیله صبر و ثبات ایلمه
قوش یوا صالمه کیم سرکشته مجنون باشنه
تا کورندی صفحهٔ جسنکده خطنک زخمی شکندن

چشمه‌لر سوی کوزدن صالدی کوه بیستون
قیله خورشید فلک زرین کواکس سرنکون
سوریه کوزلرندن آقدردی سیل خون
نسبتم فرهاده کیم سردا الیمش زبون
خار و خس جمع ایلمش سیل دریای جنون
داغ چالدی آتش نیک ساده لوح خسرو دون

ای عقوق [illegible] کوکی بار دیدهٔ [illegible]
کوزدن [illegible] اوکاب حیات [illegible]
[illegible] سایهٔ سرو [illegible] بولمون
[illegible] غم [illegible] بولمون
شهرهٔ عالم [illegible] بولمون
[illegible] ساندن [illegible] بولمون

۷۴

[illegible] عالم [illegible] عشق
[illegible] بولمون

تیمن بولور

[illegible]

تسکین بولور جکرده حرارت بیرشکله — سوز دلیله سینه ده رحت اولور فزون
ای خون دیده کیم جکردن تعلقنک — مهر ناک صبا و تمه سینه دن ای آتش درون
هرکون بیره سعادت وصل ایتمه تک نصیب — هردن کونور نحوستنک طالع زبون
اول غمزه خنجرینه بیزاو غراتمه تک نیچه — کس هردن آشنالغنک ای بخت واژگون

الحجر قیل فضولینک آهنکدن احتراز
کیم هرکون ایتمیه دیه طاقتی سرنکون

اگرچه ایکینه تک تیجه یم جهان جمله دارندن — هنوز اردو مجه درد قیه تعلق زلفی تارندن
شهید عشق اوب فیض بقا کسب ایلمک خوشدر — نه حاصل بی وفا دهر حیات مستعارندن
جبابتنک آه پرشرر قیلمیش نیچه فارغ — تنک جهانقصر سپیم اندود و کاخ زرنکارندن
کوروبمز صورت امیدو صلنک لوح خاطرده — نکدر در نکرا ول آینه جسم غبارندن
اورانور رشته طول امل دیدار دو قبیله — ختم آچلد قچه اول کلچهره زلفی تابدارندن
سکادر اندیه تسی طرف کوی یار ایمکده — خس و خار قیار ای قه مجنون رکذارندن

فضولیدن ملامت احترازن ایستین کویا
دکل واقف دل سوزان و چشم اشکبارندن

[illegible]

دون دکلسن که فضولی بکا قربان اولدی
سکا قربان اوله یم کیم نه عجب نادر بو

زار درد مجنونه ترحم ایتمش ایسه آهو	باشنده قوش قنادی تیتنه یرک ایاغنده سلاسل بو
بکا زار فلک چکدردی اول موسمیدن جورن	کورن هر بار مویی نیچه ایدر اینمش اول جادو
اولور میل دل اوزدوستانک داشنه هر دم	اگرچه رهمدر باصمدو فدا اکراه ایلمک سایرو
ترحم قیل کوکلمش قدمه وهم ایله ایتمه آن	ساقن خنجرینه که باید اوزح ای کلگانن ابرو
نذر دیدم رخ صافنکده عکس مردم چشمیم	ویدی کلمش کمیله رود دریا قطع ایدب بند
قاتنک پایی دراقندن خدنکنک کیمی اکلدم	نیچه بر چکدر عشقنک بکا ظلمن نه کوجدر بو

فضولی آیروده شد یاردن صبر ایتمکه قلان
دوشوب صحرایه افغان ایدلم سن آیرو بن آیرو

بلبل و گلشن رخسارزنک ایلر آرزو	طوطی جان لعل شکربارزنک ایلر آرزو
نامه و قاصد پیامیله خوش اولمز خاطرم	اوزلسکدن لهجه گفتارزنک ایلر آرزو
آرزو ایلر که بن تک متصل بیمار اوله	صحت ایچون صحبت اخیارزنک ایلر آرزو
هجر بیمار تنم باد صبادن دمبدم	کیم که وصل نرگس بیمارزنک ایلر آرزو

٧۶

اگر خجسته

اگر چیخدی دردنک جسمدن بیردم که جاندر بو
نه حاجت دردی ایکیدر دیدی جاندن عیاندر بو

خدنگی سایه سنده خوش گورر اوقانکی ایدل
که کلزار جفا زخمی سرو روان در بو

تو تو شدم آتش دلدن که یا غرق اولدم
اگرچه بر شراره اوددر اول بر قطره قاندر بو

جهان قدنک اوذره کاکلنکدن قه لردو شمش
قیامت ایتدی آفته آخر زماندر بو

دیده مزحیر لر باغ جنت کوینکه نکر ز
خبر ویره دنیکا آمدن کلن آدم یالاندر بو

دمادم خوبلر جور بله آرتر لذت عشقنک
یماندر بو که تحقیق ایتمه ین دیرلر یماندر

فضولی قیلدی فریاد و فغانم تیز گردونه
هنوز اول ماه صورمز کیم نه فریاد و فغاندر بو

عاشق اولدم ینه بر تازه گل رعنایه
که صبا نور آلا ینه هر دم بی بوی غوغایه

لب اوزره قالب فرسوده که حبس قیلور
که سرسیمه و عریان بر اخور صحرایه

یوزمنک قابله گیجخی آل ایتدم کیم
آلت صنعت اوله اول بت بی پروایه

بو نه ایشدر که بر ایکمه کیمی اینجلیدو ب
صالور ایلک کیمی هر دم بر اوزن سودایه

ایا عین باغلمش آواره لرنک صنعت ایله
یوح نهایت سر کوینکده کزن شیدایه

لخت لخت اولمش ایکن غمزه ده قیشی حکوب
چاره ذار اولمدی بر کون بن غمزده یه

٧٧

حقیقت مصطفی یازمش دلبرین لوح وانکده — خطن کلزارنک منظور ت دومش مجاز ایله

صنمر سکه للر درآتشیم لر سوزای واعظ — تیرلی بوده بن تک اولره عزغم نیاز

سنک نازنک کوره نده عقل قالمز حستا بلله — امان ویرلطا دیداره پرده سر یار ات لب کت ایله

یولنده خطا مقصد منکله قا اولن جو خدر — خرام ات بر قدم نک کنار عاشق آواز

فضولی جانه تا شوزنک خیالن شمدر شوسن
سنکا کیم دیرکه هر نا محرمه افشای راز ایله

یاملی قانه اوخنک دیده کریان ایجره — بر الغدر صنایس کیم یاز یلدر قان ایجره

بر یدر سینه سوزانه کلخن دیه لر — بسکه یاتمشدر اوقنک سینه سوزان ایجره

جان ودل ایجره نه ناله دم اکر یله ایدی — که دکل کیزلو غم لعل لبنک جان ایجره

آکه کور او خضری دیده لرندا ایدل — حیفدر اولمیه کایته مرکان ایجره

جا کوکلم یازانده یار شور نیکا — عقد شبنم خوش اولور غنچه خندان ایجره

قد نکا سرو دیمش غنچه لرنک طعنندن — دورانمز باد صبا هیچ کلستان ایجره

ای فضولی کیمه سوز دلمی شرح ایدیم
یوخ هم کیمی یانن آتش سوزان ایجره

[illegible]

ای فضولی ورع اهلی ره مسجد دوتمش
سن ره میکده دوت اودیه بو کمراه کرد

نه دل ماهیم آلدی قرارم بو کیجه
چقه چقدر فلکه ناله زارم بو کیجه

شمع وش محرم بزم آلیدی او ماه
یا نه چقدر نه هجر اودینه وارم بو کیجه

هم وصالی او درادوغا هم هجر آفتی
هر عجب شعله دوشدی سر و کارم بو کیجه

نه تو تو ندر که چنجر جرخه دل سوزاندن
هجر داغیني دور لاله عذارم بو کیجه

صبحه صبا الدی بو کیجه شمع کبی قیلمی یا
اوله کیم صبح کلنجه کله یارم بو کیجه

یاره یاره ایدی جسکرم ایلیه نه ندراولسون
اول سرکویه اکر دوشسه کذارم بو کیجه

وارید صبح وصالینه فضولی امید
هیچ حسرتله تمام قالارم بو کیجه

ای نهال سرو در قد قامتنک نون ایل نهال اوزره
نقطه نون خالنک اول مشکین هلال اوزره

اوکوچیر اکو تورمن خال و خطنکدن نظر کوزه
کوزم مردمی ندر نقطه لر اول خط و خال اوزره

خم اتید قامتم کرترک سر قیلدی معدومم
نه عذرم وار اکر دیرسه ونم نقطه دل اوزره

زلال خون دلندر کوزم پیمانه سی مملو
حباب آلتنده در اول نقطه کیم دورلر زلال اوزره

٧٦

[illegible]

چکر اولدی کوکل اوخ یوکن اول سرو کلر
هانی کورباشی کیمی اهل نظر کیم بوکورد
بر بر ایله چکشور کرد زمینک چون مژه لر
هر طرف عکسلرم درکورنن یانعلوب
بیلمز کیم نظر اهلینه سنی اکلدر

چکرک آه اودن رحم ایده بیچاره سینه
بیراکیم سود یره دشت غمنک آواره سینه
کورنه قانلر دوشه چکدر اولرنک آرایه سینه
کلدمی خلق نشکم سوی نظاره سینه
غضب ایلر نظر اقیم مه رخساره سینه

ای فضولی جکرم قانی توکمز توکله
جان فدا اول صنمنک غمزه خونخواره سینه

باغه کیر مایله عرض کل رخسار ایله
باغ شاهدلرینه زلفله چشمنک کوستر
غنچه لاف لطافتدن آغز آچدرمه
سروه آزادلنغ اسمیله بار شمر قدنک
دار دنیانی کونکل جهد ایدوبن ترک ایده کور
ای جکر زخمی آغز آچمه خدنکن کوروب
لس فضولی غمنک غمزنمز اردن

یوخ کلن غنچنی بلبل کوزنه خار ایله
سنبلی درهم ایدوب نرکسی بیمار ایله
لحظه لحظه آنی شرمنده کفتار ایله
آنی هم شیوه رفتاره کرفتار ایله
خواب غفلتده ایکن اوزنکی بیدار ایله
تینه راز نهانم ییر اظهار ایله
هانده او سنک طلب دولت دیدار ایله

پیر فقیرم دورسون کیمسه بکا تعظیم ایچون خاندم ای کوزم سوسب غبار رهم
غافلم سر لب جان پرور نکدن تا خیلانک قوندوریدر کردم آت دل آکاهم

ای فضولی یارده دوندردم یوزم اغیاردن
حصمی چوق کوردم عیغندم حسد قلبه اللهمه

تیر تکبر عرفی مجلس ایچره باده ایله حرامزاده نی قومنک حلال زاده ایله
ویردورستم نقش طفل خطنکار لفنک قومه اول ایچی قوانی بوکوحساده ایله
بنکا زمانه مجنون مقدم اولسه نوله او بنده شاه برابر دکل پیاده ایله
قاشنک بلاسنه دوشدم فلک غمن چکرک بوکو جلوه پایی چکر اولدم اول کباده ایله
قاپونکده خم قدمی کردب یوررکو نکلم ایتوندرر بوکورر هر طرف قلاده ایله
بنم مدرسس علم جنون هانی مجنون که هر مراد آله دوربده استفاده ایله
باشم ایاغنکا کردوشسه منع ایلمزم نه ایلیه بنکا نم وار هر فشاده ایله

بنی صاغنر فضولی غم ایچره مجنون تک
که بن زیاده ام آندن غم زیاده ایله

خوشدر ایکون طالعنک کیم دوسدادل خاکدره اهل دولت دامن دوندیر تن بیر یره

۸۱

فضولی بهره ویرمز طاعت ناقص ندر جهدنك
كرم قيل زرقی طاعت صورتنده جد واشورتمه

ای وجودك كامنك اسرار حكمت مصدری ... مصدر رداولن اشيا صفاتنك مظهری
مظهر هر حكمتك سنسن كه كلك قدرتك ... صفحهٔ افلاكه نقش ايتمش خطوط اختری
اختری مسعود اولن اولدركه طبعنك كبی ... قابل فيض اوله لطفنكله صفای جوهری
جوهری معيوب اولن ناقص نيم كيم متصل ... ساده در خطنك خياليله ضميرم دفتری
دفتری عصيانمك خط خطادندر سيا ... قان توكر چشمم خيال ايتدكجه هول محشری
محشری اشكم ويرور سيلايه كر ردنه ... اولمه مقبول دركاهنه شكم كوهری

كوهر مدر عشق بحرنك فضولی آب چشم
ليك هر كوهركه لطفك قدرن آكلامشتری

ای وجودنك اثری خلقت اشيا سبی ... نبی واوقت كه بالفعل كركمزدی نبی
سيد البطحی وامی ومكی وزبدكی ... هاشمی مدنی وقرشی وعربی
صفت ذاتنله ايوان رسالت صدری ... شرف امليله نهرت رسل منتخبی
انبيا وه كيمه سن نك بومير دريكيم ... آدمه وجه مباهات وله عز نسبی

٨٢

نوله كر

نوله کر صاله فضولینی غم هجرانه صبح
وصل ایامنده اول غافل آیین مغرور ایدی

ای تغافل پیشه هر عشقین قیلان شیدا منی
ضعف ایلدن پاسوز احوالمی حلق دونی
کر نی خوابه آنکم نهان ایلر نه سود
واله ذوق لب میکون و چشم آلکم
حالی ایتمیشدر سندن محبت دوستلر
کوشهٔ محراب دوتشدم ره زهد و صلاح

وقف اول کیم اولدرر حسرت کوز تیغانی
ناله لی حسیار مدر قیلین سیدا منی
حانده او لسم محبت شفقت قوییدا
ساقیا صاغر خراب ایتمیش صهبا منی
غیب قیمنک کورسکه عالمده پردا
قویمدی اوز حالمه اول نرکس شهلا منی

ای فضولی بر صنم زلفنه کونکلم باغلدم
هکلدی زنجیر جنونه عاقبت سودا منی

براقدی خاکه حسنک آفتاب عالم آرانی
ایکی کوزدن روان ایتمیش سرشکم قاتنک شوقی
بوکولمش قد قورتاره کور قبالرلعنک
زخنک اوزره خم ابرو کورمک استرم آنا

کوتوردی نور یدن مغفر لعلنک مسیحانی
عصا معجزی کورکیم سکا ایتمش بودر
خطا درمسو حوخ نعری چوتن یتیشمش بوسوقی
آیین دشوار اولورکون وار ایکن کورنکه

کتدی الدن صنمک سنبل مشک افشانی
ایله معتاد اولوبم آتش هجرانه کیم
کوکده آهم یلی سوندردی چراغن کونشنک
کوز یاشیله جکر لعلنک صورتنی
حقه جان کیمیا اظهار ایده بیلمن دردم
ای ستم داشنی بی دردلره ضایع ایدن

نه دور ایتدی پریشان بن سرگردانی
کورمسم یاندرر البته بنی هجرانی
یره شکم آیقه صالدی در غلطانی
دمبدم حاتم کالمه باغرم قانی
بیلیم آه بودر دلک الور درمانی
یا یا کور هر تیه داشیله دل ویرانی

دیرسه جان تمیطا بانه فضولی عجب
هر کیشی کیم صوردر جانی اچون جانانی

کیجه لر تا عالمه کردون تماشا ایتدی
ناوکنک کوکسم یاره دشکم دوترکوز یره سن
هر دمنکده نک مسیحا زنده جاوید اولور
آشنا یار او کونکده دوته مرغ دل
هیچ عابد نکندی که کوزدن توتر لعلنک
ضعف طالع کسه دنیاده تعین زاهد نکد

ترک ایدب سیدادبر مهر پیدا ایتدی
ای دین موسی عصاسی قطع دریا ایتدی
سن انظهار اعجاز مسیحا ایتدی
کیجه دی طوف کعبه داد حاجه پروا ایتدی
سجده دن دور دقجه تغیر مصلا ایتدی
بو خشه وزر ایچه زاهد ترک دنیا ایتدی

۸۴

[illegible]

ای فلک بو قدر لباس فقردن عاریم	اطلسن بیلمشم اوستون محقر شالمی
ایچوش اولکیم عشق حرفن بیرده تکرار ایدیم	حشر دیوانده کورکج نامهٔ اعمالمی
هیچ کیم بو قدر که نالان شکایت ایلمز	شکر کیم چوقدر سنکا عرض ایلین احواللمی
نیتم اولدر که رخسارنک کورب جانم ویرم	مصحف رخسار ایله قیلیکل مبارک فاللمی

صبح و شام اول قبلهٔ ابرو مقابلدر سنکا
ای فضولی تنکری کوزدن ساخلسون اقبالکی

یار قیلمز بنکا جور و جفادن غیری	بن آنکا ایلمزم مهر و وفادن غیری
ای دین غیره کونکل ویرمه نیدن کونکل	سر زلفنده اولان بخت قرادن غیری
قیلدی مجنونکمی چوقلر هوس عشق ولی	دورمدی بو غمه اول صبر دیادن غیری
رشک چین زلفنکله ایله دعوی عجب	نه اولور یوزی قرا قولده خطادن غیری
لبنکا چشمهٔ حیوان دیمزم کیم که لبنک	وار هر جانه یرار فیض بقادن غیری
هیچ کیم بیلمدی تحقیق ایله آغزنک سرن	علم غیبی نه بیلور کیمسه خدادن غیری

ای فضولی سنه تقدیر غم ایتمش روزی
قیلمیم صبر ندر چاره رضادن غیری

٨٥

[illegible]

عزم کوینکده کوکل یاره تیغ تیز بزن	اندن نه کلور خیر دعادن غیری

فقرا ایش فقر فضولی شرف اهل وجود
اورتنا ایله همدم فقرادن غیری

ترجیح قربنک واشنده اتمیش حسنمنک تاشی	خیال ایلر کورن کیم لعلنده رقم منک ظاهر
نه زیباسن که صورت باغلر تصویر رخسارنک	تحیر صورت ایلر صورت تنک چکلکده نقاشی
نوله کرداب غم دیرسه اهل کنته دنیایه	صبا نوکیم خبر کور عالم ایمنک کیم خبرکسوزنا
سنه برکوزاکبدن کل درده دوا ممکن	خیال اتمیک ویره ریا رهر غم بو سخاشی
بقا سن ممکن اولماز اوله کر دیوار عمر نکده	سه وخورشید دان خشت بنا افلاکدن کاشی
دیرور امواته حیات باده کویا کیم حضوب بر دم	صبا اور قیص بادیه خمخانه او باشی

فضولی نیسی ره عشقکده اشک آه ایدر رسوا
بلادر هر کیمنه کیم بر بولده غماز اولدی بوا تباشی

حاصلم یوخ سنه کوینده بلادن غیری	غرضم یوخ ره عشقکده فنادن غیری
نی بزم غمم ابا دنه بو سنک بله یزر	اوده یانمش قورو جسمده هوادن غیری
پرده چکه سه هجران کوزایی قانلو سرشک	که کوزم کورمیه دار اماده لقادن غیری

٨٦

حیرتا ای بت صنوبر نیک کوردکده لال ایلر بنی
صوت دلم کورن صوت خیال ایلر بنی

مه جفا آیمدن بکار رحم ایلمزن موبمو به گیم
تنک یوده افلاک یمان ایلر بنی

ضعف طالع مانع توفیق اولورسه گیم
التفاتنک آرزومند وصال ایلر بنی

بن گدا سن پادشاه اولمغ یوخ آیا نیم تسلیم
آرزو سرگشته فکر محال ایلر بنی

تیر غمزه نک آتکیمه کیم باغرم دلرکانم تو کر
عقده زلفنک آچمه کیم آشفته حال ایلر بنی

دهر واقف تمشین نی توزینک جوانلر عشقنه
هر زمین مهوش اسیر خط و خال ایلر بنی

ای فضولی قبلمه ترک طریق عشق کیم
بو فضیلت داخل اهل کمال ایلر بنی

هر کورن عیب ایتدی آه دیده گریانمی
ایلدم تحقیق کورمش کیمسه یوخ جانانمی

لحظه لحظه خوبلر کوردم که جان قصدنده در
پاره پاره ایلدم من همدل سوزانمی

چوخ توره کوکلدن فغانم ایکا فلقن
ایچورکو یا مسیحا آتشه ارکانمی

قیلمه هر ساعت نی رسوای خلق ای برق آه
ایلمه روشن شب غم کلبه احزانمی

چشمه ای دیوانه یارلرمله دریو
دمبدم چاک ایلر جانم دوتردامانمی

هانسی تب در بیلمزم ایلر غارت قیلمین
سنده ایمان یوخ که سن آلدانک نیم ایمانمی

٨٧

ای پری کوبلر جفا رسمن اونوتمنک لطف ایت
وعده وصلیله ای کلر هلر آتمنک مضطرب
خنجر بیداد ایله هر دم اورر زخم اوزره زخم
بای بند لطف اول کوبر بر یرده ساکن لمبادم
سیم ابروان کلن دالسلاری نغمش چهره

ایلمنک جور جفا معتادی اولمش کونکلی
محنت هجر ایله آرام بولمش کونکلی
هیچ بر دم کورمدم آلوش کمش اولمش کونکلی
دشت حیرتده تردد ایله یورولمش کونکلی
عشق معمور ایلمک ایستر یوزولمش کونکلی

هر زمان بر آتشین رخسار سوداسین چکر
ای فضولی کور بو اوو دلاره اوز دوشمش

صبا کیم بلبل آچر اوچمغه بال و پری
کوزوم دیوزوم آرا آسنده مرمر سدا اوکدی
موج آلم کور او ابرو یه صبا لو رصین نه عجب
دوستی وصفدر ذکرنده آغزون آغزه
کوز یوزین کورمه قالمز تو کر اول آه تو
رشحه جام بیز دودیدی تو له کرسا قی
اولدی نظاره مزه جمع فضولی ظعال

کل یاخوب آنیبه صبا دررکوکده خاکستری
که کورندی سو چیخوب یو میه ها کن دربی
که سو یر صکبی چینار رداول قلجنک جوهری
ایندر دی صبا الدی پیاپانه دکیز کوهری
فتنه پاشینه شرف قیله کور منظری
کله قورتاره بیزه آله ایاغی تری
کل ددیاکیم بو سیاهه ایله جنون کوثری

۸۸

گردیمزن ایده سن نظاره دیدار یار تنگ
گیداوزنك کورمه باده دیده روشن کبی

صانطردن لعل جسم کورنك بهر شنك آل
لعل ایچون بهرداشنکی اورمه با معدن کبی

کارکاه صنعدن بر صورت ایتسن نقش ضمیر
بنیال ایتمه کلن بر رشته سوزن کبی

دامنك دولدرمه کرددن ملینك اوك بر تنك
دریا ایچون تلخ ایتمه کامنك بحر تردامن کبی

کوزیا شیله دانه دانه جمع ایتسه کیم
یله دیره دهر ایتی پایمال ایدر خرمن کبی

بحرلر بر ملنك مطلق تراودر دنما
کرهوای عشقله ملون ایکن ملکن کبی

خانه دا او بولونك نه ممتی سنکت یولن
آجیه کوز دیوار اردهر الوده روزن کبی

ای فضولی منزل مقصوده تمکك ایسترسن
هیچ رهبر بوقدر اطوار مستحسن کبی

می پیاله صونسا قحمه لایقل سنی
زهر قهر تك ایچه بن وایت قصد قتلم ایت

عارفیلمدان سنك تو تشنه آب حیکا
ایچوس اول بر مستیق وقتکه رفع اولور نقاب

دونه دونه لعل میکونك او برای غنچه لبت
قیلمسون می رنك جام باده خونین ال

ایتمیه دم دو لبت دیداردن غفلت
ایچیون ایچم اولدر رك اولور مشکل

اولدر حسرتکا ولدر من ای فا

ذوق می لی ایسیا رالم سکا مانی

٨٩

[illegible]

قامتنك نسبتنه سرو نك اكمز باشنی
نه بیلور اهل چمن قدنك روشن سرباشنی

اوكونور دیده كه حیرانم ازلدن یوزنكا
اوله معلوم بو اثناده كه چوقدر یاشی

اشك طفلی ره عشقنده دوتویدر آنكم
قورخو لقدر ریجه صالوب كیده اودم بولدی

ییدی اول غایته ضعفم كه چكر تصویرم
هر زمان دائرهٔ حیرته نك نقاشی

تحته نسكر چون كل نكا خوج ورنه عذاب
میل مسجدمی ایدر میكده لر اوباشی

كسدی بن خفتنه دین اهل سلامت تونی
بسكه اطرافه جمع اولدی ملامت داشی

ای فضولی نه بلا او خطار كیم كلسه بنكا
سبب اول تشنه لكك قاتلری یا كوزیدر یا قاشی

مكر جواب ایچره كوردی كوزنك كل اوزره مشك شهلالی
كه قلده طره سندن ایچره عرق آدنیالی

توردی آهی كردونه اول یره كورنه كافر
دیمز كیم كوكده ماله ایچده ماكه مسیحالی

چكرسن بی تصور صورتن اول مهوشنك اما
نه ممكندر مرامجه چكلمك قاشلری مالی

بلادرسه لرده بن رسوای خلق اولمغ
نه خوشش فرهاد ومجنون منزل ایتمش لوده یه صحرالی

كوردم یارك عكس آتش تماشیه جمع اولمش
اگر ماكه كورد اول یره كل كورتما لی

دوبو خوشلر باشمده آشیان بردار كلشنلر
نه حیقی آهم اود پر دم ماتن دبوغو غالی

[illegible]

[illegible]

فلكرم

جكرم اودينه نهان ايكن ايله ظاهر ايدر مژده مردم
كوره يم بر ككه چشم ترم شراره فشانى

دوديلم كه زلف سياهكى دوتن اوزره ثابت اولورلتنه
نه روا كه غمزه قاتلنك كنه هيمدن بو تكه جانى

بو بلاجه يانديكه قدى نكات كه ياسوردى بربو زنيه يا شيم
بويره سوردى بو غمناك كه فلك ايشتدى فغانى

نيجه قدرده دل خسته خط ور غم ودرد ورنج وبلا
بو نه قدر توكه يا شيمى نيجه كوكلمى يانه جانى

ستمنك دل ايله يا شيمى سوق بدنه شكسته قصوريم
بو علاقه ايله بولوربى صورتى اولسه نام ونشانى

اى صف كن تو شنك زلف ملامت شاسيبى
هر گره زلفنكده بر دام تحير دانه سى

بلبل جان اوج آسمان حسنك طايرى
طاير دل پرتو شمع رخنك پروانه سى

كوكلمى قيلمش خيال مردم چشمنك وطن
شكر كيم مردم نشين اولمش بو غم ويرانه سى

دور رخسارنكده خطنك سياتى عشق اهلنه
بزم غمده قاتله دونمش بلا پيمانه سى

شمع رونك تابى خورشيد قيامت پرتوى
حقه لعلنك سوزى خواب عدم افسانه سى

ضايع اولمز اوده وحدتده دل آواره تيم
بسته زنجير زلفنكدر دل ديوانه سى

قالمويا يشين بسكه ساحتنده رنضوله هر طرف
لاله رنك اولمش حباب مى كبى غمخانه سى

91

چکرنبک دایره جورده حز نجون شکرن
کیجر نالم فلکدن خم قدیمی چنکه نکر تم
یکی آیدن فلکک سطحه نبک تاب ذوزوب اولمز
صنمم سجده یین طاعت ایلین زند حریز

حمیده قد منکنک باهوده جز کنم نو به کاری
که هجر زرده دن چنکینک صدا نالهٔ زاری
ویریجه قاشلر طاقینه صورت صنع معمارینک
قیلور بناک شبهٔ تسبیح ایشین بیر تار زناری

فضولی سینه دهانک حیرتی پرده صالمش کیم
نه پنهان ایتمکی ممکندر اول دردک نه اظهاری

ای هر تکلم خط سبزنک حکایتی
ایرمش صحیح نقلیله ارواح قدسدن
دل کنوزینی غارت ایدرلر دخو بلر
بلدیم طریق عشق خطرناک درولی
قدنک هلاکیم دوشنه یلین ایاغنکا
بس کیم سی کورنده کیدر بندن اختیار

نور دم همیشه مصحف رخسارنک آیتی
عیسی مسیحی لب لعلنک روایتی
منع ایتمیدی شحنهٔ شوقنک حمایتی
بن دوغم بو یولدن اولمز اولسه غایتی
پرده ده دوشم که بونمز نهایتی
کلمز بیانه محنت عشقنک شکایتی

شکر ایت فضولی همه فعان یار قیلیه جور
کیم اهل عشقه جور در آننک عنایتی

٩٢

ذره یوق نمایه ونه بیسون اهل سلامتی

نه چلبی بجدی پیر مغان نه کرمی

[illegible]

ثرنک خنجرلرین کونکلم یاجرباغرینه دهیم اتمی	آنکا جادولرنک یاری نه تعلیم فسون ایتدی
بقای صورت شیرین ایچون توفیق معماری	بنای عشق فرهادنک اساسین هستون ایتدی

فضولیدن ثبات و صبر جور و قهر آزایسته

کیم اول بیچاره نی دردو غمنک چه زبون ایتدی

ای چنک فکری قوسود الرنک سرمایه سی	اولمسون باشمدن الکوک سرو قد سایه سی
باش قوی هر صبحدم کورشیدک حاکپایه	بوسعادتدن آنک کلدی کجه آرتر پایه سی
کورمش مهد زمین بر طفل سن تک نازنین	دهر زالی چرخ تا قلش یاجین دایه سی
سن ست سلاکوتن زیور قیل ای اهل صلاح	کیم بکا بس مورثی ولیدم جنون پیرایه سی

برق آهیدن فضولی نک کوبر دلبه جبر

دون لرا فغانیله بیدار اولمسه همسایه سی

محشر کونی دیدم کورم اول سرو قامتی	کرآنده هم کورونمه کل کور قیامتی
ترک ایتدینک ای کونکل ایام کل کلور	البته بولشنک چکلوبر ندامتی
مجنون که پادشاه سپاه وحوش ایدی	بن تک مسخر ایتمدی ملک ملامتی
صحرا نورد ایکن بکا تصویر کوهکن	اوکرتدی شهر عشقده رسم اقامتی

تیشه یی کلدی دون آل اول پیر کم نظاره

بنیاد لوبله که عاشقانک بیتن بر اشاره

بی ایرمش علاجنه کلمز ایلدن طبیب

بیمار درد عشق اولانک یوقدر چاره

٩٣

تحقیق دیار غربته کتمش جان

دریای عشقدن که علمدار کلن

ویرانکه وار واقفی مجنون عجب دکل

نوز کوز بیدن اول صدپاره کوکل

ای بو ولی فضولیه رخ عشقله جسم [illegible]

دون کوکل دلبره شرح غم هجران ایتدی	جمع ایکن کوکلمی بر پاره پریشان ایتدی
یردوم و یردی کوکل ناله ایله کونکده	ایمدی هر پره هر نیجه که افغان ایتدی
وعده ویره جکرم قان ایچه مژکانک	انتظار ایله بو حسرت جکرم قان ایتدی
غمزه تیغیله کوزنک کوکلمی یوز پاره قلوب	هر برین بر صدف ناوک مژکان ایتدی
قیلدی صحرایه فاش تشنک ذکری قصه مایل	کوزنیجه کافر اول وعظ مسلمان ایتدی
کوره یم هیچ یاشسون دیده که مردملک ایتدی	غم هجو منده بنی اشک ایله پنهان ایتدی

ای جل جان طمعن قیلمه فضولیدن کیم
هر کمان ابرویه جو خدنگ آنی قربان ایتدی

ای کوز اول نرکس خونخواره نکاه ایتمه دیدی	روزکارم غم هجر ایله سیاه ایتمه دیدی
ای کوزم شیوه یا بو سرکشته لیکنک ترک قیل	سرو قامتلره قطع سر راه ایتمه دیدی
ای کوکل عمرمی ویردیکه عاشقلغ ایله	باجمه هر غنچه لب کلرخه آه ایتمه دیدی
باجمله ای جان خطر خساره محبوبلرنک	هرزه هرزه طلب نعمت جاه ایتمه دیدی
قیلمه ای عشق نکا عرض پری چهره لری	صورت عالمی لهو ایله تباه ایتمه دیدی
ای فضولی می ومعشوق مذاقن ترک ایت	اوزکه عاصی درکاه آله ایتمه دیدی

التوجیعات

حمدی

چیقدی جانم کوکلمده اندوه و غم محنت تمان | ای نم جانم سن کوکلم سنکله شاد مان

سنسز اولمن آیرو محنتدن بلادن بز زمان
الامان هجران بلاو محنتدن الامان

بلبل ارم کل رخسارا لنکدن جدا
دیرایدیم صبر ایلیم دو تبسم جا لنکدن جدا
تیره اولدی روزکارم زلف و خالکدن جدا
موتک ایچابده تنم نازک نهالکدن جدا
چیقدی جان ناتوان بیرن زلالکدن جدا

طوطی لالم شکر نسبت مقالکدن جدا
آه کیم دشوارایمش اولمق وصالکدن جدا
اولدی صحرا منزلم وحشی غزالکدن جدا
اولدم القصه رخ فرخنده فالکدن جدا
بیلمدم دشوار ایمش اولمق جمالکدن جدا

سنسز اولمن آیرو محنتدن بلادن بز زمان
الامان هجران بلاو محنتدن الامان

سینه چاک و دیده کریان و بدن افکاردر
بن بو غم ایچره که دفعن ایلمک دشواردر
سویلدم دردمی سیلدی اول کیم واردر
داخی اظهار ایلمین حاجت اظهاردر

جان چیقار جانان غمی شیدا کونکل بیماردر
مصحف صبری اوقودم دیدیلر مصلحت اظهاردر
قیلمدی بر رسم بس کیم ظالم و خونخواردر
ایلدیم صبر و تحمل تا حیاتم واردر

95

سنسز اولمن آیرو محنتدن بلادن بز زمان
الامان هجران بلاو محنتدن الامان

سنیزاودلمن آیرو محنتدن بلادن بیزار

الامان هجران بلادو محنتدن الامان

ایضاً له

اون جوان نازنین سن پیر ایتمیه	زلفنی عاشقلرنک بوینه زنجیر ایتمیه
یاری یار اولمزکوکل عشاقیله پیر ایتمیه	عاشقه مهر و وفا رسمنده تقصیر ایتمیه
عاشقنک قیدینه یوز بیزنک و تزویر ایتمیه	کورمین عهده یوز عذرایله تقریر ایتمیه

سنیزاودلمن آیرو محنتدن بلادن بیزارن

الامان هجران بلادو محنتدن الامان

فارغ ایدم جمله عالمدن پلور عالم نه نه	عیب ایدردی بخبر صانوب بنی آدم نه نه
قو نیدی دوران چرخ اوز جاخرم نه نه	شاد ایکن عالمده چرخ ایندی اسیر غم نه نه
عشق نا که اولدی پیدا دوندی مستحکم نه نه	صالدی یوز غوغایه دل کیم کوچم درخرم نه نه
شمدی مجبوندم غم عشق ایچره صانمک کم نه نه	یار خود قیلمز حریم وصلینه محرم نه نه
که محرم سن صبا بالله انکو بهر دم نه نه	سویله ایکل کیم سنکا بخت ایلمز همدم نه نه

سنیزاودلمن آیرو محنتدن بلادبیزارن

الامان هجران بلادو محنتدن الامان

فقر عشق ایچره فضولی غم و جا همدر بنم	شیوۀ مهر و محبت رسم راهمدر بنم
درد مئی ثابت قیلن عشاقه آه همدر بنم	آه بود عوی یده بیر عادل کواهمدر بنم

[illegible]

گتور ساقی قدح بلکیم تعلل قوت وصتدر
بو کز وار ایکن قو همه کیم وصلت غنیمتدر

زمینه کیف بخشی الارض پارشن خامه سبزه
نظر قیل کیم بو هم آثار رحمتدن برآیتدر

دیر ار جنت ایچره آتشن اولمز بو عجبدر کیم
گلستان آتشین گل برله رشک باغ جنتدر

جهانی رشک گلزار خلیل ایدن بهار آتشن
بو فیض عهد ابراهیمدن پاک سیرتدر

اودنک باینده کیم گلزار گلزار معانیدر
اودنک بر سنده هم سرودن باغ بهجتدر

اچیلسه غنچه طومار و معلوم اولسه مضمونی
بودر کیم نوبت قو تیلمه موسم گل جام گلگونی

گتور ساقی قدح اولسه حال دهر دون اکثر
که دوران اوزره دریو صبح دم ساز آتش

خزان دیجور دیده گلزار بزمدن آزان بلبل
چراغ گل باغ چو ملو تیرای وصله بومش ره

گل آچمش خواندن وصلن بلبله تکلیف ایدر هردم
که کر مهمانلکن خوان خلیل ایدر تبسم ایتمه

جهانده دورشان خاطر ایدر مفاتیح [illegible]
بو کون گلزاره کیردم گل کتابن اچمغه تا که

اچیلسه غنچه طومار و معلوم اولسه مضمونی
بودر کیم نوبت قو تیلمه موسم گل جام گلگونی

گتور ساقی قدح کیم عیش خوش [illegible]
زمان فوت ایتمه دهر نک غصه سود و زیانی

٩٧

[illegible]

دوسایه صالدی باشنه اول سرو بلند
کفشاره کلدی که آچوب لعل نوشخند
گیتم قدی دلربا آیدی رفتاری دلپسند
هر بسته کوردوم آنده توکر ریزه ریزه قند

صوردوم مکر بو درج دهندر دیدیم دیدی
یوخ یوخ دوای درد نهانکدر سنک

اکمش هلالی اوستنه طرف کلاهنی
زلفین داغتدی کزلدی ابر ایچره ماهنی
چوخ دشکسته ننک کوکه تیرش آهنی
کوردوم بوزنده حلقه زلف سیاه دهنی

اول پیچ و تابی چوق نه رسندر دیدیم دیدی
دور رحمده رشته جانکدر سنک

دیرش فروغ شمع رخی کون چراغنه
دون سروتک باصنده قدم کوزلر باغنه
صالمش شکست سرو قدی کل بداغنه
هر بیچه خاردن المه ایرشس ایاغنه

کلابکنه باتن نه نکندر دیدیم دیدی
مژکان خسته ننک فغانکدر سنک

بر ایله باغه صالدی کذر اول سمن عذار
آچمش کل اورره سنبل کیسوی مشکبار
انواع زیب و زینت ایله فصل نوبهار
یاچمش لطیف آیاغنه کلبرک تک نکار

وله — فی المخمس

نوبهار ندرنه درعد ندر دیده‌یم ویده‌ی
اسپیم فضولیله اشک روان ایکن رنگ

تا جنونم قیدن کیوب تدم فنا ملکن وطن
هر قبا و پیرهن کیم شال غنچه بن
اهل تجریدم قبول ایتمن قبا و پیرهن
کر سنکچون قیلیم جا ای بت نازک بدن
کوره‌یم اولسون دل قبا نمده پیراهن

کرچه سودای سر زلفنکده‌یم زار و دلیل
ننه ترک ایدم بو سودانی کرکسم بن قتیل
کیجمن اول سودادن اولدقجه بکا عمر طویل
جمجمه سودای زلفنک تاشدن آیه کر یوز ایل
استخوان کلم ایچره دوتسه عقرب وطن

غالب اولدی صبحدم شوق کل رعنا بکا
کل کوروب ایدی تکلم درشت ایدم هر بکا
باغه سیر ایتدم که بوی کل ویره تسکین بکا
دوشدی شبنم تا کیرتا کل نثار ایتسون بکا
سبزه تک هر برکنه بیردکه تا بوسوزش چمن

دیر ایدیم ایدکنو سیه هیچ درد اهلنه شک
المدنک ایمدی عاشق سن شتسکه آه ایلمک
تا سنی هم صحابه بیر درده دوران فلک
ای کوکل عشق اهلنه هر شب کولورد شمع تک
جن دیمز سیدیم که آخر آغلیه سیدر کلشن

٩٩

کوزلرک تنک ادی که آشکمدن چوق ابولر عرق آب
عالمی سیلابه ویردی ای جمالی آفتاب

کوزلریوی تنک قلیجی چوق ادمردم چشم خراب
کوز نور مردم کوزنیه سیلدن کوتمش حباب

سویه سرادلکیم کیدر رشک روانمدن بنم

ای خیالک خلوتی نقد روانم مخزنی
لطف ادوب سندن سرکوینکده دوتنکم

کوزیا شی اولور روان هرکه خیال ایسی ایتم
کل کورم بنی یوز قصوری تک چرخ اعلامتیمه

انجمی خاطرنک آه دعانمدن بنم

وای یوزه ای کیم دلدار دایر لمشم
بلبل شوریده ام کلزار دایر لمشم

قنده چشم خونخوار دن ایرلمشم
الکیم سنکر کیم نه نسبت یار دایرلمشم

سرو قدی شمشادو کلرخسار دن ایرلمشم

دوستلر بن ناله و فریاد قیلسم عیب ایتمش
بو بنالرله جهانده آد قیلسم عیب ایتمش

چرخ بدمهرنک لندن داد قیلسم عیب ایتمش
غم دیارن دل آباد قیلسم عیب ایتمش

سرو قدی شمشادو کلرخسار دن آیرلمشم

قدی جوی لعلی دردو سنکت شرابی کوثری
بیچ افلاکنک عادتلو شرفلو اختری

خلق وخوی هر ملک سیرتده سیتال پری
حسن ارامجموع خوبلارنک سراسر سروری

سرو قدی شمشاد و کلرخسار دن آیرلمشم

١٠٠

سرو قدی شمشاد و کلرخسار دن آیرلمشم

سرو قدی

سرو قدی شمشاد و کل رخساردن آیرلمشم

جانده صبح ازلدن مهر جانان رنگ سنینک شیمهٔ جانانه ادمشم بن عاشق زار رنگ سنینک	تولدی تا شام ابد او طلبکار رنگ سنینک ای ازلدن تا ابد جانم گرفتار رنگ سنینک

چاره قیل کیم بولدی کونکلم زار و افکار رنگ سنینک

دوندیلر شخص دردیم چون معالجه ایرکم چون یقین اولدی دوا ایرر درد له حاذق ایرکم	بولدی بو صحبت که صحبتدن باخبر اولمکم جان ویرده تن کیبی چون کشتا یا ای نغمه سنکم

باری کورمش بو لعامین بیر لحظه دیدار رنگ سنینک

خوبلر ایچینده تا قیلمقده چوق کوردم جفا بن صنادم شیمه سن بیدم ایت قیل کیم وفا	ناله زار ایله بیلدیم دردل بولمز شفا چونکه خوبلر هنده یوقمش رسم وفا

ای کونکل بیر کاه ایکاه ناله زار رنگ سنینک

کونکلم آلدی اول ایکی عیار چشم پرجفا عرف ایچینده هر عیار قوالی استوا	نیمه جان قصد ایتم تیمم ابلر نه مکر ایله که وا شرع الن کردو لر آنک عزینه اعتبا

قامه دیر کای دانو قلوق ایکی عیار رنگ سنینک

صنعتو راتمیش نصوح بیخبرت کنک قیلی	کر جفا قیل کر وفا جانم فدا سن قاتلی

۱۰۱

وسمه لو قاشنك شایان تولو كمان غمزه نك عقدت	غمزه و قاشنك كامیس ایده فضولیه درنك

نوش عجبدر ایلمز تیر و كماندن اجتناب

نیجه بر وسوسهٔ عقلیه غمناك اوللم نه می بوللم قابل ادراك اوللم	كلناك آلایش غمدن چیقلوم پاك اوللم مست و مدهوش خراباتی و بیباك اوللم
می حبابی كبی میخانه ده بیرا یوده بوبن اله لرو یله دنیانی شرابه صاتوبن	عقده نكو كبی بیر آرایه باش چاتوبن مست و مدهوش خراباتی و بیباك اوللم
مردم [illegible] پای بست ... اوللم درد مثال نه دن بیلمیه لم عالمه كیفیت حال	[illegible] ویره كوم قیه جان بسلمك حال مست و مدهوش خراباتی و بیباك اوللم
باده دن غیر كه غم دفعنه بر جام تیر ای قدر [illegible]	نقدینی انیه به هر كیم ویره اولیه [illegible] مست و مدهوش خراباتی و بیباك [illegible]

۱۰۲

قاتی

قدنی کوکنک دماد ظلمله بیداده عنبر	کوزلر عنقیی ادلمز جفاسندن نه وادر

سننک کبی نازنینه نازنین آیلر مائلدر
بکم خانم افندم سودوکم دولتلو سلطانم

نظر قیلمز حسن اهل دردکوز آهدن	نماز نیم درشینک عشاقه قیله بخششی وکل ایله

کل اللهی سوزن بندکا جودیه لطف ایله
بکم خانم افندم سودوکم دولتلو سلطانم

فضولی شیوه جفا نات التر پرکدا نیکدر	دیرلر نیچه سنک کوینک بولندیغی نیکدر

کرک اولدر کرکسی تو حکم کلنک رای نیکدر
بکم خانم افندم سودوکم دولتلو سلطانم

بو کونه قاید لارکاروان غمینم	مسافر صحرای محنت و المم
حقیر ماجرمه بنکا کیمه دان جهان غمه کمم	فقیر بادیه آشنا گدای محتشم

سفر شک تخت رواندر بنکا واه علم
جفا وجور ملازم ملاو درد حشم

نه ملک ومال بنکا چرخ ویرسه ممنونم	نه کوی والدن آواره قیله محزونم

١٠٣

همو ناله ایله کلک عهد کا وفا قیلغیل
نوبلاده صبر ایوب دیک قیلغیل
وجود شرفه خاطر ناوکی بلا قیلغیل
اوز تکالیف امور شرح ماجرا قیلغیل

رضای دوور ... رضای یمین سکافه ...
رضای دوور حصل ... آی غافل

همانورکه نالهٔ زارم آنکا اثر قیلمز
آنی مرور ایله عالمده دربدر قیلمز

زمانه ایچره محرر بدر انتقام زمان
همیشه بخشیٔ بخشی وبرور زمانه یمان

خوشم که خامهٔ تقدیر ایزد متعال
رقم قیلین اکر ادبار در اکر اقبال

وجود لوحنه تصویر ایدنده صورت حال
اولور تغیر آنکا غیر دن بیرام محال

سعادت ازلی قابل زوال اولمز
کونش بیره اوستنه هم دو پایمال اولمز

عزیز حق حسد دشمن ایله خوار اولمز
اگرچه کلبه کا هیی خزاندن آفت وار

حسود حسیکه آقلی ایلمز ادبار
تدارک ایلر آنکا عاقبت نسیم بهار

غرض که هر کیم اولور سه ارلده دو بتمند
حکایدریته آثار دولتینه کرند

اگرچه هر نچه کون آفتاب عالم دون
زمانه صورت احوالین ایتدی دیگر کون

کنون زمانه اول احوالدن پشیماندر

جهانده ایلدی اقبال ایتی نکون
وفا خطینه قلم چکدی لوح بوقلمون

اگرچه کافر ایدی حالیا مسلماندر

اول کمالدا عاجل اگر قدر قیلسه
معذور ور ملامت ایتمک روا دکل
جاهل طبیعته مزاق کمال یوق
هر نقشه آنده کیت طبیعت خطا دکل

١٠٤

الف ... وعلی اولور انتک
فاضل فضیلت ... ایلماس دکل

... سکزی
... سلمان اولور
مصطفی ... علو ...
... فاضل ...
... ایدی ... اولور
... اولور
... بولمان
... سلمان
... اولور
بجیل قلیمه

[illegible]

بخیل قیلمه جمع اتدکی درم صرفن　　نهال رفعتی سر سبز اولوب ثمر ویرمز
الندکی هنری بذل قیلمه ممسک　　شب غمینه امل مژده سحر ویرمز

توکولمنجه کواکب کونش طلوع ایتمز
توکلمنجه شکوفه نهال بر ویرمز

علمک بیله رفعهٔ رفعت　　آرزوسی محال ایمش انجق

عشق ایمش هنر وار عالمده
علم بیر قیل و قال ایمش انجق

نیجه بر نفس تمناسی ایله　　تمکین ویجک اوله دلخواهنک
ایلیوب زهد ورعدن نفرت　　طاعت حقدن اوله اکراهنک
معبدنک مطبخ اوله شام و سحر　　مستراح اوله زیارتگاهنک

بونک ایچونمی اولوب سنک مخلوق
بو میدر امری سنکا اللهنک

ظلمله آقچه لر آلوب ظالم　　ایلر انعام خلقه منت ایله
بیلمز آنی که ایتدوکی ظلمه　　کوره جکدر جزا مذلت ایله

١٠٥

[illegible]

حاصلم برق حوادثدن ملامت داغیدر زار کوکلم سنده زندان بلا دوغیدر	سنده م کوی ملامتده فنا توپراغیدر رحم قیل دولتلو سلطانم مروت چاغیدر
کوکلمک ملکین جفا سیلابی ویران ایلدی باغ عمری اندیشهٔ دور فلک قان ایلدی	بختمک حالین هجوم غم پریشان ایلدی رحم قیل دولتلو سلطانم مروت چاغیدر
اشک سیر جورلرا ودلاره یاندردی خلقدن بیهوده افغانم اوتاندردی	آجی سوزلر داغلو جانم اوصاندردی رحم قیل دولتلو سلطانم مروت چاغیدر
داده کلدم عدل دیوانه فریادم یتشدی شرح حالم صورمز ادم ویرالم دوکدی	سن که عادلسن کورا حوالم ندر غربتی رحم قیل دولتلو سلطانم مروت چاغیدر
دور جورندن تن جان بمده رنجا قالمدی محنت و غم جانکه من بعد بیتاقت قالمدی	صورت حالمده آثار فراغت قالمدی رحم قیل دولتلو سلطانم مروت چاغیدر

رحم قیل دولتلو سلطانم مروت چاغیدر

١٠٦

١٠٧

کیم که اللهدن ابا ایلر — غیر درگاهه التجا ایلر

حاصع ذلت وخسارت اولور
رخت امیدی جمله غارت اولور

سرورا گردش سپهر کبود
باغلمز هر شکوفه میوه تر
گرچه اندوه ومحنتم چوقدر
طالعم دربکا جفا ایتورن
یوخه درگاه پادشاه زمان
وار امیدم کیم اول خجسته مقام

دائم اولمز موافق مقصود
اکثری تندوکه یرنده ایتر
هیچ کیمیدن شکایتم یوقدر
هر برآفتده هر بلا ایتورن
منبع لطفدر مروته کان
اوله پاینده تا زمان قیام

سرفراز اوله جمله اشیانه
بی تزلزل جمیع ارکانه

حمد بیحد دمبدم اول خالق اشیایه کیم
خلق امکان وجود اتمی ایجاب ایدر
که سواد گرد باد دهری خاک تیره نی
توتیای دیده خورشید عالمتاب ایدر
که نزول قطره بارانی ابر رحمتی
پرپوزنده سبزه پژمرده نی سیراب ایدر

رباعيت

ای فيض وجودن موجود سكا
هپ موجودم نه موجود سكا
اميد قويوب اعتماد كرك منكر
مردود سكا ايشيك نه مردود سكا

فغان كه دوستی دشمندن ايمز فرق	كمال جهل ايله اوقات صرف دلوزينه باك

بو وجهيله اوزرمی اهل معرفت صانورم
زهی تصور باطل زهی خيال محال

يوم السؤال حضرته عرض ايليم اكر دنيا ايونده قوندق اوتوردق بر ايكی كون	الطاف ومرحمتله قوندن جواب آله لا لقيمه ركريمه قونقدن حساب آله
اولمقصود نيجه دوران فلكك برنجه كون	اولمعزز ايكه حال دهر روشن درسكا

قاتل آبا واجداد معاف تيمز سنی
اومته تندن دوستلغ رسمين كه دشمند سكا

من فرق اليم عرب حيرتی از ملك عجم	هردو كشته ايم باظهار سخن كام طلب

يا قسيم ارزو كرم بينه مراد دل خويش
اورزار شاه عجم من نظر اره عرب

ارسقت صوری خلقت مقصود افتاده صفر اكر ديدنش سلفه	جز غرض كمال اسد الله نبود پيدست كه درمرتبه قدر كه فرد

خوش اولكه

خوش شول کنه دم اجل چکوب باده ناب | سرمست یاتام قبرده تا روز حساب
غوغای قیامتده دوره مست و خراب | نه فکر حساب ایله نه پروای عذاب

ساقی کرم ایت شراب گلفام یتیت | گلفام شرابه ورمه آرام یتیت
بزم ایچره حباب اشک گلگونندن | هر جام یرینه جمع ایچون جام یتیت

جانمده اولن ذخیرهٔ نطق و حیات | جسمده اولن جوهر حسن حرکات
صرف ایلمدی خوب بره عشقنده | افسوس که بیهوده گیچردم اوقات

تعمیر بقاع جمع مال ایتدنک دوست | هرازرده کاتیدنک آنی کاتیدنک دوست
چون عمر بقاسنه دوتولمز امید | هر حال ایله کلدی کیمه گتدنک دوست

ای مهر رخنک قدیم و عالم حادث | اظهار وجوده کشف رازنک باعث
کیچدم سرکونیده ایکی عالمدن | لیکن مقامین مقام ثالث

١٠٩

اول سوء مزاجه قدری لطفله علاج

ای فایده علمنکی عالم احتیاج

اکل دوری خوش اولکه دوته کلفام قدح هر صبح که خورشید صفت قالدوره باش	بزمنده دمی دوتمیه آرام قدح بزمین بزه یوب کزدره تا شام قدح
دوتدقجه اله غر صهبای صبوح طغیان غم ایمقده درسا غرمی	آرترار ذوق دل ورحت روح طوفان خطرنده ایله کیم کشتی نوح
کرکو نیکا اسکلم ندر ایکرستاخ عیب ایلمه رنک چهره زردمی کور	ورقد نکا چشم نظر ایکر ستاخ کیم چو خلری عالمده زر ایلر کستاخ
شوق می ایله ومن نکا عادت ای شیخ خوشدر نکامی نکا عبادت ای شیخ	کلدکجه بوسوز اولور زیادت ای شیخ زینکله دکل عشق وارادت ای شیخ
تا دوره ده در دایره کون وفساد صاحب فلک ایچره کعبتین انجم	ممکن دکل اولمق حرکاتندن شاد کوسترمز امش هیچ کیمه نقش مراد

۱۱۰

ای شهد

[illegible]

ای شهد لبنک سوزی شکروار لذیذ
لعلنک کبی قانده پرشکروار لذیذ
تنک شکراولمیدی درج دهنک
اولمزدی چیقن نسخه گفتار لذیذ

هر دم بکا یار عرض رخسار ایلر
خسته نی تیر کرشمه زار ایلر
کویا که کمال عشق درسین اوخودر
هر دم بکا تعیمنی تکرار ایلر

کر نعمت دورولر محنت صبر
صبر ایله قناعته کرک مسلم وکبر
هر نعمت و محنت که ویرورسن یارب
ویر نعمته پر قناعت و محنته صبر

هوشلر اچنده پر بکارم وار در
هجر ایله بو نوع زور کارم وار در
رسوا الغمه نصیحت ایلر ناصح
صانورکه المده اختیارم وار در

هجرک جکری هر کیمنک قان ایلر
تدبیریله وصلنک آنکا درمان ایلر
زلفنک کبی کیم مدت ایله کافر در
لعلنک نی هر دمده مسلمان ایلر

111

[illegible] ادبن [illegible] ایلر [illegible]

جانانیمه مطلوب طمع جاندن کس
جان سومکله میسر اولمز جانان

مطلوبمه چون امید جانان دن کس
یا آندن امید یا طمع بوندن کس

غربتده غریب شادمان اولمز ایمش
آلتون قفس ایچره گر اولور گل تیش

هیچ کیمسه غریبه صبر ایدر اولمز ایمش
بلبله تکن تک آشیان اولمز ایمش

کونکله سنک شاد ایکیم اوروم باش
کوز یاشنه رحم ایله که چوخ مدت در

قلدم آنی غرق کوکو کوز دن یاش
بیدادنکا صبر ایده و یا صبر باغریمه

ادوار زمان دایره حیرت ایمش
دنیایه طمع ایتمک ایتمکدن یک

اسباب جهان ممالک محنت ایمش
چون اوستنه حرص و آخر حسرت ایمش

ای کسب کماله اعتقادنک ناقص
عار ایتمه طلبدن هدر آندن کیم

تحصیل جماله اجتهادنک ناقص
کاملر ایچنده اوله آدنک ناقص

می نفسی

ای غنچه ایلیوب شمارایوا غط
ترک می و محبوب ایلمه کیجینت اچون

دوتدن کت زهد وطعن یارایوا غط
شرح ایله که جنتده نه وارایوا غط

تهدید ایله کیچه ی روز کارایوا غط
گرکوثر و حور ایسه غرض وبرمه عذاب

فوت اولدی شرات وصل یارایوا غط
نه ترک بو بورنه انتظارای وا غط

ای وصل جمالنکا تحیر [illegible] نغ
وصلنکده جفای طعنه اغیار [illegible] نک

دیرمیش سنکا ثبات کمالین صانغ
هجرکده بنی خیاله اتمیش قانغ

پروانیه ظلم بیحساب ایلمه شمع
گویاکه بیلور ظلم سرانجامی ندر

ظلم اوودینه باغری کباب ایلمه شمع
بی موده دکل که اضطراب ایلمه شمع

هر صبح تیر وصال جانانه چراغ
رشک اوودینه یاندیرمه بنی هر ساعت

تا صبح اولور همدم و همخانه چراغ
وهم ایلر آهیم اوودینه یانه چراغ

گنجینهٔ کائناته کوهر در عشق
سر منزل هر مراده رهبر در عشق
مشکوة وجود خلقه رهبر در عشق
کیفیت هر کماله مظهر در عشق

عشاقه دکل قید علایق لایق
قید غم روزکاره بر علت در
هر کز غم روزکار حکیم عاشق
اول علته عشقدر طبیب حاذق

یا من بسط الارض و اجری الافلاک
فی الارض و فی السماء لا رب سواک
ادراک کماله کمال الادراک
لا نعبد یا واحد الا ایاک

یا من بک التجاء من کان سواک
رتبتک فی کمالک یکفی لولاک
طوبی لمن ابتدء بما فیه رضاک
لولاک لما دار مدار الافلاک

مجنون اوده یانده شعله آبله پاک
فرهاد هوسله یار ویردی عمرین
واثق سویه یانده شکدن اولدی هلاک
خاک اوله یلا اولمز غم آیده اول عاشق

114

[illegible]

قدشرفك

یارب بکا عیبمی ستر ایله ایمدی
گنهم بانی عفو ایله آزاده ایمدی

ای یار بنم حسن نصرمی ایمدی
عفو ایله بنم گنهمی سن ایمدی

دنیاده گر عشق بیلمز [illegible] ایمدی
دردو غمله [illegible] ایمدی
[illegible] بنده عنا [illegible]
کاگر حسن وفا [illegible] ایمدی

سن ذی الدن [illegible]
کوردوم بونک صبر [illegible]
[illegible]

قدتر فلک تمد بطوف الحرمین طلوبی لمن لقاک لان التحقیق	من رؤیت شهید من قوت لک عین من زارک قدزار علیا و حسین
خونابه توکوب دیده گریاندن اوزقامی بلرم اوزله دعوی	سنسیز بو یادوم پرلیوزقاندن کتمز سه نوله المه گریاندن
قدینه دیدم که سروبستان دربو پابسته وعوروبزباندر دیدکنک	تنداولدی که ای خسته نه هد باندر بو خندان و قبابوش خراماندر بو
دیدیم لبنه لعل بدخشاندر بو هرداشه نه رنکله قلورسن نسبت	کلدی دیدی ای خسته نه تهباندر بو شیرین وشکرفشان وخنداندر بو
هرکانمی ای شمع کهربار ایتمه عشق اهلنه ظلمدر وفا ایتمکنک	پنهان غمی عالمه اظهار ایتمه زنهار ایتمه بوظلمی زنهار ایتمه

١١٥

اولدوم دربکا فلک غمادم کنده
القصه بو تذکره عشیادم کند

تمت الرباعیات بحمد الله و حسن توفیقه فی شهر رمضان المبارک ١٢٦٦

در نعت و منقبت

١١٦

بسم الله الرحمن الرحیم

ای ویرن بزم کاینانه نسق
عشق تجلیاته سن قیلن معمور
کیم امید وبال سرور جامن نوشش
جمله دن مخفی اوله اسرار ای

برقن جام عشقه نشاء حق
صونن آندن جهانه جام سرور
اهل نطق اوله واله و مدهوش
اولمیه هیچ کیم خبرداری

در توحید حضرت باری

ای صفا تنکده خمیره بر مدرک
نش … دشنک منفتح جان
دی شونقلده آب … فیض مست
… ف … ادام من ما اجل
تودیه … ده و … پشان حال

ما عرفناک حق معرفتک
عاری اول کیفده دراهل جهان
بزم شوقکده جمله باده پرست
حد دن آرتدی خمار باده جهل
عشق اوندن بنکا حرارت ال

غالب اولمش نکا محبت ننک | وہمدن ایلرم ہراسنده درنک
جام می ویر که تا دلیرانه | مدح ایدم پادشاه دورانه
اول صفابخش جام جم که مدام | تختنه غیریه درجو باده حرام
اولکه باشلر زمانه بزم فراغ | پادشه لر باشنده ایلر ایاغ
می کبی خلقه فیضی نثار رسان | ن ادنک جستمی باشینه روان
اولکه جام می اولمش آباد | قدح آندن دراول قدحدن شاد

بهاریات

ساقیا چلمرم نسیم نمدر | ہمدمم غصه محرمم غمدر
غم می لعلی ایچد یا شمدن | غصه نکم او چوردی باشمدن
کله خشک اولمغم چونک تیر | ہرایاغیله قیل دماغی تر
تا سنکا بر عجب حکایت ایدم | نک ایله باده دن روایت ایدم
ہرکون ایام نوبهارده بن | دوشدم چو لاله طرف چمن
سبزه وگل صولدد صبا غمده | نک باشمده می ایاغمده
نک تک نشاء ایله باشم خوش | نک دی حاضر و معاشم خوش

کرم ایکن مجلس ایچره نوش نوش — اوتورکسست اولوب ایدی خروش

کرکه هم هرنه وار آنکا فائق — خدمت خلقدر بنکا لایق

اوله می کیمسه کو شرب جرات — بنکا ایدر همیشه سر طاعت

باده قیلیغ شجاعت اظهارن — کرم ایدب زرق و لاف بازارن

تعریف باده

دیری اوسته چو کوب روان ساقی — دیدی ای باده عشرتنک باقی

دو بکه محرم ادم جمالنکدن — دو نیمش ایدم جدا وصالنکدن

اسیر ایدم سنی که ولی که — هر عجب بزمه اوغره دوم تا که

صدر بزم اولمشیدی هر سرهنک — سرکش و سبز پوش و صوفی رنک

ظاهرن خوب کوردوم آنده که وار — باطنی هم دکلدی بی اسرار

دعوی ایلرکه خضردر بنکا پیر — آندن آلدیم دعا ایله تکبیر

هر زمان سنک ایله همدم ایدم — بی تکلف که شاد و خرم ایدم

صحبتی خوشدر رازی خوشخو — لیک غایتده زرق و لافی اولو

اوردر اول یکانه لعدن دم — دیر که عالمده هرنه وار ابهم

عتاب ساقی با باده

دوربنه دورمده ارموافق اینک نقل ایک خدمتنده صادق آینک

دیدکنک سرکش کتور باشن دستکیر ایله بارد بوله آشن

ساقی اول ایشده تایدی حراملغ چکدی اول قصه دن پشیمانلغ

قیلدی تکرا ایله اول سراینده جیل دیدی ستم امان ایکابو محل

صبحدم کیم دوشه کدازم انکا داره ایم یازه ایم خمارم انکا

آنی تاتیله سنک ارایده ایم سندرو جسمنی غبار ایده ایم

باده تند اولکدی اول تعللدن پرغرض انکلدی تغافلدن

ساقی دودمدی ویمان دوندی سیله دوترکمی که قان دوندی

اولدی ساقی مینک کرفتاری فاش ایدن سیله اول کور اسراری

ساقیا قیلمه ترک باده ناب ایته سنک سیده آیته فتح الباب

سیدر آیینه جمال الله زنهار آندن ایلمه اکراه

هر قدح تا شیله نشاء ایله تمام که تاپیم قوت ادای کلام

ساقی اولنج اسیری مضطر آتش فتنه چکدی شعله سی

یغدی یا نیه باده صحابن آچدی تدبیر دولت ابوابن

119

چون نیند ایلدی سوزونی تمام	دیدی بوزه که ای می کلفام
نه تغافل نه جنک فتیل پیشه	بوایشه قیل اوزنکا اندیشه
ویر آنکا لطف مژده سیله زیب	اوله کیم اختلاطی اوله نصیب
یانیکا کلکج اول فساد زمان	ایله فی الحال دفعنی آسان
نه مصاف ایله کیم بیان اوله آد	نه تغافل که کون آرته فساد

باده بوزه سوزنی قبول ایتمک

قیلدی هیچ قول باده قبول	کلمدی هیچ سوز آنکا معقول
دیدی اوله رصلاح کیم اول	قیلمه ایم ارتکاب جنک و جدل
کوندرم قاصد ایله پند ویروم	پرنیچه پند سودمند ویرم
پند ایله تابع اولسه یار مدور	اولمه جنک خود شعارم دور
کیمدر راول که عزم راه قیله	سایه دولتم پناه قیله
اورینی نبک مجلسینه صاله	سوزومی سویلیه جوابم آله

بوزه گفتاره کلمک

کلدی کفتار بوزه بدنام	لاف لر اوروب اول نمک بحرام

ديرشش سن كه هر نه وار هم
بس بيان جبل الحبده فالمشسن
هيچ مقبول سوز ديرسسن سن
اكل وقتي سنكا دوراي مدبكل
الشش مجالى قيلورسن اي سرم
باعث نكبت و فلاكت سسن
هر سعادت تيز اولسه يار سنكا
محو اولوب آنده مردلك اثري
سندن آغر بو نكل باشلر
عملسنكيز مخالف حكمت
بو آيه تميكنك كرك ناچار
يا بو اقليمدن باشنك آل كيت
مست تنك بندن اولمه بري
من اكر راضي اولماسنن

كعب سن كر تيز باشنك كوكه هم
او يان اوز باشنكا مواشسن
قانده دور كيم كوتنك ير سسن سن
بيرالمنك قوتي بر زمانلق اكل
هر زمانلنك تشبيهي ايبرالبده تمام
سبكه مد شكل و بد قيافت سسن
شمه قيته اعتبار سنكا
مطلق اولمز شجاعته خبركي
سنسنى هر كيم آلور اله دلشلر
خلفه سندن زر اصيل هر علت دار
كيم اوله سنك قو مده برخور
بو خبه باشنك كوتور حضور ميت
اتبا عمدن اتيمه استغنا
باشنكا چوق قلاكور سندن

تمت

رنگ مه تابدی اول موئه آب
قصر اول آب ایچنده شکل حباب

قصردن رند دیشره قلدی نکاه
سو کورندی کوزنیه پرتو ماه

دیدی ای وای اولدی آتش مشکل
سیل دوشدی جهانه بن غافل

سویه چاره م بو دراوزرم بورام خم
دوتمدین قصری پرکناره چیخم

اوزرومی توزنارووم شناحیت الله
پرکناره چیخم فراغت ایله

اله پرتخته پاره سیمین آلدی
یره مهتاب تک اوزین صالدی

لت کوروب باشی دوشدی داشندن
ضرب ایلن بیکی اوچدی باشندن

دردسر تابدی دکلوب حکما
دیدیلر دردنه شرابی دوا

١٢٣

دوشدی داوددا ضمیره ذوق
حسن آوازه حاصل ایتدم شوق

عرض قیلدم کلیمه صورت حال
رفعتمی قیلدیم آتشینه حلال

قوم ترسایه بن تانیتدم راه
کاتدلر قیلدی روح الله

بن حقیقتده اهل عرفانم
دیمیوملر شریک شیطانم

آدمه سجده قیلمین شیطان
تا ابد وغنده غرور ایلن عصیان

بندن اولسیدی اشاسی پردم
بنک کرا ایلردی سجده آدم

رغبت افسر عاشق زارم
چهره افروز حسن دلدارم

نظر عاشق ورخ محبوب
بیری طالبدر بیری مطلوب

هجر ایلن مشکل اوله ایلره حال
بن براقدوم ارایه طرح وصال

کرچه دشمنلقده فتحم چوق
دوستلقده داخی مثالم یوق

درد اوله آنکا دوا ایررم
طبع کوزکوسنه جلا ویررم

بر خردمند عالمم ماهر
باطن احوالن ایلرم ظاهر

حکمت ایبکیدمده شام وسحر
شرح تجرید اوخور مدرسلر

پادشه لرلی ایته سیم آسان
قیلورم بیر کدا ایلین یکسان

١٢٤

بلمه مش کیم مذاق باده نذر — خط شکین وروی ساده نذر

حلقه ایلر حکایت محشر — صفت حور وجنت وکوثر

نوجوان قیلدی میل جنت وحور — دیدی عجز ایله کای خدای غفور

وار امیدم که اهل جنت اولم — بن داخی مستعد رحمت اولم

غنچه دن کلدی بر ندای لطیف — قولاغنه که ای حریف ظریف

تنکری بر پادشاه عادلدر — فیضی مجموع خلقه شاملدر

کیمی دنیاده شادمان ایلر — کیمی عقبی ده کامران ایلر

سن که دنیاده اهل عشرت سن — ساکن مجلس مسرت سن

ایچدوکک نشاط ایله می صاف — کوثر اولمق دکل سکا انصاف

غرضک کوثر ایسه میدن کیچ — یوقسه آل نقدی نسیه استمه هیچ

باده محرومی آب کوثر ایچر — کیمو کوثر دیله مکرر ایچر

تنک کیمدر حریف باده اوله — بحث قیله حرامزاده اوله

حذر ایکم حقیچون ای اسراک — اولمناک درکیمده خدمتکار

کلوب ایندر سنک ایاغمه باش — ایله سنک عاقبت نوله سوداش

بنکدن رخصت ایلیوب حاصل | بوزهٔ زشت رویِ ناقابل
کیردی اول بزم خاصه عامانه | باشلدی هرزه هرزه افسانه
می سوزی دیدی اول پلید کریه | بلکه بوزنکنه هم مزیدٌ فیه

بنک بوزه‌یه عتاب ایتمک

بو خبرلردن اولدیسه شیدا بنک | بوزه‌یه دوشدی بی محابا بنک
باشنه چیقدی قهردن سودا | بوزه‌نی قیلدی طعن ایله رسوا
کای غلیظ پلید ناهموار | کنده و زشت ناتمام عیار
سن نه دیدیک نم انیسم ایدنک | نه انیسم که کاسه لیسم ایدنک
باده نک هم سنکله یوق مثلی | اولسه آندن بدیع در جیلی
سن نه سن کیم سنکله یار اوله | کیزلو ایشلرده راز دار اوله
جیفه می هم اگرچه دشمندر | که رفیق بو نوع کودندر
کودن و احمق و ترش رو سن | بدرک و بدفعال و بدبو سن
نه اولدی بکا بو فتنه‌زه اوزتا | سنه حقدر سنک باشنکا چماغ
وضع اولور بدرسنکا جفا قیلمغ | یوزو یکی آغ ایکن قرا قیلمغ

اگرچه ابزار درکمان آورد
مطبخ زفت در میان آورد
کاه پالوده کلدی که حلوا
گه مزعفر چکلدی که بغرا
بکه چوق کوردی بنکا جفا

١٢٥

چو قدرر باده نینک فسادو شری	سنده دور فقر و مسکنت اثری
بوزه چون نینکه اوکه خدمتکا	نینک فضیله و قف اسرار
اول کیچه نینک و یر اصحاب	قیلدیلر راحت و سرور ایله حواب
صبحدم کیم سپهر جام حرام	ساچدی اوز باشنه می گلفام
دردسان ته نشین اولوب اخشر	صاف می کیمی چیقدی شعله خور
نینک فکرت دیکیره والاندی	اورتیه طرح مشورت صالدی
که ندر چاره شرارت‌می	نیچه تسکین تابه حرارت‌می

افیون نینکه دلدارلیک ایتماک

دیدی افیون که اوملکل غمناک	نیم اول زهر دفعنه تریاک
قیلدیم کیچه لر یوقو نی حرام	بیم لسته دو تیم آرام
ایده‌یم ضایع ایند کی اکمین	آغردوب همنشین لرنک یوره

برشن نینکی دلدارلیک ایتماک

برشن یوزدو تدی سویلدی ای نینک	انیک ایچون نه حاصل ایتماک جنک
نه روا جنک ایله سرکش ایله	علف خشک تیون آتش ایله

١٢٦

[illegible]

سنده در حسن خلق لطف ادا	چوق کورودب سن مجالس حکما
سنده عرفان جواهر چوقدر	سنده کی رتبه کیمه ده یوقدر
غرضم تیمکه سن ایله شتاب	سن بنکا قوم سن نه بو اصحاب
وار بندن سنه نصیحت قیل	کر قبول اتمیه فضیحت قیل

پیغام ویرمک بنک باده یه منفر حیله

سویله ای بی حیای بیهده کرد	مفسد هر صلاح ایله نامرد
همدمنک هر کیم اوله لیل و نهار	کاه دیوانه در کهی بیمار
بو جهانده بودر سنکا تأثیر	اول جهانده دخی زقوم و زحیر
سنسن اول رهنمای اهل عذاب	که ایاغنک تین یرا اولدی خراب
مکر و آل ایله ایل اوینی یخر	بوفا ذنک صاغمه باشه چیخر
ای بلا اهل تخت و صاحب تاج	که قیلوبسن بر الکه محتاج
ای بلا هوشمند فرزانه	که قیلوبسن سفیه دیوانه
باعث فتنه و شرارت سن	نجس العین بی طهارت سن
انما الخمر آیتینی اوقی	که سننکه رکنا تینکده چوقی

[illegible]

[illegible]

بکه اهل خطاسن ومرتد	جانده یوزقوید ونکه اولدنکه رد
بسی ایولر خراب دریسندن	چوق بغرلر کباب دریسندن
آچیرم سرنک کرترا ولمزانیک	دردنسبت ملکدر اولمز انیک

تمثیل

مصر ملکنده واریدی بر پیر	هرکرا خلاصی ایمش تعبیر
عالم وعارف وعفیف الذیل	قلیه مشی خبث ایله خیانه میل
آخر عمر اولنده رکب الشیب	صالدی ترکیبه مرضدن عیب
اولدی تدبیره علتی محتاج	دیدیلر باده دربو درده علاج

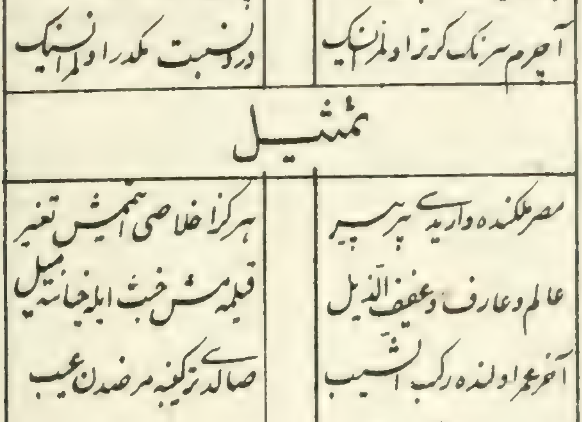

ایلدی میل شئ ضرورت ایله	ایچدی بر جرعه می کدورت ایله

جوهرم

جوهریم غنچه رایش کرم زدن | کل ترکیب ... بروا شکلم در

فلک وانجمن مهندسیسم | جمله علم اهل تک مدرسیسم

نوله کله بنکا صغار وکبار | المغه درس مخزن اسرار

سبزهٔ بوستان اوباشم | متصل اهل نقره بولداشم

سنده ن اونیع آیر دردمزاج | صحبت ایچون بنکا اولور محتاج

فانده اولسم مقرب ومحرم | آنده اولمز نشان غصه وغم

بنم آیینه دار فیض ازل | صورتم زنک وسیرتم صیقل

ویرسم آئینهٔ ضمیره جلا | کورونور آنده جمله اشیا

بر خط دلبرم حجابم یوخ | بنکا عاشق بوکون بتقید چوخ

مونجه فاسق لر ایچره بی باکم | طعن ایدر خلق لیک بن پاکم

بنکا عارفلرنک ارادتی وار | عارف اولدر که ساخلیه اسرار

ای بی نوای مفلس دون | که خیالیله ایلرم قارون

دکلم باده کیم کوروب آتش | اکسلنه بندن و چخیه غش

چکمشم حد وحرارت نار | بیقیشم خالص وتمام عیار

سبزه بوستان ... ساکن ... اولم ... جهانده ... غصه ... فانده ... جمله ... اوزره صفا ... بر چکمک ...

بنک تشبیه

بن که ... برده نه ... دل

... اوزره ... بنکه اولشدی ...

١٢٩

آنده صاف مشرب ... هر زمان بنک خیالیله ... قیلدی ممنوع صحبتدن آنی ... آندی محروم حضرتندن آنی ... دم کون اول ... صافکر عجز ایلیب روبه کذر

... اصلاح ... بکا ... عتاب ... نه ایلرم کم خوار اولورم ... بسبن کناه کار اولورم ... اولمسادور معلوم ... دیدی ... اظهار ایلرم

باده تنک یخزون اولدی
قمرون ریخ لالکون اولدی
نجع قیلدی سنک باده ایچا بن
خواه کیت خواه بونده اولقوار

[illegible]

دیرلر اسرار ایلن اولوبسن یار / ذوق تنکیله کاشف اسرار
صاف اولوبن قصر آسمانه کمند / چوق قیلورسن تخیلات بلند
کوکه در متصل سننک سیرنک / سنکا درکی خجن تیز غیرنک
نه کمال ایتر اوله غمک سیلدم / ترک درس معلمنک قیلدم
بو دلیل ایله سنک کامل ایمش / خلقه آنده مراد حاصل ایمش

اقدام اتمک مفرح باده پیغامنه

ایلچی سنک سوزلرینی تمام / قیلدی معجون رسالته اقدام
لیک تا کورمیه جفای قدح / اوقودی سنک کرت دعای قدح
باده روح بخش جان پرور / قالمدی مکدر و مضطر
اشتغال ایچره کیم خجن یوزه / دونه بیر داخی اول جکر سوزه
قیله سنکنک حکایتین تقریر / کوره که بیر داخی آنکا تدبیر
وبیدیر سنکه دوندی بوزه دون / لیک کلدی رسالته معجون
شکر قیلدی که بکنتم کتدی / دولتم بندن آنلی دور اتیدی
مه معجون خبر و بردب وارن / سر لبر ظاهر اتیدی اسرارن

١٣٠

[illegible]

نبات باشینه بقر گوب هر دم — یلوارب دوشنده می ایاغنه سنم
که مکر دفع اوله طریقهٔ جنک — نه می آیده سوزن قبول نبک

نصیحت ایتمک اوزوم باده یه

وارید ی پر مدبر آدی موبز — واقع اول عصرده پر اهل تمیز
هم شرابنک اتاسی قرداشی — هم سفرلرده نبات یولداشی
شامدن قیلدی صبح ایچون ایلغار — قلدی آنلره وعظلر تکرار
اوکمدی وعظ و پند فایده مند — اهل جهله نه سود وعظ ایله پند
نقل حیحیدی انکله قیلمغه جنک — قیلدی بر حمله ده شهید آنی نبک
ایتدی عزم مصاف نبات موبز — اول داخی اولمدی حریف ستیز
عرصهٔ رزمی کرم قلدی کباب — ضربنه اول داخی کتورمدی تاب

کلمک باده بنک میدانینه

کوردی باده که لشکری بر بر — اولور اول نابکار اسیره اسیر
دیمدی عیره جنک ایچون رخصت — اوزنی چکدی اوره تیه غیرت
چون سیمای لمع اچره ماهر ایدی — آنکا تدبیر جنک ظاهر ایدی

١٣١

می ایدر عشق پیررا همد ور — نیک ایدر اونیم بینا همد ور

می ایدر نورس جهانسوزم — نیک ایدر پیر دانشس آموزم

می ایدر ایلرم سینه فانی — نیک ایدر دینیمه عدنیکی تانی

بحث ایلین اولمدی چو قطع نزاع — فتنه صلح وصلاحه ایتدی وداع

ابتدا چونکه اولدی جنک وجدل — هر نیچه حمله اولدی ردّ وبدل

حدّت نیک میدان ایتدی فزون — نیک قوّت تاپوب می اولدی زبون

کوردی می دولتسنده بیم خلل — ایستدی عذر سیّئات عمل

نذر ایدوب ایلدی خدایه کواه — کیم بو نوبت بو دشمن اولسه تباه

کیمی کیم دوتسه ایلیه آزاد — ایتمیه کیمسنک فنا دینی یاد

تابدی سایل اجابت سؤال — صاف ایدی قلبی نذری اولدی قبول

چیقدی ناکه کمیندن اول لشکر — اولدی نیکک سپاهی زیر وزبر

بوزه دینک ورشن اسیر اولدی — کیمی خورد دکیمی خمیر اولدی

باده نیکک خاطرینه یتدی صفا — نذر قلمه قلدی نذره وفا

قیلدی آزاد دورت ایر هیکی — ساقی ورشن بوزه وینکی

١٣٢

ساقی نامهٔ فارسی

بسم الله الرحمن الرحیم

سر از خواب غفلت چو برداشتم	لوای فراست برافراشتم
فکندم بآثار حکمت نظر	بمعمورهٔ صنع کردم گذر
ندیدم به از میکده منزلی	چو پیر مغان مرشد کاملی
با دو دو شش نالیدم از جور دور	که بر من چرا میکند دور جور
خردمند پیری پسندیده رای	ز کارم چنین گشت مشکل گشای
که در رشتهٔ آرزویت گره	ز غفلت بود تهمت بر دور منه
خرد را خیالات بیهوده هست	خلاف قضا هر خیالی که بست
بتغییر آن هست توام الم	اگر رستی از عقل رستی ز غم
بدار الشفای مغان آر روی	مداوای آن علت از باده جوی
مطیعت دوران بدور قدح	ز دور قدح جوی دایم فرح
منه بر دل از دور دیرینه داغ	مچین جز گل می ازین هفت باغ

بجمعه بجمعی راز باب دل / بخور باده گر جمعه می متصل

ورت ساز باید اشارت نمای / که خنیاگری زهره آرد بجای

چو شنبه شود بچو از باده باش / وزان تا دگر شنبه افتاده باش

وگر باید از هر گزندت امان / زحل را بدربانی خود نشان

بساقی گلرخ اشارت نمود / ره بسته را بر دل من گشود

که بردار بار از دل این فقیر / فتاده است او را بمی دستگیر

بمی ده که گیرد خرد نور ازو / نه آن می که گردد خرد دور ازو

بمی ده کزو شرع گیرد نظام / نه آن می که در شرع باشد حرام

رسانید بارشاد پیر مغان / چو جامی گرفتم من ناتوان

از آن جام دل نشأه شوق یافت / فرح بر فرح ذوق بر ذوق یافت

برویم در معرفت باز شد / دل خالیم مخزن راز شد

غناک الله ای ساقی مهوش / که کردی نظر بر من درد نوش

زمی قفل بگشادیم از زبان / که ظاهر کنم بر تو راز نهان

کنون غافل از من مشو می بده / لبالب بدار و پیاپی بده

مناظره باده

١٣٥

شبی بود در سر مرا ذوق می — مذاقم بساخت دمساز نی

باو گفتم ای همدم اهل درد — چرا همچو من گشته زار و زرد

بگویی که زردی رخسار چیست — ترا موجب نالهٔ زار چیست

مرا محرم راز خود ساختی — ز راز نهان پرده انداختی

که من پیش ازین در فضای عدم — دلی داشتم فارغ از قید غم

بر آسایش من قضا رشک برد — بدست بلای حوادث سپرد

که از باد شد جنبش خلقتم — باتش گهی گرم شد الفتم

که از خاک نشو و نما یافتم — که از آب ذوق صفا یافتم

بر افراشتم رایت سرکشی — بسر سبزی و خرمی و خوشی

چو تجار رستم قصبها بسم — چو منعم که بهار زدم بر درم

مرا ساخت مغرور برگ و نوا — شدم غافل از حادثات قضا

بناگه قضا چشم زخمی رساند — زمانه باین رهگذر شامی رساند

همچنانم اعدای جانم شدند — همه دوستان دشمنانم شدند

نسیمی که بر پیکرم حلیه بست — مخالف وزید و قدم را شکست

مناظره باده

من از آتش و آب و خاک و هوا / گرفتم دو سه روز نشو و نما

زمین داده خویش هر یک ربود / همان ماند در من که در اصل بود

ز فوت علایق چرا غم خورم / چه آورده بودم که با خود برم

معینی به من اقتضای زمان / نه بی باد ده وزی آتش فشان

چو خاشاک اول با آتش بسوز / وز آن پس چو شمعم روان بر فروز

بکار فضولی میفکن گره / وداری کزو برده بازده

خوش آن رند بیدار رسوا و مست / که وقف ره می کند هر چه هست

ز دعوای داد و ستد وارهد / نه چیزی ستاند نه چیزی دهد

کیفیت جام دوم

بیا ساقی آن راحت افزای روح / که طوفان غم راست کشتی نوح

بمن ده که از غم نجاتم دهد / نجات از غم جاودانم دهد

بیا ساقی آن مظهر اسم ذات / که خضر خرد راست آب حیات

بده زنده کردان من مرده را / ز نو تازه کن نخل پژمرده را

بیا ساقی آن جام آیینه فام / که عالم در او مینماید تمام

بازاز عالم بگفتار نغز   بیان کن برون آر از پوست مغز
ز بزم فریدون و بغداد یا   درین دور حالا توئی یادگار
تهی کن ز راز درون سینه را   بگو حال شاهان پیشینه را
که چون شد فریدون چه شد حال کی   چرا رفت جم را ز کف جام می
سواران میدان در آن جای تنگ   کنون صلح دارند یا باز جنگ
میان چنان فرقه با نزاع   هنوز اجتماعست یا انقطاع
بگفتا که در بارگاه کمال   بتغییر اشخاص و تبدیل حال
همه ساکن تخت آسایش اند   منزه ز آلا و آلایش اند
نه بهر ممالک جفا می کشند   نه تشویش قوت و قبا می کشند
بریده دل از بهر هوا و هوس   همین انتظار تو دارند بس
تو بگذار این کاخ فرسوده را   بنای خیالات بیهوده را
زند الحذر رخنه در این حصار   برون آور آن جمع را انتظار
بسوی رهم بهر آن داده اند   برای همین فرستاده اند
که از من ذی خوری هرزنان   مقید بمانی بملک جهان

خوش آن رند کز شاهٔ جام مے	نداند که شب کے شد و روز کے
شب و روز در عالم افتاده مست	ندانسته عالم چه بان عالمست

کیفیت جام نسیم

بیا ساقی آن جوهر صاف و پاک	که جمشید بر داز روشش بخاک
بمن ده که جمشیدی من از وست	بیا ملک جمشیدی تن از وست
بیا ساقی آن ساغر سینه سوز	که میوزد از شوق او جرم هنوز
بمن ده که آتش بهستی زنم	درین آتش پرستی زنم
بیا ساقی آن راح ریحان نسیم	که کیفیت اوست خلق کریم
بمن ده دلم را گره برگشای	برویم در راز را برگشای
ازین پیش فکر دل ریش کن	بجام و سبو نشاء را پیش کن
که نطق از نسیم جام گویا کنم	رموز و گره بر تو افشا کنم

مناظره با تار و چنگ

شبی محفلی داشتم پر سرور	به بزمم چراغ می افکند نور
سرم گرم بود از می لاله رنگ	زمانی شدم همدم تار و چنگ

[illegible]

بمقصود اصلی شوم متصل — کنم حاصل از دور مقصود دل

پس از ذوق حرمان و قطع رجا — که دل داده بودم بفوت وفا

عزیزی بصد خواریم برد دوش — که بندد بکاری ز من رفته هوش

که بازم برای جفا میبرند — ندانم آیا کجا میبرند

بمنزل که خود مرا بسته برد — بتعلیم پیش دبیری سپرد

جوانبخت پیری پسندیدهٔ — خمیده قدی نیک و بد دیدهٔ

سرافکنده زاندیشهٔ دهر پیش — بجدت در اندیشهٔ کار خویش

چو من دیده صد محنت از روزگار — شده روزگارش چو شبهای تار

پس از پرسش حال ایام غم — چو کردیم تحقیق احوال هم

همان شخص بوده که روز نخست — از و بنیهٔ خلقتم شد درست

پی من گرفته ره جستجو — دگرگون شده صورت حال او

ازین دور غافل نه هم عمرها — من او را طلب کردم و او مرا

همان منعم خویش را یافتم — ولی نعمت خویش را یافتم

پس از محنت راه دور و دراز — بهم شکر بعد رسیدیم باز

بیا ساقی آن صیقل زنگ غم | گر و میشود دهر غم بیش و کم
بمن ده که بسیار غم میکشم | غم دهر را بیش و کم میکشم
بیا ساقی آن مرهم ریش دل | گر و میشود دفع تشویش دل
بمن ده که تشویش دارم بسے | ز تشویش من نیست آگه کسے
چو کیفیت مے مرا دست داد | بجا رم قدح نشاءم کن زیاد
که در جارمین نشأ شیدا شوم | با ظهار اسرار گویا شوم

مناظره با عود

شبے خواستم بزمی آراستم | سرودے ز بهر طرب خواستم
صدایے بگوشم رسید ز عود | که چون عودم از سر بر آورد دود
بدو گفتم ای خازن گنج راز | که هم اهل سوزے و هم اهل ساز
بگو این نوا از که آموختے | که برک نشاط مرا سوختے
چه رمز است مضمون گفتار تو | چه سر است در پرده کار تو
که سر زنده باهواهاے تو | ترا نیست جاندار از حال خبر
تو نکهتست چو بے نواے تو نار | زنار است کافی ترا یک شرار

١٤١

ملاحظه بلاغت

من و تو درین کار که آتشیم	بصنعتگری آلت خلقتیم
مغنی بده عود را گوشمال	که ظاهر کند بر تو تحقیق حال
بزن تا بگوید بآواز بلند	که دانست چون وضعهاست چند
ظهور حقیقت نما از مجاز	مگو کز فضولیست فشای راز
خوشا آنکه سرمست افتاده است	ارادت به پیر مغان داده است
نمیداند از مستی می مدام	که ساقی کدامست ساغر کدام

کیفیت جام پنجم

بیا ساقی آن جام کوثر سرشت	که لب تشنه اوست حور بهشت
بمن ده که من چاکر حیدرم	نصیبست البته از کوثرم
بیا ساقی آن لعلهای یمن	بده در بها عقل بستان ز من
که دیوانه ام خسته سودای عقل	مرا پیش ازین نیست پروای عقل
بیا ساقی آن جام عاشق نواز	که در نشأه اوست افشای راز
بمن ده که سرمست و مدهوش کن	بهر نشأه نکته گوش کن
چو از باده کردم رخ لاله گون	به پنجم قدح نشأه ام کن فزون

در اندیشه‌ای از تو بخشش رسید
ره توبه گیر و ورع پیشه کن
مینداز بر خود زهی عیب من
ز عیب آمده سوی ملک حضور
تو بر سینه ام منهی دست رد
که مقبل ازو گشت مدبر از آن
درینجا که دیوان عفو و عطاست
ز ستر علی کل شیئ محیط
کران در روان از فضل و حط نشاط
نشاطی کند زین بساط کتاب
سراپای دوزخ تو عذاب
بیا ساقی آنکو هر بی بدل
بمن ده که فیضی رسانند مرا
طلای مرصع بیاقوت ناب

ز تحریک تسبیح رغبت ببر
چنین گفت طنبور صاحب خبر
اگر عیب دارم بروی من
در نیره شده همنشین بسی
چنین سهم مکن گر ندای مرد
بدریای احسان پروردگار
غم معصیت با طاعت خطاست
مغنی به طنبور غیبت نمای
برون آید و پر شود زین نشاط
خوشا آنکه سرمست خیزد ز گور

کیفیت جام ششم

دهد دود دارس قند مرا
بمن ده که من هم بدان لعل ناب

بیا چون من از آتش اندیشه کن
که بر پرده دار شور در
منم کرده قطع بیابان دور
نخورده غم از اعتراض کسی
چرا کار از کارگاه جهان
ز چون من خسی کی نشنید عار
مگر غافلی در بساط طرب
بمفتاح رغبت در ... کن
فضولی کند ترک هم عذب
رندش ... دوزخ ... شور
نماید بادو قطره‌ها شراب
که در نشات اول فیض ازل
بیا ساقی آن ساغر سرابش
مرصع کنم چهره همچو زر

مناظره تار با قانون

١٤٣

چو من ... قانون ...
چه قانون ...

ولی خبر دارم از کار تو | که از عشق دور است اطوار تو | همه عاشقان راست شاگرد تو
بروی چون نسیم روی چو زر | همه بیدلان راست از دست غم | بهر پهلوی صد صد نک ستم
همه خسته دارا ز سقای نصیب | رگ جان سپرده است بد طبیب | گذشته است از هجر ساماه و سال
بهجر نام نشنیده‌ای از وصال | ترا رتبه از عاشقان برتر است | مگر شیوه طور تو دیگر است
پسندیده طبع جانانه | که با او همه آغوش و همخانه | سرت را بالش ز زانوی دوست
ترا متصل روی بر روی او | در آغوش یار است آماده تو | ور از گشته حاصل تمنای تو
ز دوری است از عاشقان قربت | ببوسید دست دلدار دست | چه کردی ترا این مقام از کجاست
بگو از خود آن نیست را | دلیل ره وصل جانانه باش | بما کار آموز مردانه باش
چنین گفت با او که ای سست رای | همه آنچه گفتی رساندم بجای | نشد در رضای از من بدانها حبیب
نخوردم از این پیش بوده ادب | گذشتم ز خود در سر کار خود | بدادم سر سودای آزار خود
گزیدم طریق رضای همه | نهادم سر خود بپای همه | سراپای چشمم همه گشته گوش
که بندی کنم گوش از اهل هوش | اگرچه مرا بود چندین دهن | نگفتم بخود پیش کس یک سخن
رگ جسم را زخم آسی گر برید | نه آهی برآمد نه خونی چکید | زدم دست دو بر دامن اهل دل
رضا جو دلم شد از آن متصل | بدین شیوه مقبول جانان شدم | سزاوار تشریف و احسان شدم

بمن دد

[illegible]

بمن ده که بخشد صفای تمام | دلم را از اندیشهٔ ننگ و نام | همین است مستم ز ترکن مرا
بهضم قدح بخبر کن مرا | که در شأن او لیس بی حجاب مناظره با مطرب من | کنم شمهٔ شرح حال خراب
شبی داشتم مطرب همنشین | درو بود برمم چو خلد برین | باو گفتم ای همدم دلپذیر
بساطی بر انگیز و سازی بگیر | بدو دوست بی ساز لیکن روان | ادا کرد سازی بدستی بیان
که با او نطق و تحریک دست | تحنه همه ساز را دست بست | باو گفتم این فیض را چیست
که در داستان الاین غیر نیست | چنین گفت کاین فیض روحانیست | بدو دست غیر با وای است
مشو مایل غیر کاسرار دوست | همیشه خود از خود شنیدن نکوست | به نی راز مگشای کان کستری
گشاده دهان هرزه درای است | بدف مصلحت نیست اظهار درد | که خواهد بیکضرب تقریر کرد
مکن چنگ را محرم هیچ راز | که میگوید او را بهر گوش باز | ز عود ار ترا هست رازی بپوش
که جایت ز اسرار او عقل و هوش | نهان کن ز طنبور راز درون | که از پرده راز تیغ بیرون
نقاب تو مکن از خود اعیان | که دارد باظهار آن صد بیان | ملاقات این فرقه زشت حرام
که عمار را هست در هر مقام | همانا نه وقت از ما مضی | که چون کرد دامانت تقضیا
نشد مستعد امانت جاود | قضا نیست اما بدست تو داد | که مخفی ز نامحرما دارش
بدست سپارنده بسپارش | تو بر هر جا دی مکن آشکار | بترس از خلاف قضا آشکار

تم الکتاب بعون الملک الوهاب
در دار الطباعهٔ دار السلطنهٔ تبریز
عن الآفات والشرور در کارخانه
متعلقه بعالیجاه آخوند ملا عبد
... و اهتمام میرزا ...
صورت اتمام و انطباع پذیرفت
راقم العبد الاقل ... علی اردوبادی
سنه ۱۲

٨
١
١
١
٢
٥
١
١٢
٢
١

223

17/42